

Revistă de
analiză și
informație
culturală

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

www.globalartfusion.com • www.pcichirdan.go.ro • cichirdan@yahoo.com

CULTURA

Vâlceană

Anul VII • Nr. 100 • iulie 2014 • editat de INTOL PRESS - ECOSTAR 21 • www.culturaarsmundi.ro

ÎNTRE „POVESTEA VORBII 21” ȘI „CULTURA ARS MUNDI” („OGLINDA” LUI CICHIRDAN)

Constantin ZĂRNESCU

După revoluția Română din 1989, au apărut în municipiul Râmnicu Vâlcea numeroase publicații: reviste, edituri, periodice, gazete, foi satirice, cotidiene („efemeride” - este sinonimul grecesc al cuvântului ziar) în frunte cu primul cotidian particular din România: „Curierul de Vâlcea” (întemeiat pe mai vechiul „Orizont”; și din suplimentele culturale ale cărui a apărut „Curierul literar și artistic pentru românii de pretutindeni”, o instituție culturală de un recunoscut prestigiu, apărând cultura scrisă (condus de scriitorul și jurnalistul Ioan Barbu); „Reporter”(avându-l redactor șef pe Alex Parolea Moga); „Experiment”, „Șapte zile”, „Alternativa”, „Alutus”, „Lumina Lumii”(revistă de cultură teologică, editată de Episcopia Râmnicului, avându-l redactor șef pe Ioan St. Lazăr); apoi „Țânțarul”(George Achim), „Viața Vâlcei” (direcționată de Petre Tănăsioiaca); „Vocea Vâlcei” (Romeo Popescu) „Vâlcea City” și „Curierul de Râmnic” (Silviu Popescu); „Info Puls” (condus de Constantin Tanislav); „Monitorul” (Suplimentul cultural și Artistic avându-l director pe Mircea Monu), „Publicitatea 1”... Nu în ultimul rând editurile care au (și) imprimerii proprii: „Almarom”, „Regal”, „Filmart”, „Antim Ivireanul”, „Conphys”, „Adriano”, „Bibliostar”, „Silviana” etc.

Și înainte de 1989, cultura (în speță „rezistență prin cultură”) supraviețuise, în periodice apreciate precum „Vâlcea literară”, revistă a Societății literare „Anton Pann”, condusă de dramaturgul și publicistul Doru Moțoc, unindu-i ambițios pe „scriitorii olteni din întreaga țară” („Filială” a Uniunii Scriitorilor, la a cărei înființare în sept. 1983 au fost de față Dumitru Radu Popescu (președinte), Dinu Săraru și criticul N. Manolescu).

Pe lângă poeți, prozatori, publiciști, reporteri, traducători, figurau acolo și cronici despre realizările unor artiști plastici reconșuți, expoziții personale de grup: pictură, grafică, imagini ale unor monumente sculpturale, de for public etc.

Revoluția din decembrie 1989 (prăbușirea regimului totalitar și a dictaturii), a impus pe lângă drepturile fundamentale ale omului (și) o explozie fără precedent a libertăților de expresie, dar și instituirea unei „cenzuri economice”, impuse de noile condiții și de „luxul tiparului”. Au apărut, tot astfel, o serie de instituții, cu desăvârșire noi - ale audiovizualului, precum „Vâlcea Unu” (condusă de Emilian Frâncu și Wili Cosmescu); „Etalon” (condusă de Iulian Margu); Radio „Horion” (al lui Ioan Horia Horăscu); „Metronom” (Chirca).

Odată cu apariția Internetului (1996) și invenția cotidienei și revistelor „on-line”, cultivând noi genuri publicistice, scurte, aproape teleprogramatice, în stare să înlocuiască editorialul, atitudinea, opinia, precum este „Twitter-ul”, iată, cultura scrisă (existând ca imprimare, tiraj, tipăritură, pe suport de hârtie), a intrat într-o acerbă criză, numită de „vizibilitate”, „un con de umbră”, concurată fiind de multe ori agresiv, neloyal și chiar vulgar, de diversele genuri și forme, noi, ale Audio-Vizualului.

În Vâlcea, au apărut, pe lângă „filiale” ale Antenelor, ProTV-ului, România Tv, și „Global Art Fussion”, „Interferența Artelor”, „Public TV” (ultimele trei, Dragoș Comănescu și Petre Cichirdan, 2005).

Informații fierbinți, oferite de specialiștii și oficialitățile Consiliului European, cu prilejul derulării programului „Riga-Capitală Culturală Europeană” - 2014, au re-impus conceptul de apărare și conservare a „valorilor culturale”, întreprinse, prin timp, de carte și presa tipărită.

Sărbătorind 500 de ani de existență, fascinantă, a „Galaxiei Gutenberg” (cea dintâi carte în arabă, poloneză, letonă; și cea dintâi

tipăritură „Torah” în Riga, la 1514!); primele Biblii în limbile naționale, în Europa, - toate aceste aniversări au impus un înțeles deziderat cultural-european: „Imprimeria digitală” - „A doua naștere a erei Gutenberg!”

*

Cum a intervenit, însă, în actul cultural, care nu trebuie confundat cu jurnalismul ieftin ori „publicistica politică diurnă”, în cazul complexei vieți spiritual-religioase a Râmnicului Vâlcei, un propagator al „Interferenței Artelor”, așa cum este poetul, cronicarul literar și muzical, prozatorul și sculptorul Petre Cichirdan - redactorul șef al publicațiilor vâlceane: „Povestea vorbeii”, „Forum 10”, „Seniorii”, și directorul revistei de analiză și atitudine culturală „Cultura vâlceană” și al revistei on line „Cultura Ars Mundi”(reviste ale asociațiilor intelectualilor: Forumul Cultural al Râmnicului, Asociației Seniorilor, și ECOSTAR 21)?

Om cu studii tehnice (politehnist), însă și discipol în ucenicia și studenția sa, al sculptorului Constantin Lucaci și al legendarului profesor Leca Morariu, al pictorului Emil Ștefănescu (Râmnicu Vâlcea) și Victor Gaga (Timișoara), Petre Cichirdan a debutat ca poet fiind în aceeași vreme, autor de design (industrial) și sculptură cibernetică (execuție pe mașini cu comandă numerică a unor forme „sculpturale, aerodinamice”, în cadrul întreprinderii de Avioane Craiova); vezi volumele „Transfigurări”, „Caietul gri” și „Carmine”, în care se găsesc mărturiile-explicații-copii după documente ale timpului. Traducător (libretist) al poeziei „arhaice”, din „Carmina Burana”, el are permanente preocupări care țin de civilizația sunetului și al lemnului: cronică muzicală și sculptura în lemn, dar și de simbolurile profund religioase, cultivate în pictura sa pe sticlă și lemn.

Cichirdan a preluat cea mai veche revistă „antonpannească” a spațiului spiritual-vâlcean: „Povestea vorbeii”, în 2006. S-a „înhamat”, cum s-a spus atunci, după Revoluție, la o „instituție aflată în pericol - Cultura scrisă”.

„Povestea vorbeii” este o fericită expresie a proverbialului Anton Pann, pentru că descinde din ideea cardinală a strămoșilor latini: „verba volant!”. Ea a devenit o „lege” a Audio-Vizualului universal, de astăzi: vorba, oralitatea vie - care călătorește, circulă, „zboară” mai rapid decât cuvântul tipărit (întârziind în imprimărie, depozitat în chioșcuri, librării, edituri, biblioteci ș.a.). Prima șoaptă sacră a Bibliei, „cuvântul lui Dumnezeu”, s-a văzut concurată agresiv și vijelios, de multe ori neloyal, pe unde, de către cine?... s-a spus (și pronunțat) în diverse chipuri; iată unul din ele: „Galaxia...Marconi”!...

Graficianul, publicistul, sculptorul Cichirdan a avut drept colaboratori permanenți oamenii Forumului Cultural al Râmnicului, o societate de elită, de intelectuali, dăruitori condeiului, de diverse profesii: medici, avocați, militari, ingineri, filologi și istorici, preoți, arhitecți, muzicieni etc. Ceea ce le era „oprimat”, restrâns, interzis, cenzurat, înainte de 1989 (împreună cu Constantin Poenaru a lucrat la revistele samizdat create de acesta: 1968 - 1971), le este îngăduit, permis, îndeplinit, azi - o fascinație, devoțiune, dragoste - față de „litera sfântă, tipărită!”, mântuitoare!

„Povestea vorbeii 21” (devenită din 2012) și „Cultura vâlceană” (2008) cuprind, în general, toate rubricile clasice: editorial, cronică, recenzie de carte, reportaj, interviu, poezie, proză, note de călătorie, teatru, polemici și traduceri, și nu în ultimul rând, muzica-sublima artă a sunetului educat.

Cu toate acestea (contradicții între presa scrisă și vorbită) a apărut, la Petre Cichirdan, o evoluție surprinzătoare, spectaculoasă, în stare să împace, să concilieze, să aproprie cultura scrisă și tipărită de cultura audio-vizuală. Cu ziarul și cartea în mână, urmărind pe „Cultura Ars Mundi” interpretarea concertului, imagini din expoziții

LITERE-N HORE, LA ANIVERSARE

Adina DUMITRESCU

Cât de ținut între palme trebuie să fii de Domnul să poți viețui într-o vale de rău însemnat, cu margini buze de dealuri ce merg sus la munte, înspre masivul Cozia, spre dealurile Petrișorului, ale Ocnelor, Băbenilor, Popeștilor și Firijbei, cu spinări bouri de piatră coborând din Capela, cu brațe prelungi de colnic fără început și sfârșit care intră și ies din văiugi de Vlădești, de Păușești Măglași, toate legate de cărările apelor sau ale tălpilor de Gura Văii și Muereasca! Un Deal Negru unește tot estul cu sudul, iar în mijloc, pe fir de legendă stă căușul, orașul luminilor noastre, casa. Ce „picior de plai”! Întrupat din vechi legende și noi cântări, din vechi albi de ape și noi baraje, din străvechi mănăstiri și biserici împospătate de noi straturi de flori și proaspete voci ieșite din strane, orașul și murmurul său, când de jale, când de bucurie se oglindește în privirile noastre și-n ale filelor de carte, ale paginilor de reviste, rămânând mărturie ale răbojului vâlcean pe marele răboj românesc. Și dintre file de ziar sau de carte, câte brazde de plug taie sușuri de pante, câte cercuri se strâng, se desfac, se desprind în bucle în jurul turlelor ortodoxiei noastre, câte mioare ca neaua trec înainte și-napoi dinspre munte ocolind valea, răsărind în ecou de talangă și de strigăt de miel sau de ied, în lătrat de dulău și îndemn de cioban! Și ce horă luminează se întinde-ntre ele pe sunet de frunză cântată de nai sau de fluier, de vechi și de noi instrumente! Și cât de bogat poți să fii purtând pe buricele degetelor praf înnegrit de tipăriță adus dinspre mănăstirea Govora, dinspre Arhiepiscopia Râmnicului sau purtat de zefir dinspre tipăriță Arhimandritului Veniamin Micle de la Bistrița! Cât de veselă-i ziua ce-ncepe cu deschiderea horei pe „de-aș muri de dor, de dor/ nici la vară nu mă-nsor”! Sprințar, cântecul, ca și cucul prevestitor de-nceput, se continuă-n glas, ciripit de pui... „cântă puilul cucului/ pe crenguța mărului” ...apoi crește și se întrupează în horă. Și se-ntinde o horă mare, din ea desprinzându-se alta, și altele. Horele aduc sârbele din care perechi se desprind, făcând învârtite. Din clopotnițe bat clopote, ciocănelele bat toacele, din filarmonică ies valuri de glasuri din coruri, din instrumente măiestre note se aruncă-n suite, sonate și arii. Iar dintre ele se înalță ca un leitmotiv grav, interiorizat și o Carmina Burana, în compunerea căreia, Carl Orff, legat la ochi, primise de mult din mâna destinului sunetele ce i-au fost așezate pe portativ, parcă scrise anume pentru un loc îndepărtat, loc ce le-a primit în inima sa, mai degrabă și mai aproape decât alte locuri... „O, Fortuna velut luna, statu variabilis...” prinde înzecat urechea și sufletul! Ce înșiruire de sunete se aștern peste paginile devenite litere, ce straniu fundal sonor permanent devine permanentă literar-culturală! Prin vrerea Fortunei a apărut în Râmnicu-Vâlcea, demult, o redacție pe cât de ciudată, pe atât de valoroasă. Căci dacă o redacție obișnuită se sprijină pe brațe de redactori, ajutoare de redactori, tehnologie computerizată cu n specialiști it, colaboratori, fotografi, etc, aici, în compunerea și așezarea articolelor ce formează un singur număr de revistă Cultura vâlceană, număr ce la această apariție părește ordinul zecilor încadrându-se în cel al sutelor, redacția se sprijină pe însăși ființatorul ei, acesta devenind omul-orchestră al unui întreg domeniu „omiletic, catehetic, laic și ludic” ar spune părintele arhimandrit Veniamin Micle de la mănăstirea Bistrița. Admirativi și mândri de noi, noi cei care mai dăm câte-o mână de ajutor ne umflăm în pene precum curcanii, învârtindu-ne. Cădem în păcatul mândriei de sine. Numai că Fortuna n-ar fi Fortuna, dacă n-ar și redistribui mărimea și rotațiile cercurilor, așezându-le acolo unde și când trebuie, ca și-n așezarea coroanelor pe capetele ce vor fi încoronate. Ne așezăm așadar cuminiți pe locurile ce se ocupă de cititori, citind. Un editorial de informație culturală s-a transformat treptat într-o revistă culturală în care nu găsești doar o simplă agendă culturală bilunară sau lunară, ci găsești

tot ce-i trebuie spiritului să se înalțe, tot ce-i trebuie memoriei să nu-și ștergă numele și strădania creatorilor dispăruți dintre noi. Ne găsim calea formată din mii de poteci șerpuiind printre pagini, printre literele dispuse în hore, aducând prinos de mulțumire întemeietorului, scribului revistei. La apariția cu numărul o sută, dorim acesteia încă multe altele pentru înălțarea noastră spirituală, iar omului-orchestra ascuns în spatele ei, multă sănătate și putere de muncă și același har. Că mult har are acela care pictează, sculpează, scrie poezie, cântă la violoncel mânduind arcușul pe deasupra orașului, scoțând sunete-file de revistă! Mulți, mulți ani ființatorule de reviste, multe, multe apariții de-acum înainte, revistă!

Revistei „Cultura vâlceană” din psalmi, din cânturi, din hore, prin litere-n hore, recunoștință!

27 Iulie 2014

Pictopoeme de Jerry McDaniel - un american „La curțile dorului”

Maria URBANOVICI

Vocea vibrantă, plină de sonorități semantice, dezvăluind mai ușor auditoriului tainicile conținuturi din poemele scrise de Lucian Blaga, rostite de poeta și actrița Lidia Lazu în anul 2008, în America, au constituit, cred, momentul declanșator al inspirației pentru artistul Jerry McDaniel, în realizarea seriei de tablouri cu titlul "Vreau să joc!" Lectura aprofundată a versurilor, în traducerea lui Andrei Codrescu, l-au condus apoi spre înțelegerea bogăției de sensuri a universului acestui excepțional poet român.

Jerry Mc Daniel răstoarnă cu noblețe, respect și empatie străvechiul dicton latin "ut pictura poesis", atribuind, de această dată, mai întâi, poeziei rolul de actant și agent al talentului său. Conexiunea dintre poezie și pictură se realizează într-un demers firesc, poezia se eternizează prin tușe filigranate, ca versurile blagiene, într-o policromie exuberantă de la roz, roșu, la violet și galben, iar pictura împrumută fiorul liric, indicibilul, tăcerea creatoare, elanul extatic - atît de caracteristice universului liric al autorului intrat demult în circuitul valorilor mondiale.

În „Portret cu ochi și gură” avem în față o surprinzătoare ilustrare a unui vers celebru: „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, dacă gîndul ne-ar trimite la abstracțiuni, greu decriptabile, însă pictorul american recurge la simplitate, nu lesne de realizat, de fapt, a unui portret din flori diafane cu o paletă de tonuri alegra de roz și albastru, amintindu-ne parcă de Van Gogh sau Gustav Klimt.

Remarcabile sunt, tot în această filiație și atmosferă, pînzele cu „Lebăda și fata”, „Vreau să joc!” și „Pasărea Paradis”, pentru ultima, reprezentarea poetului sub forma zborului, în spațiul transcendent în care locuiește de fapt această ființă, demonstrează subtila aprehensiune pentru poezia lui Lucian Blaga.

Actul cultural săvîrșit de Jerry McDaniel, prin tablourile sale, ca un comentariu simpatetic, profund deschis la versurile poetului se constituie într-o punte de legătură confraternă dintre America și România.

În poemul „Suprema ardere” întîlnim versurile: „Dacă lumina ar cânta / văzîndu-și puzderia / noi am vedea cum cântecul / consumă materia.”

În acest punct și în acest mesaj, cei doi artiști se întîlnesc într-o consonanță afectuoasă și prietenească.

VASIAN MIRCESCU RUGĂ...

...Du-mă Doamne-nspre lumină
Și mă scoate din mormânt
Din mormântul cel de tină-n
Care zac pe-acest pămînt

Și când luna cu-a ei rază
Lumina-va al meu destin
Scoate-mă-n conștiința trează
Și redă-mi harul divin

Ce pierdut-am pe coclauri
De prin lupta-acestei vieți
Nevisând nicicînd la lauri...
Luminează-mi dimineți

Și când seara-ncet va pune
Umbra ei pe mersul greu
Ia-mă din deșertăciune
Și du-mă-nspre visul meu

Du-mă Doamne du-mă-ntruna
Dinspre lacrimă-nspre vis
Luminându-mă în turma
Ce-a plecat spre Paradis...

Sept. '13

Paul Stănișor, Biserica „Toți Sfinții”, pictură pe lemn, 2014

recent recenzate!

Într-o eră a unei rapidități (promptitudinii) fără precedent, a variilor tehnici digitale, computere, copiatoare, telefonie celulară, alte aparate ultrasofisticate, sateliți - toată lumea trăiește, participă, comite act cultural; ideea unei expresii „volante”, universale și humorești: absolut toată lumea...fotografiază, filmează, cântă, călătorește, valsează pe unde audio-video (v. și expresia filosofică banalizată: lumea ca Teatru, ca Voință și Reprezentare; lemea ca sckeks și show!).

Domnișoare de onoare, secretare, alte fete cu fițe și burlăcițe, amante tentante, paparazzi, persoane „intrigante”, țin în dreptul frumoșilor ochi aparate-bijuterii și ... eternizează clipe, momente și schițe!... Vedem - vizualizăm, chiar și la buletine de știri, imagini surprinse de amatori, unele teribile, „în direct”, dar și imagini „prinse de aparatele unor firme de supraveghere în stațiile Peco, sau chiar la semafoare! Unele sunt anonime, insidioase, vulgare, ori „catastrofale”, afectând „emoțional” spectatorul.

Suntem, în concluzie, copleșiți, asfixiați, înecați - într-un „ocean de imagini”.

Unele idei surprinse sunt efemere, virtuale, murind „în fașe”; altele ajung „probe” chiar pe mesele procurorilor, ori judecătorilor...

Un om cu adevărat cult va simți, însă obsidional, nevoia unui ochi (și priviri) educate, formate, profesionalizate; rafinamentul și perfecțiunea profesionalismului! Astfel, întîlnindu-l pe Petre Cichirdan, cu mai multe pricini și prilejuri culturale, l-am putut observa și studia, aproape ca pe un „artist la lucru”, publicist și „personaj literar”.

Redactorul șef, poetul și editorialistul Culturii vâlcene s-a transformat și într-un reporter audio-vizual, cu adevărat profesionalizat. O enormă muncă, în teren, un ochi educat, care utilizează imaginea/cuvântul, în aceeași vreme; mi s-a părut, cu certitudine, o iubire, în actul cultural și publicistic contemporan, o împlinire și realizare, demne de cel mai înalt interes. La Festivalul Vlad Țepeș, între mit și realitate (2009, Aref-Argeș), P. Cichirdan a operat filmări complexe ale conferințelor, atitudinilor și concluziilor unor istorici de seamă, precum „americanul” Radu Florescu; apoi Constantin Vergatti, Constantin Rezachevici ș.a., din care a tipărit, în revistele girate de el, diverse fragmente, polemici, atitudini, orale (prelucrate, alert, cu mijloacele „interferenței genurilor”.

La Festivalul Cerurile Oltului, omagiindu-l pe ilustrul scriitor, prelat și fost diplomat Valeriu Bartolomeu Anania (organizat de dl. Ioan Barbu, cu concursul Acad. Mihai Cimpoi, în anul 2012, la Rm. Vâlcea), Petre Cichirdan a operat filmării (reportaje) „en detail”, nu doar asupra conferințelor, ci și lansărilor de carte, inaugurării unor expoziții de grup, mese rotunde, etc. Așijderi: la Simpozionul național „Vasile Militaru, de la Ocelele Mari (Vâlcea), în cadrul Academiei de sub pămînt”, filmând, în amănunt, la expunerile invitațiilor, premiile, recitalurile, vizitarea închisorii prăbușite (și a salinei noi), până la cimitir (mormântul poetului, slujba ortodoxă) ș.a.

Ultima oară (și e în discuție, ceea ce am observat noi), la Simpozionul Național „Ansamblul Brâncuși de la Tg. Jiu, la 75 de ani,” d.s.a a înregistrat „audio-video” conferințele, luările de poziție și atitudinea unor Victor Ponta-prim ministrul, Philippe Gustin-ambasadorul Franței la București, Lilian Zamfiroiu-directorul Institutului Cultural Român; scriitorii, brâncușiologi, istorici de artă, precum Sorana Georgescu Gorjan. Idei, unele spectaculoase, îndrăznețe, sclipitor orale (retorice), intrând în numerele revistelor pe nov-dec. 2013, în coloanele „Povestii vorbii 21”, ca informații culturale, fierbinți, accesibile publicului, dincolo de nivelul „sec”, „uscat”, „academic”.

La Concursul Național de Satiră și Umor: Epigrama - „Povestea vorbeii” (Rm. Vâlcea, nov. 2013), au trecut de pe peliculă, în paginile tipărite, „voci” și „condeie”, „dueluri satirice”, epigrame memorabile și mini-conferințe, închinat unui

„gen literar antic, latin”, care a ajuns, la fel de „sclipitor” până în zilele noastre; reținând numele unor maeștri, precum Ștefan Cazimir, George Corbu, Nicolae Dragoș, Traian Dobrinescu, Petre Gîgea, Nichi Ursei, ale căror expuneri retorice au trecut în coloanele revistei „Cultura vâlceană”, precum texte, fragmente, reportaje, informații fierbinți „culturale”, „vizualizând” un melanj, între cultura audio-vizuală și cea scrisă (tipărită) formându-se „încrângături”, forme noi, la limita dintre editorial și interviu, expunere-confesiune, reportaj-opinie-idei „incandescente”, „aventuri” (orale) ale relației (și opiniilor „diverse”).

Direcționând „Povestea vorbii 21” și „Cultura vâlceană” dl. Petre Cichirdan a întreprins un efort publicistic excepțional, aproape costisitor (funcție de multitudinea evenimentelor) și o face, până azi, în actualitatea imediată. Instituții ale culturii scrise (clasice), revistele merg la cititori, în biblioteci, școli etc. Însă, paralel cu ele, se cultivă și o arhivă digitală (filmată-un depozit de „documente” - ale epocii) de un interes imens, în urma eforturilor sale de reporter în teren. Această relație scris-audiovizual este o inovație!... Funcționează, așadar (și) pe Internet, ca o complexitate de expresie, de fierbinte „priză”, în contemporaneitate, „acumulând” valori publicistice, culturale, științifice, până la aspectul educației și politicului.

Undeva, aici, poetul, graficianul, publicistul, cu studii ingineresti, propagator al culturii, tipărite (poezie, proză, reportaj), realizează și un aspect apreciabil al stării civilizației (numită „a imaginii”); îngemănarea Literei (Cuvântului) cu Imaginea (ikon, care a dat în limba română cuvântul „Icoană!”). „Conflictul”, prin veacuri, despre care vorbise și Sfântul Augustin, în opera sa „De civitate dei”, între „imaginea profană” (politică) și „întăietatea cuvântului biblic”, a apărut (il putem „vizualiza”, azi), luând forme insidioase și agresive. (Lucrurile s-au observat și în culturile neo-protestante, care ignoră iconografia sacră de pe murele catedralelor ortodoxe și catolice, înlocuind-o cu „polifonia vocilor” și predicilor „nedesăvârșite”, „anonime”).

Sub ochii noștri, la Tg. Jiu și Craiova (în 18-20 februarie a.c), tot cu prilejul unor importante evenimente legate de brandul Brâncuși (studentia, educația sa, în cadrul Școlii de arte și meserii, din capitala Băniei), l-am surprins, la lucru pe Petre Cichirdan. O conferință expusă oral concentrat, esențial, diferă infinit de un text lung, doct și complicat. Și mai este ceva: în antichitate se numea Retorică (arta oratoriei), ignorată de numeroși artiști și politicieni, în secolul trecut, XX. Am receptat voci „spectaculare” și memorabile și altele, monotone, „arodine”, „aritmice”. E o deplasare importantă de „accent”, impusă de vijelioasa amploare a audiovizualului contemporan. Cine nu are voce, ritm, fluentă, sonanță se dă la fund! Așa s-a impus, acolo, și Mihai Sporiș, un alt om de cultură, făcând parte din elitele Râmnicului...

Într-o cronică literară, pe care i-am dedicat-o în revista „Scrisul Românesc”, la romanul lui P. Cichirdan - „Oglinda”, am surprins „noutățile” audio (vizualului), ca temă de proză. Ideea de stendhaliană chiar și astăzi: „romanul e o oglindă, purtată de-a lungul unui drum”!

În romanul „Oglinda” descoperim „inteligenta” „vieților”, „artelor” și „lumescului”. „Ne reflectăm în oglindă, fiindcă nu putem înlătura uitarea, emoția-asupra timpului, scurs; și nici starea poetică, visarea-cele ce însoțesc, permanent, demersul nostru”.

„Arhiva” digitală a dlui Petre Cichirdan, trăind și expunându-se în chip virtual, online e în comparație cu circulația revistelor, la îndemâna oricui, iubitori de noi fapte culturale, pe internet, la „Cultura Ars Mundi” (o adevărată instituție creată și condusă de cei doi Cichirdani, Simion-Petre și Bogdan). Astfel, îmi închipui de ce un cunoscut critic literar a întrebat, la Craiova, la festivitățile „Brâncuși”, pe un tânăr brâncușiolog din București:

„Dumneavoastră figurați? Vă regăsiți? Sunteți în Oglinda lui Petre Cichirdan?”

FELIX SIMA

CASA DINTR-UN COLȚ DE RAI

O ipoteză în secolul nostru:

Pictorul flamand...a pictat un tablou.
O casă în tablou, cu penelul încărcat de
culorile diafane ale primăverii.
Ca o primăvară flamandă... crudă,
„verde crud” bacovian.

Cineva a văzut tabloul pictat
de pictorul flamand
și a hotărât să își construiască o casă
aidoma celei din tablou.

Și a ieșit casa reală, conform dorințelor sale.

Sau, putem lua invers ipoteza:

Cineva a construit o casă, conform gândurilor sale,
într-un colț de Rai al țării...

Pictorul flamand...vizitat casa și
i-a pictat tabloul.

Tabloul acesta se află în Casa aceasta

despre care tot scriu la rânduri și nu mă mai opresc...

ASCENDENȚII ARHIMANDRITULUI VENIAMIN MICLE

Petre Cichirdan: Luna aceasta, 7 iulie, ați aniversat, v-am sărbătorit, aniversat 75 de ani de viață (mulți înainte-încă odată) și am simțit nevoia (am observat-o și la ceilalți) de a ști mai multe-deși cunoșteam arborele genealogic al familiei Micle-despre dumneavoastră, despre înaintașii Prea Cuvioșiei Voastre... Am văzut și la Primărie, când v-au decernat titlul de Cetățean de Onoare al Costeștilui, câtă emoție era pe fața fiecăruia când ați declarat că, citez, „prezența familiei mele în Costești este semnalată prin document încă din secolul XVI, când cnezul Micle vinde o proprietate în Costești”. Pentru o localitate din vechea Țară Românească, aceasta este o informație colosală... nivelează-documentează gradul de civilizație-același-al celor două principate, valah și transilvănean! Un cneaz-prinț în lumea slavă-vinde teren aici-pe Olt-pe granița dintre lumea apuseană și lumea orientală! Nu cred, că, dacă nu erau același lucru, cele două comunități, putea cnezul Micle să cumpere și să vândă pământ aici!...

Veniamin Micle: Da, într-adevăr, cu ajutorul bunului Dumnezeu, anul acesta împlinesc 75 de ani. Printre preocupările mele de istorie, a fost și aceea de a cunoaște trecutul familiei Micle, mai ales că la vârsta de 7 ani, tatăl meu mi-a destăinuit-probabil o inițiere-rostind solemn: „Să nu uiți, suntem viță nobilă, dar să nu spui la cineva, să audă ăștia!”; era prin anul 1946, când se instaura regimul comunist. N-am spus nimănui, însă ideea m-a preocupat de-a lungul vieții, dar nu înțelegeam cum suntem „viță nobilă”, noi, simpli țărani din Țara Chioarului! Taina urma să mi se dezvăluie mai târziu. În anul 1998, cu ocazia unui Congres al directorilor tuturor muzeelor de istorie din țară, întrunit la Râmnicu Vâlcea, domnul Mihai Dăncuș, directorul Muzeului de istorie din Sighetu Marmației, auzind despre mine-știind că familia Micle aparține nobilimii maramureșene-m-a vizitat la Mănăstirea Bistrița. După o amabilă convorbire asupra temei, mi-a promis documentație corespunzătoare; reîntors în Țara Maramureșului, Domnia Sa și-a îndeplinit promisiunea. În acest mod am intrat în posesia primelor documente, fotocopii ale Diplomelor maramureșene, pe care regii Angevini ai Ungariei le-au dăruit strămoșilor mei, cu ocazia recunoașterii nobilității lor. Din ele, am aflat că primul strămoș al meu, menționat documentar, era cnez de pe valea Marei din Maramureș. Cnezul Micle din Costești a fost unul dintre descendenții acestei familii, adevărind o anumită migrare prin părăsirea devălmășiei tradiționale, dar care s-a stabilit tot în zone locuite de populație românească. Fenomenul acestei expansiuni denotă vitalitatea la care ajunsese această veche familie, precum și atingerea unei faze de evoluție care îi făcea compatibili cu ceilalți nobili din Țara Românească.

Vă rugăm să spuneți cititorilor noștri, cine erau cnezii, ce reprezentau ei în societatea românească? Și trebuie să fac o remarcă, la prima întrebare am folosit cuvântul „cneaz” fiindcă așa l-am perceput, oral, atunci, la primărie. Există vreo legătură cu legenda rusească „Cnezul Igor”, Prinț al Novgorodului, care trebuia să-și apere țara de poloveți (cumani)? ...pe care mai târziu compozitorul rus, Borodin, îi imortalizează în opera cu același nume scriind pentru partea coregrafică „Dansurile polovțiene”, cu alte cuvinte „Dansurile cumanilor”?

Se știe că pentru denumirea posesorilor de pământ, deci a nobililor în concepția feudală, românii foloseau străvechiul termen de cnez; ei formau elita comunităților locale, libere și independente, ridicați la acel nivel prin evoluția internă a societății, precum și a contactelor avute cu diferite triburi migratoare. În secolele XII–XIII, cnezii evoluaseră spre statutul de stăpâni ai satelor, întemeindu-și drepturile pe o situație juridică, necontestată de nimeni, în cadrul sătesc. Ulterior, din rândurile lor, va lua naștere nobilimea românească. Documentar, atât cnezii români, cât și cnezatele lor, sunt atestate în secolul al XII-lea. În epoca respectivă, existau toponime derivate din cuvântul kenez (cnez), fiind cunoscută localitatea Kenesna la vadul Tisei, sau Mănăstirea Kenez, pomenită într-un document din anul 1192. Acest fenomen indică faptul că noțiunea se impusese deja prin vechimea ei. În secolul al XIII-lea, cnezii sunt menționați de călugărul Rogerius, fost canonic al Episcopiei de Oradea, luat captiv de tătari în timpul invaziei din anul 1241; opera sa, *Carmen miserabile* (Cântec de jale),

care descrie ororile săvârșite de tătari în Transilvania și Ungaria, este un important izvor documentar, întrucât atestă existența cnezilor, ca reprezentanți ai obștilor românești. Autorul vorbește despre o sută de canesii – cum îi numește el – aleși de populația locală ca să o reprezinte în fața hanului tătar; fiecare dintre ei avea jurisdicție peste mai multe sate. Deci, se constată că această pătură socială forma clasa fruntașilor, stăpâni ai satelor, cu atribuții administrative, politice și juridice.

Un lucru este clar: și Cnezul Igor, și cnezii noștri (e vorba de aceeași perioadă) au luptat, primii împotriva cumanilor, ceilalți (ai noștri) împotriva tătarilor... Mi se pare o concluzie de luat în seamă asupra controversașilor cumani!... Ce se știe despre primul strămoș al familiei Micle?

Primul strămoș al familiei Micle, cunoscut documentar, este cnezul Giula din Giulești-Maramureș; el apare întâia oară menționat în Diploma din 15 septembrie 1349, emisă de regele Ludovic I cel Mare al Ungariei (1342–1382), care adevărește că Giula din Giulești era fiul lui Dragoș de Bedeu, viitorul Dragoș Vodă al Moldovei, menționat în Actul din 25 decembrie 1336. Aparținând categoriei ostășești de „servientes regis”, Dragoș lupta în banderul regal, anume creat de rege pentru a avea posibilitatea să se dispenseze uneori de trupele marilor nobili ai Regatului, care nu totdeauna erau supuși. În această calitate, el aparținea micii nobilimii în devenire, cu privilegiile dobândite încă din timpul regelui Andrei al II-lea (1205–1235), prin Bula de Aur care îi garanta o serie de drepturi. Mulți dintre slujitorii regelui locuiau la țară, iar unii obțineau anumite proprietăți. În virtutea acestui drept, Dragoș devenise coproprietar cu fratele său Drag la Bedeu, moșie situată către nord, pe unde trecea drumul mare ce ducea din Maramureș spre Ungaria, deci mult mai accesibil pentru un slujitor regal, decât Giuleștii de pe Mara.

Primul ciclu 2004 pictură pe lemn S-PC 26x18cm

Când devine cnezul Giula de Giulești nobil recunoscut de regele Ungariei? În timpul lui Ludovic I cel Mare sau în timpul lui Carol Robert de Anjou? Este o chestiune importantă!... să scape regele din cataractele Oltului și să facă nobili atâția români! ?

Primul rege al Ungariei, care impune un nou statut juridic cnezimii maramureșene a fost Carol Robert de Anjou, întărindu-le prin scrisori regale drepturile lor anterioare. După suirea sa pe tron, regele a purtat războaie timp de 16 ani pentru nimicirea puterii oligarhilor maghiari, obișnuți să comande regelui. Din perioada vizitei regale în Maramureș, este cunoscută Diploma din 22 septembrie 1326, prin care, românul maramureșean Stanislau Kenezky primea o moșie și alte privilegii, ca recunoștință pentru devotamentul și serviciile sale. De asemenea, regele Carol Robert, după campania din Țara Românească, emite mai multe diplome, precum cea din 16 februarie 1332, dată fiilor comitelui Briccus de Bathor, unde se amintesc serviciile a doi dintre acești frați: Ioan, comite de Sălaj, și Leucus. Deci, în această perioadă, marcată de evenimente politice și militare, regele a donat o diplomă cnezială lui Giula din Giulești, la care se referă Diploma din 1349, unde scrie că moșiile Giulești și Nireș, „pe care odinioară, preainălțatul principe domnul Carol le hărăzise aceluiași Giula pentru prea credincioasele și vrednicele lui slujbe”, menționând totodată, referindu-se la conflictul cu voievodul Bogdan din Cuhea, că au fost „arse și mistuite de foc casele lui, spre marea pagubă și pierdere a pomenitului Giula și a fiilor săi”. Nu-i exclus ca, în dezastrul provocat de adepții lui Bogdan, să fi dispărut și documentele anterioare privind familia lui Giula, mai ales că sunt cunoscute numeroase cazuri asemănătoare în perioada Evului Mediu. Deci, Giula din Giulești a fost recunoscut ca nobil român de către regele Carol Robert de Anjou, printr-o diplomă la care se referă regele Ludovic I cel Mare, în anul 1349.

Care este semnificația numelui Giula? Există și o interpretare fonetică maghiară?... Ghiula? Cred că varianta Ghiula cade de la sine... Eu i-am spus unui prieten ungar că ei, maghiarii, se trag din noi, și nu noi, din ei!...era topit! Au căzut toate documentele de la

Budapesta-cele ascunse! de la Moscova-ascunse! Cred, dacă nu cumva acestea spun adevărul, cad și cele de la Vatican...Nu are cum să fie ungurii, în Transilvania, înaintea noastră, până ce și rușii din Rusia Kieveană au fost mai deodată cu noi, românii! ungurii fiind mai aproape de neamul lui Attila...Și-apoi ei au fost mereu în jur de vreo zece milioane, în timp ce românii sau dacoromanii, sau dacoromânii au fost, mereu, dublu decât ei...și asta fiindcă, nu ne-am înmulțit ca iepurii, ca țiganii, cum ne fac ăștia din Noua Europă! Prin Traian și Coriolan, și Carol suntem frate cu poporul german! și evreu, și car-pato-dunărean, mai ales!

După fonetism, s-ar crede că numele Giula este maghiar, însă specialiștii în lingvistică au demonstrat că numele Giula este strâns legat de toponimul „Alba Iulia”. Voievodul Gyla, Giula sau Iula, stăpân al întregului teritoriu din Ultrasilvania – cum relatează Anonymus – s-a opus expansiunii maghiare, dar a fost înfrânt, iar capitala sa de la Alba Iulia a fost ocupată de maghiari. Prin secolele XIII–XIV, când limba latină medievală a pătruns în cancelariile Transilvaniei, numele Gyula (Iula) s-a transformat în cea de a doua particulă a numelui orașului Bălgrad, Iulia; „alba” fiind traducerea slavonismului bál, în limba română, născându-se astfel actual toponim: Alba Iulia. Numele particular de Giula în onomastica maramureșeană, anterioară secolului al XIV-lea, a atras atenția istoricilor. În acest sens, Ștefan Pascu scria că Transilvania a avut trei voievozi care au purtat numele de Giula: în 1002, era Giula cel Tânăr; în anii 1201 și 1214, alt voievod purta acest nume, iar între 1229–1231, era tot un Giula, „dar nu se poate afirma că cei doi ultimi voievozi proveneau din Giulești, pentru că sunt menționați ca venind din Alba Iulia și din Solnoc”, opina profesorul. Aici, cred că problema trebuie abordată invers: din Alba Iulia și Solnoc, s-a trecut în Maramureș. Probabil, evenimentul a avut loc în timpul invaziei tătarilor, din anul 1241, care nimicesc Imperiul cuman și invadează Ungaria, pustiind-o de-a lungul și de-a latul, însă n-au pătruns în Maramureș unde s-au adăpostit mulți românii refugiați din satele lor. Din această cauză, nu ar fi exclus ca acest Giula din Giulești să fie un urmaș al voievozilor Giuleșteni de la Alba Iulia. Pentru susținerea afirmației, că Giula din Giulești ar fi urmașul Giuleștenilor din Alba Iulia, există dovezi suficiente de concludente. Istoricii vorbesc de Giula cel Bătrân, fondatorul satului Giulești. În aceste circumstanțe, se pune întrebarea: cât de „bătrân” era Giula cel Bătrân? Apelând tot la cercetările academicianului Ștefan Pascu, constatăm că, tratând despre primele atestări documentare din Maramureș, istoricul întocmește lista celor dintâi cnezi maramureșeni; printre ei se numără și Dragoș, fiul lui Giula, menționat într-un act din anul 1282, în calitate de martor la o hotărnicire. Presupunând că Dragoș avea aproximativ 40 de ani, el trebuia să se fi născut în preajma anului 1242, iar tatăl său, Giula, în jurul anului 1222. Se observă, deci, că numele Giula este mai vechi, făcând legătură chiar cu voievodul Gelu, menționat la începutul secolului al X-lea, în Transilvania, ca duce al valahilor.

Chestia asta cu posibila legătură etimologică, cu Gelu, mi se pare importantă. Bag seamă că satul Giulești are o mare importanță pentru poporul român, pentru Maramureș-izvor de sănătate cu cea mai avansată civilizație a lemnului-important și pentru valahi, și pentru moldoveni, istoria toată, a românilor; învărtindu-se în jurul său! Cnezii fiind proprietari de pământ, unde și-a avut Giula cnezatul său? Dar reședința?

În secolul al XIV-lea, feudalitatea românească din Maramureș era structurată în două categorii distincte: cnezii de sat și cnezii de vale. Giula era stăpânul Cnezatului Mara, fiind unul „de vale” sau „cnezat mare”, cuprinzând nouă sate: Giulești, Mestecăniș, Sat Șugatag, Slatina, Hărniciești, Desești, Copăcești și Crăcești, așezate de-a lungul văii Mara. Reședința cnezului era la Giulești, satul pe care documentele îl menționează totdeauna în fruntea celorlalte, fiind amplasat în apropierea îmbinării râurilor Mara și Cosău. Textul latin original îi redă numele prin două expresii maghiare: Gyulafalva, care înseamnă satul lui Giula, și Gyulahaza, sau casa lui Giula. Deci, toponimul satului Giulești provine din eponimul Giula, unul dintre strămoșii cnezilor Giuleșteni. Satul n-a fost întemeiat de cnezul Giula din Giulești, întrucât documentele arată clar că pe valea Marei, înainte de el, au stăpânit tatăl și fratele său, Dragoș și Dragomir. Documentele istorice adevăresc că, în secolul al XIII-lea, Cnezatul Mara avea centrul la Giulești, unde stăpâna Dragoș, ai cărui fii primesc Diploma din 1317. În anul 1349, proprietarul acestui sat, alături de care se afla altul nou, numit Nireș, era cunoscutul cnez Giula, fiul lui Dragoș Românul, viitorul Dragoș Vodă. Zona era locuită din vremuri preistorice, cum mărturisesc o serie de obiecte arheologice, aparținând epocii comunei primitive și a bronzului târziu: toporul de piatră și câteva fragmente de ceramică.

Spuneți-ne mai multe despre organizarea reședințelor cnezilor maramureșeni...

Unii nobili aveau curți întărite sau case de piatră, însă majoritatea covârșitoare a nobilimii de rând poseda doar casa și curtea care, de

fapt, exprimau distincția față de ceilalți săteni și ofereau condiții mai bune de locuit; ele nu asigurau însă protecție, nici împotriva cetelor armate ale unor nobili adversari, nici ale unor incursiuni din afară, constituind ținte predilecte și victime sigure ale forțelor dușmane. Cnezul Giula și-a construit reședința sau curtea sa de locuit la Giulești, care îndeplinea și rolul de centru administrativ al cnezatului Mara; amplasată în mijlocul satului, pe o terasă a cursului mijlociu al Marei, mărginită spre sud de valea Sărata și delimitată pe trei laturi de pante abrupte, curtea avea o poziție privilegiată, dominând de la o înălțime de aproximativ 12 m albia râului și șoseaua care trece pe latura vestică. Creștin ortodox din moși-strămoși, cnezul Giula construiește și o biserică de curte, atât pentru satisfacerea cerințelor sufletești ale familiei, cât și ale sătenilor din cnezat, unde va slui fiul său cel mic, preotul Miroslav, al cărui mormânt s-a descoperit în lăuntru locașului de cult. În jurul bisericii, se găsea cimitirul satului, unde săpăturile arheologice au descoperit peste 100 de morminte.

Iată, vorbim despre morminte, vorbim cu dumneavoastră-veritabil descendente, ce ne mai puteți spune despre urmașii cnezului Giula din Giulești? Mai ales despre întâiul născut, care totdeauna a avut rol major în sânul familiei! Vedeți, cât de strânsă este legătura noastră cu Israel (Cel care s-a luptat cu Domnul)! Isav, fiul cel mare al lui Isaac, l-a iertat pe Iacov care i-a uzurpat dreptul de a fi primul născut și din această iertare au rezultat cele douăsprezece seminții, care au umplut pământul...

În Diploma regelui Ludovic I cel Mare, se precizează că Giula avea șase copii: Dragoș, Ștefan, Tatar, Dragomir, Costea și Miroslav. Potrivit tradiției nobiliare, primul născut îmbrățișa cariera armelor și se orienta spre problemele diplomatice, iar ultimul era consacrat preoției. Așa a procedat și cnezul Giula: Dragoș a devenit militar și diplomat, iar Miroslav un distins preot ortodox. În anul 1355, Dragoș apare ca reprezentant al familiei și solicită regelui confirmarea celor două diplome emise în 1349, primind privilegiul regal prin Diploma din 12 octombrie 1355. La data respectivă, era deja o personalitate bine cunoscută, afirmată prin fapte eroice, cum rezultă din Diploma regală. Documentele îl numesc „Dragoș Românul”, „Dragoș de Giulești” sau „Dragoș de Maramureș”. Datorită renumelui și vredniciei sale, istoricul Aurelian Sacerdoțeanu credea că descăleătorul Moldovei ar fi fost chiar Dragoș de Giulești. Desigur, opinia este contrazisă de documentele istorice. Cele mai importante roluri, militare și politice, le-a îndeplinit Dragoș în timpul lui Ludovic cel Mare. Mișcarea de eliberare a moldovenilor, din anul 1359, a alarmat regalitatea maghiară, urmând confruntări dure între adepții regelui și localnici. La începutul anului 1360, regele Ludovic I trimite pe Dragoș, în fruntea unui detașament armat, cu misiunea să readucă la ordine pe cei răsculați. Acțiunea s-a dovedit eficientă, emisarul regal recăștigând de partea Coroanei numeroși români, iar în dregătoria voievodală supremă a Moldovei va rămâne în continuare Sas Vodă, unchiul său. În urma acestei expediții victorioase, Dragoș este răsplătit, împreună cu fiii săi, fiind ridicată la rang nobiliar, cu precizarea ca: „Dragoș și fiii săi și moștenitorii lor să se bucure și să se folosească pe vecie, dimpreună cu numitele sate ale lor, de întreaga acea însușire de nobil, de care se știe că se folosesc și ceilalți nobili adevărați dintâi și firești ai țării noastre, care luptă sub steagul regesc”. Moldova, pe care o pacificase odinioară Dragoș de Giulești, era din nou în fierbere, încât regele a fost nevoit să apeleze la „iscusita vrednicie” diplomatică a lui Dragoș de Giulești. Aceasta s-a petrecut în anii 1362-1363, când Bogdan și căpeteniile populației locale au izgonit pe voievodul Balc, fiul lui Sas Vodă. În urma tratativelor diplomatice, desfășurate într-un cadru dificil, Dragoș de Giulești reușește să obțină de la Bogdan o declarație de recunoaștere simbolică a suveranității regale, iar Bogdan este recunoscut „voievod al Moldovei”. Succesul diplomatic al lui Dragoș de Giulești a fost răsplătit regește, fiind primit în rândul demnitarilor, cu rang de mare stolnic la Curtea regală și comandant de expediție. Nobilul Dragoș de Giulești își va stabili reședința sa permanentă la Șugatag, localitate ce apare totdeauna în fruntea celorla șase „villas nostras Olachales” de pe valea Marei. În anul 1374, este numit „homo regius” sau „om împărătesc”, adică om de încredere al regelui, demnitate ce-i acorda puteri regale incontestabile, în timpul exercitării funcției sale. Documentele pomenesc ultima dată pe Dragoș de Giulești în anul 1374. Data morții nu i se cunoaște cu siguranță, dar constatăm că în 1384 este pomenit ca „de odinioară”, deci era deja mort.

Merită precizarea că acest Dragoș, fiu al lui Giula, nu este acel Dragoș, tatăl lui Giula, care a ajuns Dragoș Vodă al Moldovei, despre care ne-ați vorbit la început. Au cam început să se învârtă atâtea nume în mintea noastră, a cititorilor. Totuși, suntem curioși să aflăm câte ceva și despre urmașii nobilului Dragoș de Giulești, nu de alta, dar ca să respectăm modelul sacru al Cărții Cărților-Sfânta Biblică-care, permanent declară și repetă (ca pe niște leitmotive) numele urmașilor, moșilor și strămoșilor; așa cum astăzi nu se mai procedează, spre rușinea noastră, și se începe cu prezentul (în enumerarea CV-ului); iar în caz de vrei să intri înspre rădăcini, trebuind să faci parcurgi-contra natură-un drum înapoi!

Dificultatea urmăririi genealogice a persoanelor este îngreuiată de faptul că, în epoca respectivă, diferența între generații era sub 15-20 de ani. Se știe că românii se conduceau după dreptul matrimonial

bizantin, aplicat de autoritatea religioasă a Bisericii Ortodoxe, care admitea căsătoria băieților la vârsta de 14 ani, iar a fetelor la 12 ani. Încorporarea în efectivele militare avea loc la vârsta de 15 ani, motiv pentru care, mulți tineri încheiau căsătorii ca, în cazul dispariției de-a lungul deselor războaie ale epocii, să le rămână urmași. Dragoș de Giulești a avut patru urmași: trei fii, Giula, Ladislav și Costea, și o fiică, numită Stana. Despre Giula se știe că, după evenimentele din Moldova, unde rolul principal l-a avut tatăl său Dragoș de Giulești, n-a mai revenit pe meleagurile natale; cunosător al limbii latine, devine primul sfetnic al voievodului Petru I Mușat (1375-1391), îndeplinind diferite roluri diplomatice. Din Ladislav va descinde familia Micle. Costea n-a avut moștenitori. Stana s-a căsătorit cu Ioan Gherheș din Sarasău, descendent al lui Solovăstru Vodă, fost voievod al Maramureșului Inferior, cu sediu la Sarasău.

Și urmașii lui Ladislav?

Documentele adevăresc că Ladislav a avut ca urmași patru băieți: Nicolae, Ivanca, Mihai și Gheorghe. Fiul cel mare al lui Ladislav, care a primit la botez numele Nicolae, este cunoscut și sub numele de „Micle din Șugatag”. Nicolae Micle apare prima oară într-un document din anul 1419, fiind menționat și în anul 1421. În calitate de militar, se încadra în dispozițiile regale, privind participarea la război. Doi dintre fiii lui Ladislav, Ivanca și Mihai, sunt amintiți într-un document care arată că, aceștia au răpit averea fratelui lor, Nicolae Micle, împreună cu Gheorghe Nemeș din Giulești și Dan Nemeș, folosind forța. Mihai este menționat în anul 1421, când realizează o înțelegere cu Ioan din Giulești, în privința unor partaje și proprietăți funciare. Ultimul fiu al lui Ladislav este cunoscut sub numele de Gheorghe Fițe din Giulești.

De acum putem începe să vorbim de o onomastică Micle. Am dori câteva explicații etimologice...

Numele Micle, menționat în documentele originale din secolele XV–XVI, redactate în limba latină, apare de douăsprezece ori, fiind redat totdeauna sub forma „Mykle”. În fond, denumirea traduce în limba latină, prin filieră maghiară – Miklós – numele Nicolae. Unii consideră transcrierea românească „Micle” ca o formă de maghiarizare a numelui, iar alții pe cea de „Miclea”. Este adevărat că, în timpul ocupației, autoritățile horthiste au schimbat numele, prin modificare, pentru a nu mai păstra forma inițială a numelui românesc, folosind o metodă duplicitară: purtătorii numelui „Micle” au primit un „a” final, iar de la cei care semnau „Miclea”, l-au eliminat. Documentele adevăresc însă, că de-a lungul istoriei au circulat ambele variante: Micle – Miclea. Astfel, în Țara Românească, în timpul domniei lui Vlad Dracul (1436-1442; 1443-1447), un hrisov din 18 iulie 1437 menționează, între demnitarii Curții domnești, pe „Micle paharnicul”, iar Pomelnicul Mănăstirii Govora păstrează numele unui „ostaș Miclea”, din tabăra voievodului Radu cel Mare (1495-1508). Tot în perioada respectivă, printre „boierii din Brâncoveni”, ctitori la Mănăstirea Bistrița olteană, apare și „boierul Miclea”. În jurul anului 1600, se găsea un „cnez Micle” în satul Costești, din plaiul Horezu, unde întâlnim localitatea Giulești. Întrucât documentele maramureșene, redactate în limba latină, caligrafiau acest nume sub forma „Micle”, am considerat potrivit respectarea grafiei originale.

Acum să trecem la urmașii lui Nicolae Micle.

Diplomele maramureșene adevăresc că Nicolae Micle a avut ca succesori trei copii: Gheorghe, Giula și Ioan. Despre Gheorghe, pomenit o singură dată, în anul 1422, se crede că a murit fără a lăsa urmași. Giula, datorită calităților morale și prestigiului său, la 1447, a fost ales om împărătesc; el moare fără succesori, întrucât documentele nu mai pomenesc nici numele său, nici a vreunui urmaș. Ioan apare prima dată într-un act din 27 mai 1446, când împreună cu fratele său Giula ajung la o înțelegere cu Petru Gherheș din Sarasău și cu fiii acestuia, referitoare la moștenirea averilor, în caz de deces fără urmași. El este recunoscut ca personalitatea cea mai complexă din arborele genealogic al familiei Micle, afirmându-se puternic în viața socială, politică și militară a epocii.

Se pare că Ioan Micle de Șugatag este personalitate emblematică a familiei asupra căruia merită să insistăm.

Cunoscut sub numele de „Ioan Micle de Șugatag”, după localitatea unde se stabilise strămoșul său, Dragoș de Giulești, a avut privilegiul să trăiască în epoca de înflorire și afirmare a nobilimii românești, promovată de dinastia Corvineștilor. Maramureșul făcea parte din „țara de sus” a Ungariei, iar nobilii maramureșeni luptau sub comanda căpitanului suprem al comitatelor incluse în această unitate administrativă, funcția deținută, începând cu anul 1441, de Iancu de Hunedoara. În această calitate, căpitanul a cunoscut pe nobilul Ioan Micle, tânăr războinic, curajos și viteaz, fiind nelipsit din numeroasele campanii ale temerarului conducător de oști, în războaiele purtate contra Imperiului otoman. Documentar, Ioan Micle apare prima oară într-un act emis la 27 mai 1446. Personalitatea nobilului Ioan Micle se constată și din faptul că, în mai multe rânduri, a fost numit „om împărătesc”. Prima dată, îl întâlnim în această calitate, la anul 1456, menționat în mandatul regelui Vladislav al V-lea Postumul (1453-

1457). Nobilul Ioan Micle avea obligația, potrivit legii, să participe la oaste în persoană, ori de câte ori mergea la război regele sau baronii. Ajuns pe tronul Ungariei, regele Matei Corvin (1458-1490) s-a bazat inițial pe „vechea gardă” de fideli și demnitari ridicați de tatăl său, Iancu de Hunedoara; majoritatea erau nobili din Maramureș, printre care se număra și Ioan Micle. Suveranul va adopta o atitudine toleranță față de nobilimea românească ortodoxă. Unirea de la Ferrara-Florența, înfăptuită în anii 1439-1440, determinată de amenințarea Constantinopolului și a Europei creștine de către turci, a recunoscut, măcar în principiu, legitimitatea cultului ortodox, asigurând cnezilor și nobililor români o anumită siguranță în privința statutului lor social, ferindu-i totodată de convertiri la catolicism, împotriva voinței și a conștiinței lor. Religia ortodoxă devenise „receptă” prin diploma regelui Vladislav I Iagello din 22 martie 1443, iar nobilii români au început să construiască biserici de zid și să le picteze, așa cum arată monumentele păstrate până astăzi. În anul 1465, Ioan Micle de Șugatag este declarat iarăși „om împărătesc”. La anul 1467 are loc o confruntare armată între regele Matei Corvin și voievodul Ștefan cel Mare, cunoscută sub numele de „lupta de la Baia”. Antrenat în bătălie, regele Matei a fost rănit de trei săgeți. Chiar din bandierul regelui, mai precis, din faimoasa gardă numită „sumanele negre”, făcea parte și nobilul Ioan Micle. Împreună cu „fărtații” săi maramureșeni, salvează viața suveranului, scoțându-l din linia de foc; apoi îl transportă spre Târgu Neamț, iar de acolo, pe targă, la Brașov. De remarcat că salvatorii regelui la Baia sunt numiți „credincioși familiari ai noștri”. Precizăm că, în Regatul feudal maghiar exista instituția numită „liber baronat”, care încadra personalitățile ridicate la cel mai înalt rang nobiliar, echivalându-l pe cel de conte, la francezi, sau graff, la germani. La 17 septembrie 1469, regele Matei Corvin declară „liber baroni” pe nobilii maramureșeni care i-au salvat viața. În această calitate, Ioan Micle se bucura de toate privilegiile acordate stării respective, însă aparținând religiei ortodoxe, nu avea posibilitatea să avanseze în funcții înalte ale Statului. El, de fapt, a rămas în tradiția românească, specific ortodoxă; nu există nici un indiciu că ar fi aderat la catolicism; nici nu era nevoie. Ridicarea sa la înaltul rang de liber baron a fost înfăptuită de regele Matei Corvin, recunoscut pentru atitudinea deschisă față de religia ortodoxă. Starea excepțională de „liber baronatus” a fost anulată prin Dieta Transilvaniei din anii 1550-1551, deoarece Ardealul nu mai avea rege, dar familiile descendente din vechii liber baroni au continuat să se numească „baronași” și „nobili de frunte”. În anul 1470, Ioan Micle este declarat iarăși „om împărătesc”. În anul 1475, Ioan Micle arendează o serie de proprietăți, devenind cel mai mare proprietar funciar din zonă. În anul 1477, se produce un schimb de moși între doi urmași ai Dragoșeștilor: Nicolae Drágffy, moștenitorul domeniului Surduc-Copalnic din Țara Chioarului, cu liber baronul Ioan Micle de Șugatag, pe baza căreia, ultimul cedează satele Șugatag, Nireșul de Jos și Nireșul de Sus primului care îi predă în schimb satul Surduc-Copalnic. Aici s-a strămutat Ioan Micle cu fiii săi, Lupșa și Mihai, devenind stăpân absolut al întreg teritoriului, încât s-a născut în sat zicala: „A Miclii îi piatra și apa!”, despre care se spunea că este „de dincolo de deal”, adică venit din Maramureș. Ulterior, din Țara Chioarului, s-au răspândit urmașii liber baronului Ioan Micle de Șugatag în toate zonele locuite de români.

Am citit în diferite studii-cărți de istorie-că, mulți istorici susțin faptul că nobilimea românească din Ardeal s-a maghiarizat și a trecut la catolicism. Cum se explică faptul că familia Micle, deși nobilă, a rămas ortodoxă? Fără legătură cu întrebarea, dar se știe că românii de pretutindeni, inclusiv din țările valahe, înainte de 1918, făceau mult la Ardeal...Însuși Eminescu, de atâtea supărare (fiindcă asta-unirea românilor-era și idealul celor din Ardeal), că l-au dat jos pe Cuza, avea să spună în publicistica sa: din această cauză Ardealul s-a unit cu Ungaria, sesizând o noanță a mersului Istoriei, nu la îndemâna oricui...

Situația nobilimii maramureșene a avut un statut special, față de cea din Ardeal și Banat. Se știe că, în vara anului 1326, regele Carol Robert de Anjou pătrunde în Maramureș, unde are loc o întâlnire cu elita conducătoare a românilor, formată din cnezii țării. Pentru recunoașterea suzeranității Coroanei maghiare, conducătorii maramureșeni solicită, și obțin de la rege: desființarea comitatului Maramureș, înființat în anul 1300; acceptarea organizării voievodatelor ca organ suprem de conducere al întregului ținut; recunoașterea proprietății nobiliare, precum și exercitarea liberă a religiei ortodoxe, fără obligația de a trece la catolicism. Documentele atestă că regele Carol va acorda numeroase privilegii cnezilor din Maramureș, fără nici o știrbire a autonomiei voievodale, respectându-le tradițiile românești, juridice și religioase. Cnezii ridicați la rangul nobiliar nu sunt supuși jurisdicției funcționarilor regești, ci rămân în continuare sub autoritatea voievodului lor. Recunoscuți ca atare, nobilii maramureșeni nu sunt constrânși să îmbrățișeze religia catolică (o condiție sine qua non în Regatul Apostolic Maghiar) ci, ca o favoare, sunt lăsați să practice religia ortodoxă, căreia îi vor aparține și urmașii lor în veacurile următoare. Potrivit tradiției medievale, hotărârile regilor anteriori erau respectate cu sfințenie de cei care urmau la tron. În acest sens, se explică și credința ortodoxă a familiei nobile Micle, pe care au păstrat-o majoritatea nobilimii românești din Maramureș.

FLORIN CIRIPERU ȘI ILUZIILE UNEI VIEȚI TRĂITE CA ÎN CĂRȚI

Constantin POENARU

Florin Ciriperu este astăzi un nume necunoscut vieții literare vâlcene. Acum 45 de ani părea să fie, însă, unul dintre cei mai promițători poeți ai generației “revoluțiilor culturale din 1968”. Dinamic, plin de vervă, scânteietor în vorbe și scris, boem nu doar între confrății de cenaclu, ci și în viața personală, era nelipsit din “tripleta literară” Poenaru-Cichirdan-Ciriperu. Împreună mergeau, își citeau “creațiile geniale” și combăteau apoi gălăgios producțiile celorlalți la cenaclul de la liceul unde învățau - “Vasile Roaită”, rebotezat azi “Mircea cel Bătrân”, sau se duceau și ascultau cuminiți “operele consacraților” I.I. Alexandrescu, Doru Moțoc, Traian Lungu la “cenaclul cel mare” de la Casa orășenească de cultură amplasată în fostul și actualul Palat de Justiție.

Se strângeau de pe drumuri seara târziu, singuri sau în compania altor cenaclști, în subsolul luminat de un bec chior de la “Casa vâlceană”, etalonul restaurantelor vâlcene din acele vremuri demult apuse. Se strecurau cu fereală, ascunzânduși sau dezlipindu-și matricola de pe mâneca hainei, căci erau încă liceeni. Aici după câteva libații își continuau discuțiile critice, furtunoase, abia schițate la cenaclurile simandicoase și atent monitorizate de politrucii culturali ca să nu devieze de la “linia culturală” oficială. Aici înjurătura neoașă devenea pamflet literar, iar micile încăierări fizice (jap, jap, trosc, pleosc, iar apoi “pupat piața Endependenței”) nu erau decât preludiile unor viitoare și încrâncenate “lupte literare”.

În aceste localuri de “cultură populară” se simțea cel mai în largul său Florin, își da drumul neîngrădit la ideile sale teribiliste, raliindu-se cu Felix Sima sau Ilie Tănase, iar între două sprânceri de vin ieftin “de regiune” scria pe șervețelele de masă lungi poeme apocaliptice, pe care tot ei le declamau cu voce tare, urcați pe scaune ca Maiakovski, și tot ei se auzeau, dacă se mai auzeau, în vacarmul vocilor aburite iute de “amețala literaturii pomi-viticole” îngurgitate în loc de cină.

Doar eu și Ciaky (Cichirdan), mai fricoși față de consecințele unor asemenea manifestări gălăgioase în public, dar și veșnic suferinzi de stomac, eram oleacă mai lucizi și îi chemam la ordine, smulgându-le compunerile ocazionale de pe șervețele și dosindu-le prin buzunare, pentru a le face loc mai târziu în paginile revistelor mele manuscrise, care circulau în liceu pe sub bănci.

Florin venea des și acasă la gazda mea, la vestita Coana Anica, cumnata lui Kiki frizerul de alături, și soția vestitului lăutar Cernea, cunoscut în tinerețe mai ales sub numele de Czerny, fost concertmaestru în cele mai luxoase localuri vieneze de vals. Acolo, în

cămăruța mea burdușită cu cărți și mere puse la copt pe plita unei sobe de cărămidă, am înființat împreună - eu, Ciaky, Florin și frații Ciobotaru - “Academia tinerelor talente”, am organizat prima expoziție cu picturile lui Ciaky, la 14 ani, am ținut interminabile ședințe de cenaclu, am organizat concursuri de epigrame, dar și de băut vin din producția părinților mei de la Șirineasa, ne-am încăierat (la propriu) pentru supremația unui vers sau a unei poezii, am visat că vom fi cei mai mari literați din lume, cântam care cum puteam ca descriereații - eu la acordeon, ceilalți din gură - până venea Coana

Anica și ne tempera cu bastonul ei bătrânesc cu care îl pocnea pe Mișu, motanul, când se lăcomea la peștii pe care îi aducea special de la Hala Mare din Centru.

Răsfoind zilele acestea revistele mele manuscrise din acele vremuri de junete, constat cu oarecare surprindere că Florin Ciriperu îmi era nu doar colaborator, publicând mai multe poezii, dar l-am băgat și în “comitetul de redacție”, cum a fost, de exemplu, la revista “Universul”.

Ba încă îl găsesc trecut printre colaboratorii revistei mele manuscrise “Balenele”, seria nouă scoasă în noiembrie 1970 la București, când eu eram la Școala postliceală de comerț exterior și stenodactilografie, iar Florin exersa “mersul târâș” prin nu știu ce unitate militară și ne cerea lame pentru ras sau câte un “bălcescu” pentru una mică într-o bodegă de recruiți.

“Pe pustul peron dintr-o gară/ O fată ținea subțioară/ O sticlă cu apă de viață;/ Prin fața vagoanelor trece semeată,/ Dar umilă, mohorită și gravă”.

Așa vizualiza Florin în vara lui 1968 un crochiu de viață, direct, simplu, emoționant.

Revista mea “Universul”, nr.6 din 28 septembrie 1968, readuce în memorie întrecerile poetice pe care le desfășuram la Cenaclul literar “Triunghiul”, alcătuit din Florin Ciriperu, Simion-Petre Cichirdan și subsemnatul Poenaru Constantin. Erau concursuri nu doar de spontaneitate și pricepere prozodică, ci și de măiestrie poetică. Unul din acestea a avut trei manșe, una de “Versuri pe rime date”, alta de “Versuri pe rime și teme date”, alta pe “Versuri libere cu temă dată” - toate câștigate de prietenul nostru Florin, mereu pe fază cu o metaforă, o poantă hazoasă sau o imagine de neuitat, ca în poezia “Cerneala”, de exemplu.

“Pe masă-i sticla cu cerneală-albastră/ Licoarea ființei, confidenta noastră / Ce se înșiră peste file albe/ Și scoate -adevărul florilor

ULTIMA ZI

Am terminat un fel de claustrajie și-n ultima zi înnorată și veselă, mă dam de-a tiribomba pe caldarîm cu geanta mea veche și neagră.

Era ultima zi.

O rîndunică a țipat și mi-a zguduit fiorul, mi l-a turnat ca pe vin prin degete pînă-n rădăcina părului.

Eram liber.

Sînt liber și voi fi mai liber decît singur.

Dacă există o temelie a firii mele, e, cred, și singură și unică, libertatea.

MOMENT

Pe pustul peron dintr-o gară,
O fată ținea subțioară
O sticlă cu apă de viață;
Prin fața vagoanelor trece semeată,
Dar umilă, mohorită și gravă.

O dată, de două ori străbăte peronul
Cu inima mică, mărită de zordul
Cel lăsat de milă și rău;
Grăbeste pasul, și-amunții prezenta,
Inima-i în crescendo și ritmează cadenta.

Anore și gidele cu semnul cel verde
Ochi-i albaștri în furtuna de lacrimi se pierde
Se resemnează letita dureros, deodată
Intințita Fortuna kiki grăbită
Iar fata cu lăuru-n suflet pleacă în fericită.

GIRIPERU FLORIAN

dalbe/ (...) / Cerneala-i în sine-adevăr și minciună,/ E sângele care dureri o să spună/ Dureri din profund.”

Dincolo de unele naivități impuse de rimele greoaie, se simte fiorul unui poet care trăia viața mai presus de arta literară. Și cum o va trăi și dincolo de liceu, frust, în profunzime, fără compromisuri, cu luciditate mortală. Arta literară a lui Florin s-a oprit brusc, după Armată, deși viața lui ulterioară a întrecut orice închipuire literară. A experimentat, ca Rimbaud, Baudelaire sau Mallarmé, toate alcoolurile pure, dar și avatarurile aferente. A fost căsătorit cu cea mai frumoasă și bogată fată, a avut gospodărie mare și îmbelșugată, a făcut doi flăcăi zdraveni, a divorțat și s-a recăsătorit de câteva ori, apoi a alunecat pe toboganul “artei pentru artă”, adică al pierzaniei de sine, al rătăcirilor printr-o viață trăită adesea din expediente sau la marginea ei, găsind mai multă bucurie și satisfacție în poezia vieții paupere autentice decât în poezia vorbelor meșteșugit orânduite pe hârtie.

Nu s-a mai întors niciodată la “primele lui iubiri poetice”, experimentând mai degrabă iluziile unei vieți trăite ca în cărți. În niște cărți pe care, însă, nu le-a mai scris niciodată pe hârtie. Ci doar cu sânge, oscilând dramatic între o blondă și o oacheșă, cu oasele frânte de muncile cele mai grele și mai mizere, cu ochii și vigorile împăienjenite de prea multele distilării închipuite.

Florin Ciriperu a fost un poet frumos și la chip și la simțirea sa artistică, dar zeii literaturii nu l-au mai primit pe “fiul rătăcitor” după ce acesta a părăsit de bunăvoie Raiul cu ziduri de cărți și s-a mulțumit, ca Ivan Turbincă, doar cu “haziaica” din Purgatoriul vieții cotidiene.

Redau alături un poem scris special pentru mine pe o coală ieftină de scrisoare, în ultimele zile de liceu, în loc de “cuvinte de bun rămas”, poem care îi reprezintă întru totul crezul său poetic și mai ales de viață, crezul unui Om care s-a vrut tot timpul “mai liber ca paserile cerului”.

O ISTORIE A URMUZ(OLOGIEI)

Critic, prozator, dramaturg, dl. Constantin Cubleșan a publicat (la Ed. „Cartea Românească”, București), volumul, de un excepțional interes „Urmuz în conștiința criticii” (287 pp.), propunând o „istorisire”, „o narațiune” a aproape tot ceea ce au gândit și scris despre „părintele avangardei”, peste 75 de personalități culturale, românești și străine, de la Anghelzi, Bogza, Ionescu, la renumiți savanți (precum G. Călinescu, Tudor Vianu, Perpessiciu, matematicianul Solomon Marcus, Miron Grindea de la Londra, Marco Cugno pe durata unui secol, de la scrierea „Povestirilor bizare” (1907-1908); și nouăzeci de ani, de la sinuciderea lui Urmuz (23 nov. 2013). Socotit „portdrapel al avangardei româno-franceze”, cu o posteritate eclatantă, exegeza criticii (și istoriei literare) asupra prozei urmuziene s-a instituit, îndelung, într-o disciplină, care nu e numai românească, ci și internațională: *Urmuzologia*; așa cum avem, spre o ilustrare maximă - *Brâncușologia*!

De ce a fost preluată și folosită expresia *avangardă*, din arsenalul lingvistic al armatelor? Soldatul aleargă, pe front, pe linia întâia, înaintea glonțului. Poetul, ca și soldatul, o ia la fugă înaintea cuvintelor! Iar Ahile, încă din antichitate - până în actualitate -, aleargă după broasca țestoasă, fără să o poată ajunge din urmă! Aleargă după victorie, onoare? Aleargă după moarte?

Azi, literaturii de avangardă, postmodernă, câtă se mai așterne pe

hârtie, i se spune literatură *de frontieră*.

După cea dintâi ediție, care ne uimește, și azi, a lui Sașa Pană (1930); și, mai ales după 1947, când observăm și urmărim „ultima” generație a „avangardiștilor”, cititorul modern (în speță, cel „inițiat” în școli - elev, dascăl, student), l-au „auzit” pe Urmuz, înainte de a-l „citi”; chiar și noi înșine, în 1964 - așadar „prin viu grai”: concepțiile sale erau „ne-literare”, „a-literare”; abia apoi s-ar fi adăugat „sinuciderea” sa, „operei bizare”: „finis coronat opera!...”

Această uimire, „admirare” rămâne „proaspătă” și azi, în recunoașterea criticilor, eseistilor, istoricilor literari, chiar (și) a ultimelor generații: '80 și *nouăzeciștii* (numiți mai nou și *milenariști*); prin aceea că Urmuz nu a putut fi *înseriat*; nu a făcut parte din nici o „mișcare”, ori „curent literar”, în schimb frecvența (cu aceeași „discreție”, specifică judecătorilor, grefierilor, avocaților, mai ales cei de la Curtea supremă de Justiție), celebrele cafenele din inima Bucureștilor: *Capșa*, *Carul cu bere*, *Oteteleşanu* și *Fialkovski* (La „Capșa” îi va face celebrul *portret* dadaistul Marcel Iancu!) Citise familiei (surorilor) toate paginile, fabulele, schițele, aforismele, maximele sale; iar prietenii, unii, cunoscuți actori învățaseră pe de rost acele texte, cea mai călătoare producție „prin viu grai” având să ajungă fabula „Cică (se zice că) niște cronicari!” Populare, așadar, cu mult înainte de a fi publicate, în 1922!

Până în 1965, „scrierile” lui Urmuz au fost cenzurate, ca să nu spunem că au circulat clandestin. Dascălii îl preluau, la curs sau seminarii, din *Istoria...* lui Călinescu; ei „predau, pe șoptite”, pe Urmuz (în aceeași *lecție* - despre *Avangardă*); elevii însă „reacționau, în hohote, la acel umor” expus „oral, negru și bizar”. În aceeași perioadă, după război și după „epoca Dej”, când îl traduce și prezintă Eugen Ionescu, la Paris, în *Les lettres Nouvelles* (ian.-febr. 1965), avangardistul din „generația ultimă” și viitorul academician francez susține, și el, că textele urmuziene erau cunoscute pe de rost, spuse pe scene - „colportate”, „popularizate” de un apropiat al său, mai ales, actor la Național (Grigore Mărculescu).

„Abia spre 1919, continuă viitorul academician francez, traducătorul (și prefațatorul) Ionescu, *un grup de scriitori temerari* (s.n.)”, au putut lua la cunoștință de manuscrisele sale (coppii, versiuni etc.), observând că „acel onest magistrat era purtătorul unui mesaj cu totul aparte!.. Și nimic nu părea a fi singular la Urmuz, în afară de o nebunească pasiune, pentru Muzică!...” Pentru „Stranii aforisme și butade paradoxale”.

Urmuz a debutat, sub geniu „descoperitorului, care l-a înțeles”: Arghezi; iar peste un an și-a încununat „bizara operă”, cu o misterioasă sinucidere, la Șosea (cu un pistol vienez), socotită, în zăre, „efect al unei grave neurastenii” - un „fapt divers!...” Abia pete 7 ani, acei „scriitori temerari”, în frunte cu „poetul-medic militar” Sașa Pană, i-au scos cea dintâi ediție: „Urmuz-Pagini bizare” (pe speșele lor, în urma unor eforturi „libere”, „private”; în comparație cu

soarta blocării „operei” lui Urmuz, între 1945 și 1965.

Urmuz a fost receptat, când în săli pline, când mai ales de „elite”, pe plan european, între 1907-1916 și 1919 (când Dadaismul „se mută, de la Zürich, la Paris”). Chiar și acum, zeci de poeți recită „Cronicarii”, iar judecătorul, „decăzut” grefier, în Tribunalul suprem (ca să nu facă „navetă” și să poată asculta „muzică cultă”, la Atheneul Român), continuă să fie un autor oral-vizual! (Aceasta e expresia critică exactă!). În spatele cuvintelor sale, spuse pe scenă, pânđește „imaginea”, „subversiunea”, „neîncrederea în instituții” (în frunte cu Justiția, cea „demult oarbă” – și „cohortele” ei de corupții, precum azi. Urmuz „și asazinează propriul spirit”, are viziunea propriei tragedii – și a morții sale, concludă C. Cubleșan.

Urmuz reprezintă *à memoir*, folosește, chiar așa cum afirmă și un N. Manolescu: „cuvintele – au pied de la lettres” (*Metafore aproape sinonimice* fixaseră, încă din 1947, ultimii avangardiști: Gelu Naum, Isidore Issou și Gherasim Luca). Această literatură, nu mai copiază Natura! Literarul se identifică cu literalul!... Cuvântul cu altceva!...

Volumul „Urmuz în conștiința criticii”, aparține unui scriitor „filolog”-C. Cubleșan, și este cea dintâi istorie, aproape completă, a unei discipline românești și universale: *Urmuzologia*! De la N. Balotă la Ion Pop, Marin Mincu, M. Cărtărescu, Sergiu Pavel Dan, Gelu Ionescu, Carmen Blaga, Marian Buciu, Rodica Grigore, Radu Cernătescu, Ana Olos, Eugen Negrici, Corin Braga sau Gheorghe Glodeanu, Adrian Lăcătuș, sau Irina Ungureanu, până azi, în contemporaneitate – studiile, eseurile, exegezele închinat lui Urmuz rămân exerciții de admirație, devoțiune și uimire, având continuatori și susținători intenzi!...

Centenarul creației urmuziene (1907-2007) a reevaluat (și) aportul cu totul unic la *actul Urmuz*, al acelei generații ale avangardei – numite între războaie „franco-române”, de la Tzara, Iancu, Voronca, Fundoianu, Claude Sernet, Ionescu, până azi. Iată o constatare, a lui Ioan Negoșescu, care, de la „Analizele și sintezele” (din 1978) a evoluat, la *Istoria* sa, scrisă și tipărită, în exilul german: „Urmuz este printre inițiatorii literaturii moderne universale!... Dosarul, critic și estetic al interpretării operei sale, de mici dimensiuni, este impresionat, propunând, astăzi, un *caz – cazul Urmuz*, în planul inteligenței românești – unul din cele mai curioase fenomene, de

creație prin revoluție artistică!... Operă minimă de importanță maximă”.

Hazardul „metodic”, „relativizarea” expresiei, caracterul „imagistic”, „picto-poetic”, „muzical”, „multisemantic”, „plasticitatea” avant la lettre – „suprarealistă”, ironică, „grotească”, „burlescă”, „auto-matică”-„mecanică”, fac din „scriitorul” Urmuz nu numai „precursorul” revoltei literare universale – *profetul* dislocării formelor sociale, ale gândirii și ale limbajului, din această lume, care se dezagregă sub ochii noștri; ci și un pionier al „Audio-Vizualului Universal”. De aceea, „opacitatea unor critici literari”, afirmă C. Cubleșan, pe urmele lui N. Manolescu, între 1947 și 1967, e greu de înțeles (în afara limitelor „cenzurii”, ideologice a timpului), ignorând influența sa, asupra *plasticii* avangardelor. Între acel „sentiment religios față de Artă”, „liniștea de mare autor clasic” și „profeția negativistă și iconoclastă”, concepția sa „revoluționară” i-a înrâurit pe toți, nu doar poeți, dramaturgi, „romancierii pe trei file”, precum Borges sau Bekket, ci și pe pictori, graficieni, sculptori, scenografi, regizori, într-o *inițierea și deschiderea* unui „*nou eon (și canon) în artă*” (s.n.).

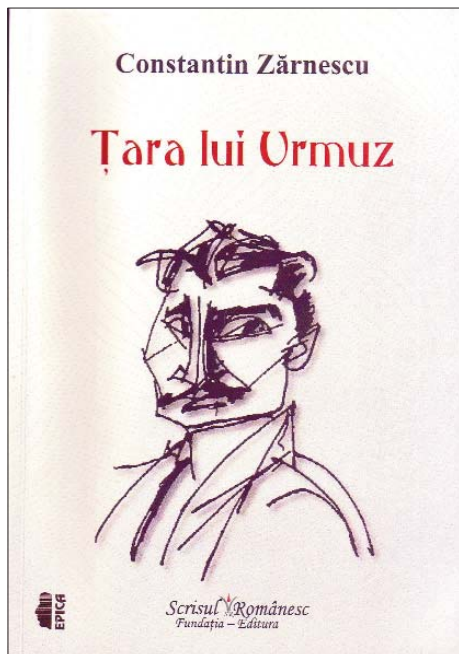
În acest sens, o constatare a lui N. Manolescu rămâne esențială: „Hazardul, absolutul, din viață, nu trebuie, întotdeauna, explicate. Hazardul, în artă, este, de obicei, amăgitor!... El nu e decât urma vie a unei necesități – care ne scapă!...”

Textele urmuziene, din 1907-1908, transmise pe cale oral-vizuală, în lume, coincid cu „revoluția” lui Brâncuși, la Paris (viziunea *Sărutului din Montparnasse*; unghiurile ascuțite și „răscuțite” ale cuvintelor sale premerg apariția ochioaselor „Domnișoare din Avignon” și amurgul „Burghezilor din Calais”). Brâncuși însuși află între 1916 și 1919, de la dadaștii români, de la Zürich, despre circulația „romanului” – *Pâlă și Stamate*, dar „prin viu grai”; în 1927, el emite un aforism „psihanalitic” despre pâlă, spre o

jurnalistă din New-York; iar în 1930, octombrie, la București, primește, alături de Geo Bogza, un exemplar cu autograf, al ediției faimoase „Urmuz-Pagini bizare”, din mâinile lui Sașa Pană. [Este esențial-simbolic faptul că una din cele mai cunoscute *cafenele-cabareture*, din Cairo, întâlnindu-i pe poeți (literați), actori, cântăreți, fotografi, juriști și alte profesii „liberale” și „meserii... *audio-vizuale*”, cafeneaua expunând și lansând artiști plastici, din toată lumea, se numește URMUZ! Ea a fost înființată, în 1967, de un fost locotenent al marinei române, emigrant constănțean, de origine; și care s-a *înscris* și el, în destinul personajelor avangardistului nostru: având mai întâi o fabrică de pălării și umbrele, care a dat faliment; și abia apoi gândind structura și deschiderea unei artistice cafenele, care devenea, acolo, la Cairo, o *fiică* a cabaretului VOLTAIRE al Dadaismului, de la Zürich!... Această cafenea literară, plastică, audio-vizuală a fost vizitată și descrisă de jurnalistul Virgil Lazăr, de la „România liberă”, în urma călătoriei sale, din 1969, în Egipt.]

Volumul de istorie a *Urmuzologiei*: „Urmuz în conștiința criticii” rămâne un studiu amplu și memorabil, relevând devoțiunea față de un „inaintemergător, de valoare universală”, în *limbajurile* veacului tocmai scurs XX. El integrează și conferința noastră despre modernitatea lui Urmuz, ținută la Craiova, în 1983, numită „Urmuz și modernitatea literaturii”, în cadrul Colocviilor „Ramuri” și, de asemenea, a anunțat romanul nostru de sertas „Țara lui Urmuz”, apărut luna trecută la Ed. Scrisul Românesc. Constantin Cubleșan subliniază, în același timp, și „opacitatea și obtuzitatea, de neînțeles, a unor critici”, a limitelor și ideologiei, îndelungi, a regimurilor totalitare, care au oprimat, cenzurat și obstaculat artele scrise.

Constantin ZĂRNESCU

DUMITRU BĂLAȘA COMEMORAT LA ARHIEPISCOPIE

Joi, 31 iulie 2014 la Arhiepiscopia Râmnicului a fost comemorat preotul Dumitru Bălașa (1911-2002) trecut în neființă la 92 de ani, zi în care la Catedrala Sfântul Nicolae a avut loc o slujbă de pomenire condusă de însuși ÎPS Varsanufie-Archiepiscopul Râmnicului, urmată de un „Memorial preot Dumitru Bălașa - Patriarhul de la Drăgășani”, ediția a X-a Jubiliară, ținut în Sala Episcop Iosif Gaston-Așezământul Sfântul Calinic. După slujba de pomenire, Archiepiscopul Varsanufie, în calitate sa științifică și de înalt ierarh a dat citire unui portret al celui plecat dintre noi, Dumitru Bălașa, prezentându-l într-o lumină pe care noi o considerăm cea mai aproape de realitate. Prezentăm în continuare acest portret, după care vom reveni la dezbaterile care au urmat. Discursul dr. Varsanufie este prezentat video în revista on line Cultura Ars Mundi-Arhiva video...

PĂRINTELE DUMITRU BĂLAȘA, UN OM JERTFELNIC PENTRU BISERICĂ ȘI NEAMUL SĂU

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Domnule Academician Emilian Popescu,
Domnilor Profesori,
Stimat auditoriu,

Părintele Dumitru Bălașa, preot jertfelnic și iubitor de neam, a fost un apreciat folclorist, care și-a dedicat întreaga viață cercetării cu o răbdare impresionantă a etnogenezei poporului român și a strămoșilor noștri daci. Ideea principală în jurul căreia s-a construit aproape întreaga operă scrisă a părintelui Dumitru Bălașa este aceea că: „dacii, ca popor, nu au pierit, că provinciile dacice sunt unități administrative străbune, eliberate de sub opresiunea migratorilor și a imperialiștilor de mai târziu, provincii ce alcătuiesc Daco-

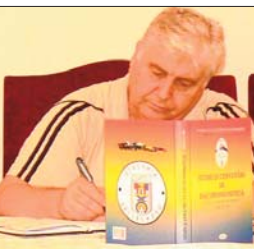
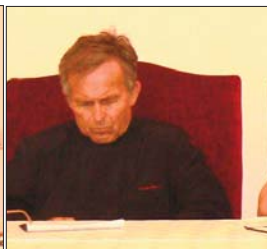
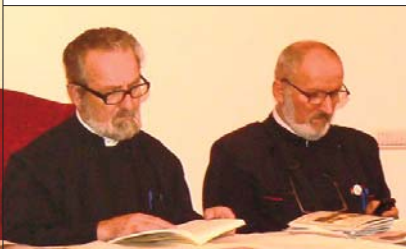
România de astăzi” (1) și a încercat să demonstreze în scrierile sale că dacii, nu numai că n-au dispărut ca popor, ci ei, ca ramură a numerosului neam al tracilor, au fost cel mai vechi popor, din trupul căruia s-au desprins cei care au înființat Roma, concluzionând că „Dacii și romanii sunt de același sânge și frați buni” (2). Concluzia pe care Părintele Dumitru Bălașa o trage în cartea sa „Dacii de-a lungul mileniilor” este că „strămoșii românilor de azi au exercitat o influență puternică asupra culturii întregii lumi antice, respectiv a vechii Elade, a vechiului Egipt, a Sumerului și chiar a Chinei”(3) și că „Imperiul Dac a fost continuat de Constantin cel Mare pentru 36 de ani și apoi de Iustinian pentru trei decade” (4). Nu discutăm noi veridicitatea acestor teorii, însă nu putem să nu observăm astăzi că, pasionat de acest subiect, Părintele Bălașa a reușit ca prin integralitatea operei sale să susțină anumite ipoteze, care sunt și astăzi în atenția cercetătorilor dacologi.

Înainte de a fi cercetător, istoric și folclorist, Părintele Dumitru Bălașa a fost preot și lucrul acesta a fost prioritar în viața sfinției sale. El este un exemplu strălucit de preot misionar ce trebuie urmat astăzi de către orice preot de parohie. A împletit în chip admirabil activitatea cărturărească cu cea misionar-pastorală, neuitând nicio clipă că este slujitor al lui Dumnezeu și al semenilor săi. Și-a jertfit întreaga sa viață pentru semenii săi, punându-și viața pe deplin în mâna lui

Dumnezeu.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Părintele Dumitru a cerut să fie trimis pe front ca preot militar, săvârșind Sfânta Liturghie pe câmpul de luptă, spovedind, împărțind și înmormântând ostașii români căzuți pe frontul de luptă spre apărarea neamului românesc. Mărturisesc colaboratorii Părintelui că deseori acesta îl cita pe Panait Istratie, spunând: „Artistul trebuie să facă din arta sa o armă, din succesul său o înfrângere și din bucuria sa o suferință” și, într-adevăr, putem vedea în viața Părintelui Dumitru cum bucuria i-a devenit suferință. Pentru că dacă bucuria vieții lui a fost Biserica și neamul său, bucuria aceasta i-a adus multă suferință, fiind închis de către regimul comunist timp de cinci ani, între 1959 și 1964, fiind acuzat de activitate legionară și închis la Aiud, Jilava și Pitești.

Un episod din viața Părintelui povestit de apropiații lui relevă admirabil chipul misionar și iubitor de Hristos al Părintelui Dumitru Bălașa: „În anul 1964, atunci când foarte mulți dintre deținuții de la Pitești urmau să fie eliberați, un oarecare Crăciun, comandantul penitenciarului, l-a chemat pe părintele Bălașa și i-a spus că în ziua eliberării o să vorbească înaintea deținuților pentru a le spune că el nu mai crede în Dumnezeu și că a fost total «reeducat». În ziua respectivă erau adunați în curtea pușcăriei peste o mie de oameni care așteptau lumina libertății. Ajuns în fața microfonului, părintele a zis cu voce tare: «Să-i mulțumim lui Dumnezeu, fraților, că am scăpat cu viață!» și a început să cânte «Tatăl nostru». Toată lumea a căzut în genunchi și au cântat până la capăt

împreună cu el Rugăciunea Domnească” (5). Predica lui, chiar și după eliberarea din închisoare, a continuat să fie plină de substanță, în ea descoperindu-se iubirea Părintelui: Biserica și neamul său. De aceea, până la Revoluția din anul 1989 a continuat să fie supraviețuit și, nu de puține ori, atenționat de către Securitate, confiscându-i-se biblioteca personală în anul 1983. A fost un apropiat al Mitropolitului Firmilian al Olteniei, care l-a însărcinat cu reorganizarea periodicului Mitropolia Olteniei și a bibliotecii eparhiale, punându-l și preot slujitor la Catedrala mitropolitană ”Sfântul Dumitru” din Craiova. Smerenia părintelui ca virtute ce îl caracteriza se vede nu doar din portul sfinției sale, care era mai mult decât modest, ci și din faptul că a refuzat diferite funcții și titluri, printre care și pe cel de membru al Academiei Române, propus în 1990.

De exemplul Părintelui Bălașa avem cu toții mare nevoie astăzi, pentru că puțini sunt preoții care mai știu să îndeplinească atât de echilibrat cercetarea cu slujirea și activitatea misionar-pastorală, așa cum a făcut-o sfinția sa.

A publicat sute de studii, articole și numeroase cărți. A străbătut numeroase sate oltenesti ca să cerceteze mentalitatea și obiceiurile locale. A crescut numeroși ucenici, preoți, istorici și cercetători care-l cinstesc așa cum se cuvine și care-i continuă munca sa de cercetare. Astfel Părintele Bălașa este și trebuie să fie astăzi un model autentic de viață, de trăire în Hristos, pentru Biserica și neamul său.

În acest sens, la deschiderea ediției jubiliare, a zecea, a Memorialului Preot Dumitru Bălașa îi felicităm pe organizatori, iar conferențiarilor le dorim activitate rodnică, ca împreună să ne bucurăm de Cuvântul Vieții, în vecii vecilor! Amin!

† Dr. Varsanufie,
Arhiepiscopul Râmnicului, 31 iulie 2014
Catedrala Arhiepiscopală ”Sfântul Nicolae”, Râmnicu Vâlcea

1. Dumitru Bălașa, *Dacii de-a lungul mileniilor*, Editura Orfeu, București, 2000, p. 7.
2. Dumitru Bălașa, *Basmul romanizării – dacii, întemeietorii Romei*, Fundația Artelor Dor, Craiova, 1998, p. 1.
3. Dumitru Bălașa, *Dacii de-a lungul mileniilor*, p. 16.
4. Dumitru Bălașa, *Dacii de-a lungul mileniilor*, p. 77.
5. Diac. Ioniță Apostolache, ”Patriarhul de la Drăgășani”, în Ziarul Lumina, Miercuri, 20 ianuarie 2010.

*

Continuăm prezentarea memorialului ținut în Sala Iosif Gaston. Au fost prezentate referatele: « Proiect de activitate a secției de Istorie Bisericească », pr.dr. Alexandru Stănculescu-Bârda (Malovăț-Mehedinți); « Proiect de activitate a secției de Daco-

Românică », dr. Zenovie Cârlogea (Tg Jiu); « Proiect de activitate a secției Pastoral-Misionară », pr. Nicolae State-Burluși (Râmnicu Vâlcea).

Dezbaterile moderate de Ioan St Lazăr s-au purtat între Geo Stroe (București), Horia Muntenuş (Cluj-Napoca), Ion Soare, Eugen Petrescu...

Nu putem să nu ne aducem aminte de dezbaterile purtate altădată în peisaje care ne stârneau admirația față de figura deja legendară a *Patriarhului* de Drăgășani, în Țara Loviștei ori sub Muntele Cozia, și purtate de un Panu Misăilescu sau pr. Ion Marinescu, Mihai Sporiș, Nicolae State, Geo Stroe, Alexandru Stănculescu Bârda și mulți alții...dezbateri care aveau fanteziile lor, dar puneau în evidență dorul tuturor participanților pentru daco românișm, iubire față de Dacia străveche-pentru cei mai mulți legați de Roma împăratului Traian!...unde avem cea mai frumoasă carte de istorie, „act de naștere” al poporului român (Ioan Barbu), carte de vizită, unic monument mondial cu imagini în relief despre daci și romani binecuvântați de Apostolul Petru! Iată, Coloana Infinită a românilor făptuită de Constantin Brâncuși la Târgu Jiu, nu a apărut oricum, ea este o replică a modernității de care este capabil acest popor daco român...

s-p cickirdan

DETERMINĂRI ÎN CREAREA CICLULUI „CROYANCES ANCESTRALES”

(20 desene-0.56X1.49-tehnică mixtă)

Alexandru TRIFU

28 05 14, Geneva

Traducere Simona Maria Kis

Scurtă mențiune teoretică și practică

Mircea Eliade, filosof, este născut la București, unde, în 1928 și-a susținut teza sa despre filosofia Renașterii. Între 1928 și 1931, a făcut studii și cercetare la Universitatea din Calcutta. Rezultatul final a fost teza de doctorat în filosofie referitoare la gândirea și practicile Yoga. În 1945, Mircea Eliade s-a stabilit la Paris, unde va preda istoria religiilor la Școala de Înalte Studii până în 1948 și, mai apoi, la Sorbona. În 1956 este invitat în SUA ca titular și coordonator al catedrei de istorie a religiilor la Universitatea din Chicago. În 1985, această catedră se va numi „Mircea Eliade”.

Filosoful român Mircea Eliade moare la 22 aprilie 1986, la Chicago. Prin opera sa scrisă în ultimile decenii ale secolului XX, el este considerat una din marile personalități ale secolului trecut.

Jean d Ormesson, în opera sa „O altă istorie a literaturii franceze”-vol. II, spune: „Datorăm mult românilor. Ei nu ne-au dat cu generozitate numai actrițe și sculptori: un Brâncuși, o Elvira Popescu, a cărei accent de neuitat apare în capodoperele lui Robert de Filleurs și Arman de Caillavet, și pe care Jankelevitch o aprecia în „Haina verde” sau „Regele”; ei ne-au dat, de asemenea, unul dintre cei mai mari artiști ai limbii noastre pe care o cunoștea și o iubea mai mult decât noi: Madam de Noailles, născută Brancovan; apoi toate Bibesțile, atât de îndrăgite de Marcel Proust; dar și celebrități cum au fost Tristan Tzara, fondator al curentului Dada, Panait Istrati, un romancier al aventurii-autor al Kyră Kyrălinei și, mai ales, pe cei trei prieteni văzuți mereu împreună, în fotografii, și care strălucesc în literatura franceză după cel de-al Doilea Război Mondial: Mircea Eliade, Eugene Ionesco și Emil Cioran”.

Pentru ce l-am ales pe Mircea Eliade?

Mai întâi, pentru că a fost un visător. „Îmi amintesc foarte bine de o noapte din septembrie 1940, ascunzându-mă în adăpostul antiaerian din cadrul Legației României la Londra (ca reprezentant diplomatic). În acel moment, acolo, mi-am schițat planul unei vaste și ambițioase opere dedicată morfologiei și istoriei universale a creației mitice de la origini și până în zilele noastre.” Acest vis, într-un final a fost concretizat.

Apoi, pentru că a fost o personalitate generoasă, produs rar întâlnit în zilele noastre. El a arătat ce s-a întâmplat pe parcursul istoriei cu intuițiile, experiențele și ideile religioase care au contribuit la constituirea condiției umane din preistorie și până în timpurile noastre, fără a utiliza concepții personale.

În plus, a considerat memoria umanității demnă de a fi apărată, construită în umilință și onestitate. Ceea ce nu are memorie, nu există.

Și, pentru a încheia, redau mai jos concepția mea plastică privind realizarea celor douăzeci desene mari (0.56/ 1.49m).

1. Numărul de aur.
2. Una din consonantele muzicale din Renaștere: 3/2...quinta.
3. Lecția naturii care a fost foarte bine rezumată de Goya: „Somnul rațiunii naște monștrii”.

Pentru ce l-am ales pe Lao-Tzeu

Motto:

Muzica din suflet poate fi auzită de către univers (Lao-Tzeu) cu o condiție, să ai suflet, căci mulți sunt afoni... (A. Trifu)

Cartea mea se înscrie într-un crez în care viața trebuie să aibă un sens. Acest sens, după părerea mea, este animat chiar de spiritul descoperirii omului, dimpreună cu memoria sa.

Subiectul ilustrațiilor mele este filosofia taoistă: manifestarea unui mod de viață aproape dispărut din această lume, înghițată de militanții materialişti. Nu este de loc surprinzător că Occidentul contemporan, materialist, a neglijat această filosofie chineză, veche de 5000 ani, un summum de spiritualitate și de mare actualitate.

Occidentul, actualmente, suferă de etnocentrism, de individualism mondializat, de neglijare a glorioasei apoteoze de a fi uman, de a fi inclus în univers-în Eden-occidentali nemuritori.

Iată câteva idei ale Taoismului:

- Fiind de acord cu ordinea cosmică este posibilă asimilarea acestui ordinii în lumea concretă.

- Necesitatea unei armonii între cele cinci entități: DAO-voința universală, CERUL, PĂMÂNTUL, SPIRITUL-Eul, CORPUL.

- Nu Acțiunii, adică să lăsăm DAO și virtutea să acționeze. Aceasta are loc când inima se goleşte de lucrurile subiective pentru a se identifica cu lucrurile obiective-cu DAO.

- Să fii tolerant, adică, just.

- Dacă se părește abilitatea și se abandonează parvenirea, nu vor mai exista hoții și mincinoșii.

- Trebuie abandonate idealurile duale pentru a se realiza Unitatea Univesală-Dao, simbolul lui Yin și yang ☯. Urmează complementaritatea în această lume interdependentă și schimbătoare.

- Lucrurile care se opun, nu trebuie să fie în stare conflictuală, dar trebuie să fie complementare.

- Omul dotat trebuie să-l ajute pe cel nedotat. Cel nedotat este bogăția celui dotat.

- Trebuie să existe relațiile de reciprocitate și mutuale.

- Într-un grup nimeni nu trebuie să-și impună voința fiindcă va fi respins din acel grup.

Nu este în intenția mea să explic filosofia TAOISTĂ, fiindcă acest lucru nu intră în competențele mele, dar am vrut să aduc în discuție un univers spiritual pasionant și plin de învățăminte pentru viața de toate zilele.

LAO-TZEU (sec.V, î.e.n.), în cele 81 de strofe din „Livre de la Voie et de la Virtute” (Cartea Devenirii și Virtuții, trad. noastră), Editura You-Feng, explică sub o formă poetică filosofia TAOISTĂ. În strofele sale el prevede pericolul de a fi lăsată știința să guverneze fără ca omul să nu reflecteze la condiția vieții sale.

Unitatea CER-PĂMÂNT-OM asigură pacea, consecință a simbiozei dintre Natură și Om.

Desenele mele nu sunt ilustrații la fiecare strofă, explicații didac-

tice sau pedagogice. Ele reprezintă reverberațiile sufletului meu în spiritul filosofiei TAOISTE a lui LAO-TZEU.

În lucrarea mea am fost inspirat, ascultând „LAO-TZEU SONATAS” (Radiodifuziunea bavareză-2004. Autorul este Horațiu Rădulescu, un gigant al muzicii contemporane, prietenul meu, din păcate prea repede, decedat.

Acum iată câteva repere care m-au condus la crearea desenelor acestei cărți.

- Astfel, suportul material este lucrat manual, format din trei sortimente de hârtie, lipite, având culori naturale diferite și provenind din Ungaria, India și Nepal. Grosimea hârtiei este variabilă, deci, implică culoarea sa, reflectând diferit lumina.

Penița, pensula, vezi structurile diferite ale hârtiei, întâlnesc rezistența hârtiei, astfel linia luând de cele mai multe ori traiectorii neașteptate. De asemenea, cerneala este absorbită în diverse feluri creând adevărate surprize cromatice. În sfârșit, suportul oferă un câmp de experiențe plastice care mi-au descoperit o îmbogățire a experienței mele artizanale și mai mult de atât.

- În același timp, am dorit să împiedic faptul ca mâna să ia un ascendent asupra ochiului, creierului, spiritului. La fel, am simțitul, că am dorit, în măsura posibilului, să moderez în favoarea emoției estetice.

- Referitor la culori, am plecat de la ideea că în flacoanele de cerneală nu voi găsi culorile, dar voi găsi materia primă cu care voi putea crea armonii cromatice. Pentru mine armonia sau antiarmonia este rezultatul unei alchimii între mijloacele specifice artelor plastice și spiritul specific fiecărui artist, un mister care dă naștere individualității artistice. Mergând mai departe în demersul meu, sunt de acord cu Antonio Gaudi, care afirma că arta nu există.

La modul simplu trebuie să privim natura pentru a descoperi FRUMOSUL, care, după părerea mea, nu trebuie confundat cu ARTA.

FRUMOSUL înseamnă mai mult. FRUMOSUL nu se poate explica. FRUMOSUL nu poate fi făcut. Trebuie descoperit. Trebuie să aibă SUFLET. Și când sufletul personal fuzionează cu SUFLETUL universal, atunci desoperim FERICIREA atât de căutată de om. FERICIREA imaterială.

Aici, reamintesc datoria memoriei, cea care m-a determinat să creez aceste desene, gândindu-mă la generația de artiști care au trăit la Florența sau în Italia de Nord, la mijlocul secolului XV: Alberti, Serlio, Paladio, Piero della Francesca. Căutând secretul acestui univers, am descoperit gustul acestor artiști pentru matematică, și pentru Pytagora, traversând Timpul lui Platon. Curiozitatea lor pentru Euclide, Vitruvius, Ptolemeu, pentru operele de teorie a muzicii ale lui Boece, conducând la o precizare sigură: gustul raporturilor simple și măsurabile, dorința de atașare a artelor plastice la arta majoră care este muzica. Astfel, ajung și ei la folosirea raporturilor muzicale.

Artistul care a marcat această epocă a fost Alberti, care, în cartea sa „De Re Aedificatoria” expune teoria raporturilor muzicale.

Astfel, în cazul meu, m-am inspirat din această teorie, folosind în cadrul meu compozițional, o măsură jumătate și jumătatea acesteia.

Am inclus scrierile muzicale ale Renașterii italiene și românești pentru frumusețea și grafia lor. De asemenea, și gama majoră diatonică chineză. N-am uitat scrierea muzicală modernă și conemporană din partiturile lui Horațiu Rădulescu.

În partea stângă a desenelor mele am introdus foarte frumoasa scriere chineză (texte originale) așa cum propria mea scriitură a sesizat-o în traducerea franceză.

Astfel voi încheia prezentarea unei părți din munca mea în încercarea de a atinge fericirea pe care vreau să o împart cu o lume din păcate din ce în ce mai oarbă și surdă.

NOTA: „Croyances ancestrales” poate fi vizionată pe Cultura Ars Mundi secțiunea Arhiva video.

Le rapport 4,6,9.

Astfel, în cazul meu, m-am inspirat din această teorie, folosind în cadrul meu compozițional, o măsură jumătate și jumătatea acesteia.

Am inclus scrierile muzicale ale Renașterii italiene și românești pentru frumusețea și grafia lor. De asemenea, și gama majoră diatonică chineză. N-am uitat scrierea muzicală modernă și conemporană din partiturile lui Horațiu Rădulescu.

În partea stângă a desenelor mele am introdus foarte frumoasa scriere chineză (texte originale) așa cum propria mea scriitură a sesizat-o în traducerea franceză.

Astfel voi încheia prezentarea unei părți din munca mea în încercarea de a atinge fericirea pe care vreau să o împart cu o lume din păcate din ce în ce mai oarbă și surdă.

NOTA: „Croyances ancestrales” poate fi vizionată pe Cultura Ars Mundi secțiunea Arhiva video.

„CROYANCES ANCESTRALES”

Petre CICKIRDAN

Iată, Alexandru Trifu vorbește de o manieră în care mâna ia un ascendent în fața ochiului, gândului, spiritului, definind chiar arta infantilă-nu naivă, alienată, aleatoare, invers exprimării cibernetice în care mâna devine mașină-unealtă, ultima, în această relație, ducând la o inversare a celei din întâi: ochi-gând-spirit-mașină. Ultimă relație, care a devenit spaima începutului de secol XX, continuând și astăzi... Lumea însă trebuie să știe că această traiectorie-linie pe care o conduce suportul de hârtie, prezentă în experiența lui Trifu, are ceva tradiție; iată, și Michelangelo și Brâncuși, răspândind în lume ideea că în material își are somnul o infinitate de reprezentări!... În acest caz artistul-homo ludens-nu mai are decât un rol de selecție, arta, neexistând ca atare. Spune Trifu: „Pentru mine armonia sau antiarmonia este rezultatul unei alchimii între mijloacele specifice artelor plastice și spiritul specific fiecărui artist, un mister care dă naștere individualității artistice. Mergând mai departe în demersul meu, sunt de acord cu Antonio Gaudi, care afirma că arta nu există”.

Ceea ce s-a întâmplat în deceniul șapte din sec. XX, fenomen care continuă și astăzi (mai amplu, acest fel de muzică-electro acustică-structurată și cibernetic, după deceniul opt, astăzi o odisee a sunetului-desenului-filosofiei), în țara noastră, prin pleiada (atonalismului) muzicienilor Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Costin Miereanu, Horațiu Rădulescu, Iancu Dumitrescu și, mai târziu, Ana Maria Avram (care, ultimii doi, își duc crucea de aur în spate, mărșăluind prin lume cu Formația Hyperion; dirijori și compozitori), are urmări azi, când românii sunt o componentă serioasă, între primele rânduri, în peisajul sonor european și al lumii!... nu mai prejos, dacă nu în chiar cea mai serioasă avangardă, și cei doi artiști plastici, sculptor și pictor: Constantin Lucaci și Alexandru Trifu... Acestea toate ca o odisee a sunetului dimpreună cu imaginea plastică, ambele împreună cu filosofia, cosmogonia... O odisee a spectrului sonor-acustic, căutând originile și regăsindu-le de-atunci și până astăzi în spațiul astral sideral, și o odisee a vizualului-desenului, abstract și suprarealist, simbolist, continuat dimpreună cu sunetul, în armonie, amândouă ancorate puternic în realitate și filosofie, la Geneva și Paris, prin Alexandru Trifu și cei doi muzicieni, Horațiu Rădulescu și Costin Miereanu. O odisee a triadei sunet-imagine-filosofie, care-și trăiește prezentul acum în secolul XXI, ocupând locul rezervat supraoamenilor plămădiți simultan din aceleași componente ale celor trei elementare segmente ale lumii de azi: auz, văz și spirit. Vedem cum vorba pierde teren, constantându-se, că vorba fără măsură și neargumentată spiritual, precum la Apostolul Ioan, ucide mai mult decât recrează lumea! ...o vedem zilnic cum năruiește și nu construiește în parlamentele lumii!

Totul se petrece în produsul audio video „Croyances ancestrale” în afara armoniei sociale terestre! muzica, îndreptându-se înspre armonia cosmică, atonală, pictura și filosofia, trădând dezarmonia ludică, trădând însă faptul că se apropie timpul să se alinieze raporturilor sincroniilor muzicale-și matematice, cum, normal este în moda noului timp, și începută încă din 1800 de către Jean Paul Richter, sau, cum spune Alexandru Trifu, încă din secolul XV prin arhitectul Alberti! Muzica și matematica, devansând întruna această lume a artelor! Sigur, a încercat și Brâncuși prin 1930 să impună în sculptură numărul de aur! ... 1-2-4, dar care de fapt este o relație-șir matematic vechi de când lumea-primii trei termeni fiind, fiecare, dublul celui dinainte [la Coloana infinită, aceasta, relația-raportul, rezultând din condiția impusă: anul 1916- cel comemorat; înălțimea

Columnnei lui Traian-cu care Coloana s-a vrut soră, 30 m; și din calculul de rezistență, 0.45 m. $30 : 2 = 1.8$ înălțimea modulului (4); $1.8 : 2 = 0.9$ lățimea modulului (2); $0.9 : 2 = 0.45$ lățimea mică a modulului (1); Pitagora, Thales, ciracii lui Moise, care a definit primul, prin celebra lui sfoară, diametrul-lățimea cercului ca fiind o treime din lungimea acestuia (cu eroare de 0.14); a treia parte din lungimea sfoarei care înconjoară cercul... Iată, acest diametru de la masa-gura incintei-din străvechiul altar, rotundul dintre țăriile cerurilor!...]. Ce frumoasă această lume în care muzicienii și-au luat doctoratul în matematică, în informatică, admitând perfecțiunea numerelor! formulor, echilibrelor.

„Croyances ancestrale” (Credințe străvechi), „D’après Mircea Eliade: Traité d’histoire des religions” (După Mircea Eliade: Tratat de istorie a religiilor), imaginea curge pe muzica semnată de Horațiu Rădulescu: „Occult pulses” (Impulsuri oculte), „Music for sound icons and other global sound sources” (Muzică pentru imaginea sunetului și pentru surse de sunete); Antoine Mercier (camera, video editing, mixing).

Unu-Începutul Neant-Oul Primordial-Pasărea Lumină-Conștiința-Universul...Un text al începutului, cuvinte generice, care trezește inițierea în știința cosmogonică. Dar cuvintele-s de prisos și imaginile curg pe fondul sonor, desenul, semnificând logica acestui început de lume! desen fior, care se suprapune pe muzica continuă, la început abia perceptibilă și în intensitate, pe axa timpului, crescând. Muzică electroacustică, care se poate auzi doar în vidul cosmic, densă, sunetul având materialitate, iată, chiar și aici. Ouă primordiale, unu, unu...din fiecare, ivindu-se pasărea care sparge carapace și oferă propria lumină. Pasărea lumină! care trezește conștiința lumii vii, un fruct pentru întregul univers.

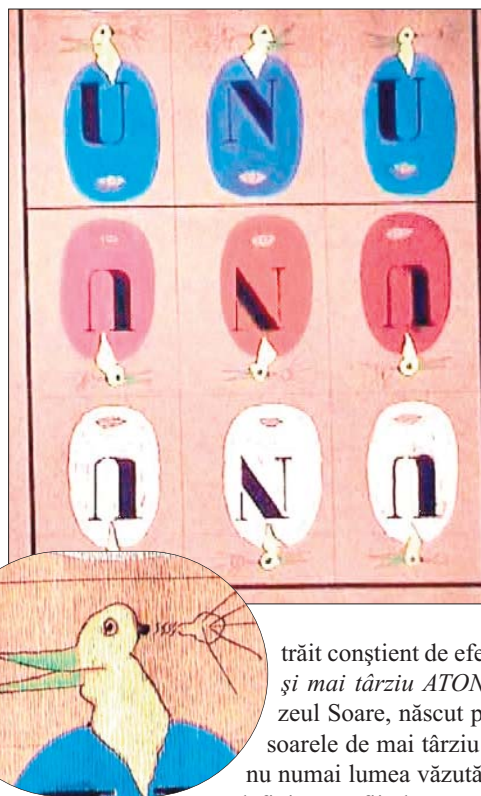
Doi. Cum doarme omul, cum trăiește ca o larvă androgină, omul din Eden, după ce a fost împreunat cu Eva, el încă neavând nume; cum pânđește dedesubt Iadul, divinul deasupra, pasărea demult cîrîpindu-se în pomi, ispitele sunt la tot pasul, infernale-chiar și în Rai, ce Rai! pe care nu-l dorește omul, vrând dragoste curată și viață cât îl țin puterile...și iată, Trei! Da, omul vrea viață și devine muritor: *Asasinat primordial!* Adam își ia Eva în brațe, primind amândoi în față adevărul, că după viață urmează obligatoriu moarte...Desenul prinde viață, interstițiul planetar, sunetul-muzica sunt impasibile la viață, trăind în sfera diafoniei, mesaje obraznice despre alte vieți și alte timpuri...Ca să trăiască, însă, oamenii, vor trebui să se mănânce între ei. *Noi suntem toți niște canibali.*

Patru. Esențele vieții: fierul și focul, dansul și muzica. Vulcanul este comandat de Zeus. Acolo în Eden, unde s-a născut omul, nu sunt vulcani! Cinci. Acum se nasc zeitățile cu chip de om, animale bestii și păsări...omul nu este demn de chipul și asemănarea Domnului. Șase. Sus sau jos, omul nu este capabil decât de lacrimi, atâtea lacrimi, încât atunci când nu plânge, se urinează pe propria-i imagine... Șapte. Două divinități au creat cu sângele lor cerul și pământul,

regatul lacrimilor. Adam și Eva. Lumea începe să se termine. Opt. *Nam-Tar*, Baal al Nabucodonosorului, al morții și sorții, al bolii și al viermilor este numele pe care Dumnezeu l-a dăruit ca destin omului!...ludic joc între șerpi și pești dimpreună cu jocurile omului. Nouă. Sus, cerurile, casele Domnului sunt trei! Jos tot atâtea, întruchipându-l pe Archidemonul Kingu, care a creat cu sângele lui, omul! Zece. Maxima maximelor. *Existența Răului este o condiție a libertății omului.* Omul joacă pe sarmă în imperiul și toleranța ochiului, și trăiește cum îi impune marele sforar; circ și pâine. Unsprezece. Lumea spiritului creator și lumea ritualului. Ordinea și armonia din creație, obligațiile ritualului...rezultă stagnarea și mersul înapoi! *Lumea nimicului.* Doisprezece. Ambițioasa *Inanna preia de la sora*

sa Erichkigal puterea asupra infernului și îl dăruie omului; ce destin! Treisprezece. Ce mit, ce mit, păgâni și creștini; *Tamuz* se naște de Crăciun, din fecioara Astartea, care se naște dintr-un ou căzut în Eufrat. Tamuz care devine Zeul Soare ia chipul lui Baal și va distruge Haosul pentru ca să renască lumea! Patrusprezece. *Oh, Dumnezeule pe care nu te cunosc, oh, mari sunt păcatele mele; eu, omul, nu știu când să răd, când să mă căiesc nu știu să aleg între rău și bine.* Cincisprezece. Din ape s-a ridicat o culme de munte și pe acest pisc străluce o floare de Lotus fiindcă sub petate s-a născut Zeul Soare-RA... Desenul și simbolul e totuna, împreună vorbesc fără să cunoască cuvântul; însă cunosc lumea, omul cu ochi, omul cu suflet, cu sunet în suflet, ochi și urechi... Șasesprezece. *Ghilgameș dialoghează despre destin și mizeria umană.* Ghilgameș care a fost refuzat de zei și a

trăit conștient de efemeritatea sa și a omului... Șaptesprezece. *RA și mai târziu ATON au creat viața*, dar nu numai atât; Ra fost zeul Soare, născut pe vârful muntelui ieșit dintre ape; Aton este soarele de mai târziu care cuprinde sub razele sale întreaga lume, nu numai lumea văzută din Egipt... De-aceia și muzica atonală este definită ca fiind generală, folosind întreg spectrul sunetului! Un desen extrem de reușit generalizându-l pe RA în centrul acestui univers și din oricare timp... Optsprezece. *Pierderea memoriei și a numelui* este o moarte teribilă, dar nu mai mult decât moartea fizică. Cai, frumoși cai și oameni fără minte... Nouăsprezece. Apostolul Ioan: Cuvântul este primul... și tot din aceea vreme spunea latinul: vorba zboară-scrisul rămâne. Vorba bună e ca o pasăre, se duce în lume, zboară, în timp ce vorba dură intră ca un cuțit în inimă. Vorba n-are stăpână decât limba, și, de aceea, este când prea lungă, când prea scurtă... Douăzeci. Secvență finală din narațiunea acestei pasionante desfășurări cosmogonice picto-muzicală-filosofică numită „Croyances ancestrale” în care muzica sfârșește așa cum a început, închizând cercul, și Alexandru Trifu incluzând în ultimul tablou elemente dintre celelalte, amestecându-le și întrebându-se, și întrebându-ne, dacă am înțeles ceva!...Noi am înțeles, urmărind, citind, ascultând, că am parcurs o pagină importantă despre viață, o pagină cosmogonică, că acum, după ce am cunoscut și „Homo Ludens”, cunoaștem mai multe despre doi creatori români contemporani cu noi dar trăind în spații diferite, că rostul nostru în lume nu este unul degeaba...

ATELIERUL PICTORULUI

(odă postdadaistă glumeață...atelierului meu)

Cristian SIMA

În atelierul pictorului se găsesc: timp liber, timp ocupat...loc liber, loc ocupat. Cu: vîg de pânză, bax cu brînză...gater, alma mater...scîndură, șipci, venetici...ferăstrău, Herăstrău... rindea, lulea, canapea...ciocan, pandișpan...clește, pește...butoi cu clei, butoi fără clei... butoi cu vin, butoi cu chin... vopsele cutii, vopsele făclii...pășărele mii...ghem de sfoară, ieși afară... dulap, artistul stă în cap ... mese, decese, ducese, persoane alese în vizite dese... șevalet, taburet, marafet ... raft, Uzinele Kraft... rame mari, rame mici, pensule mari, pensule mici... urme de pași mari, urme de pași mici...urme care vin, se duc, se întorc în cuib de cuc...tablouri cu ramă, tablouri fără ramă, tablouri pe pereți, tablouri fără pereți... găleți...paleți...arbalet, arbalet...băieți...mistreți...trafalet...prepuțeti...gorobeți...epoleți...

Două desene de Cristian Sima

« Jurnalul unui geniu »
« Viața unui titan »
« Tristețe de orangutan »
« Frumoasa și bestia »
« Trestia »

Cărți (scrise de el):

MUNDI

Cărți(scrise de alții) :
« Constituția României » ediția 1936
« Sfânta Scriptură »

Ce mai găsim? Pastă de dinți... apă de gură...

Un os-ca simbol al interesului artistului pentru ceea ce stă la baza lucrurilor.

O cruce-ca simbol al credinței artistului în ceea ce stă la baza lucrurilor.

Altceva ? Cană de lut, cafea cu năut, cană de inox (cum venea bătrânul Fox), mănuși de box... sac, soc, busuioc, statul în mâini, statul pe loc... statul de drept (cu mâinile pe piept), statul în picioare (cu amortizoare, fără amortizoare), statul în cap, în aer (totul se toarce dintr-un caier), în izmene, în pielea goală, statul în cratiță, statul la beci, în oale reci, mușcate în ghiveci, legume ghiveci...urme de azteci, de tolteci...de zevzeci...nimic nu e pe veci...

...pâine...apă...
...funie de ceapă...
...funie de usturoi, adunătură de strigoi...
...funie de cânepă și săpun...

...toate astea sunt el, omul cel bun...

...trist menestrel, pregătit de măcel...

SAVANTUL ROMÂN VICTOR ANASTASIU MERCEA

În continuarea articolului despre savantul român Marius – Sabin Peculea, din numărul trecut al ziarului nostru, publicăm corespondența din Stuttgart, primită de la prietenul nostru dr. ing. Peter V. Mercea, despre savantul Victor Mercea, a cărui contribuție la realizarea tehnologiilor moderne de fabricare a apei grele românești a fost hotărâtoare în România. Peter V. Mercea și-a făcut stagiatura tinerească la „Uzina G” și, fiind un pasionat al călătoriilor montane, ne-am însoțit, adesea, pe meleagurile vâlcene, pe potecile înșiruite ale mănăstirilor, întotdeauna el fiind bine dotat cu aparatură performantă pentru diapozitive, color și alb-negru, dotat cu rezistență fizică, răbdare și inteligență creativă.

Și acest material va intra în cartea „Călători prin Vâlcea”, aflată în stadiu de finalizare.

Felix SIMA

Tatăl meu, Victor Anastasiu Mercea, a urmat școala și liceul la Timișoara și, în 1942-1943, s-a înscris la facultățile de matematică și fizică ale Universității locale (în parte în exil de la Cluj, după Dictatul de la Viena din 1.09.1940). Deși tânărul Victor Mercea era fascinat de noile descoperiri în fizică și dorea să urmeze această cale, a recunoscut pragmatic că este bine să se înscrie, în paralel, și la Politehnica din Timișoara, asta deoarece studenții acestei instituții erau scutiți de serviciul de front al Armatei Române care se afla în operațiuni în Uniunea Sovietică. Așa, tatăl meu a studiat la Politehnică până în toamna lui 1944 și a făcut, în paralel, și o pregătire pre-militară, după cum era obiceiul în acei ani. Tatăl meu a avut noroc că, în brambureala ce s-a produs după 23.08.1944, nu a fost silit să se alăture armatei, ca să participe activ la acțiuni de război (împotriva unuia sau a altuia). Așa a reușit să-și termine studiile de fizică și matematică (politehnica nu a mai urmat-o după război) și, după aceea, a venit la Cluj ca preparator la Facultatea de Fizică a Universității (revenise din Exilul de la Timișoara). Aici a făcut parte din catedra de fizică a prof. Marian și s-a ocupat intens nu numai de munca cu studenții ci și de cercetări de laborator în domeniul vâscozității gazelor și amestecurilor de gaze. Cu această tematică și-a luat și titlul de Doctor în Științe, în 1947 sau 1948 – fiind, la numai 24 de ani, un tânăr cercetător și dascăl de mare perspectivă (cu toate ca avea o origine socială "nesănătoasă" cu eticheta de "fiu de chibur" - nu tocmai avantajoasă în acei ani).

În 1949, s-a luat hotărârea de a se înființa și la Cluj o secție de Fizică a Academiei de Științe din București. Deoarece, la scurt înainte de această înființare, prof. Ionescu - care fusese desemnat să devină șeful acestei noi instituții - a decedat neașteptat, în urma unui infarct, s-a luat hotărârea ca dr. Victor Mercea, de la Facultatea de Fizică, să devină conducătorul acestei noi instituții. Așa a început cariera de conducător de instituție de cercetare a lui Victor Mercea; la început au fost 4 angajați (printre care și mama mea, Judith Mercea, cu care tata era căsătorit de peste 2 ani).

Din 1949 până la moartea sa (prematură se poate spune), în 29.06.1987, prof. dr. Victor Mercea a condus și dezvoltat o instituție de cercetare în domeniul fizicii și chimiei-fizice care a supraviețuit și ultimilor 25 de ani tulburi din istoria României.

Îmi este dificil să enumăr chiar și numai parțial ceea ce s-a făcut în acești aproape 40 de ani în Institutul de la Cluj. Instituția a fost înființată în decembrie 1949 ca Secție de Fizică a Academiei Române, iar în 1956 se transformă în Secția a 5-a a Institutului de Fizică Atomică (IFA) înființat în București, pe urmă din IFA-5 devine, în 1970, Institutul de Izotopi Stabili independent (IIS-Cluj) pentru ca, apoi, în 1977, să se numească Institutul de Tehnologii Izotopice și Moleculare (ITIM-Cluj) iar după 1990 să se numească Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Tehnologii Izotopice și Moleculare - Cluj-Napoca.

Ar fi enorm de multe de spus despre ceea ce s-a făcut în această instituție care a plecat de la 4 angajați și un director, în 1950, pentru ca în 1989 să aibă cam 350 de angajați. Mai ales în anii 70, IIS-ul și,

pe urmă, ITIM-ul a fost una din cele mai repute instituții de cercetare în domeniul fizicii izotopilor stabili și a chimiei-fizice aplicative în Europa de Sud-Est.

Tatăl meu, Victor Mercea, a avut un rol determinant la această dezvoltare și, deoarece în toți acești ani și-a păstrat legătura cu Facultatea de Fizică a Universității, a fost, de la vârsta de 29 de ani conferențiar și, 5 ani mai târziu, cel mai tânăr profesor plin din Universitate. La începutul anilor 60, prof. Victor Mercea a fost cooptat ca membru corespondent al Academiei de Științe a României, fiind unul din cei mai tineri (40 de ani) membri la acea vreme.

A predat, în cam 40 de ani, la mii și mii de studenți, cursuri de Fizică Atomică, Fizică Nucleară și Fizică Moleculară (anii 2, 3 și 4) și a condus sute de lucrări de diplomă și zeci și zeci de lucrări de doctorat.

În această calitate, prof. dr. docent Vitor Mercea a avut posibilitatea de a selecționa, pentru Instituția de cercetare al cărei director era, pe cei mai buni absolvenți de la facultate. Așa s-a făcut ca la IIS, și pe urmă la ITIM-Cluj, s-au strâns mulți, -foarte mulți- din cei mai buni absolvenți de Fizică din anii 60, 70 și 80, ceea ce a pus baza unei deosebite calități a muncii ce s-a făcut acolo.

Calitatea cea mai mare a prof. Victor Mercea, în toate aceste activități, a fost nu numai deosebita lui probitate profesională și extrem de vastele cunoștințe în foarte multe domenii, ci și o intuiție unică în ceea ce privește subiectele și metodele ce ar putea fi de interes pentru noi cercetări și pentru noi direcții de cercetare. Mai toate direcțiile de cercetare, ce au fost abordate cu succes la IIS și ITIM, până în 1987 (și încă ani buni după aceea) își aveau sorgintea în înțeleapta alegere a subiectelor și metodelor de abordare intuite și fundamentate de prof. Mercea. În acest context, merită amintit că, în anii 60, prof. Mercea a fost cooptat într-un mic grup de experți (din care a făcut parte și prof. ing. Marius Peculea) care au primit de la guvernarea de atunci a României, misiunea de a stabili ce cale ar trebui să urmeze România în abordarea unei industrii nucleare-energetice. În acea calitate, prof. Mercea nu numai că a putut apela la rezultatele ce fuseseră obținute în Institutul din Cluj - și anume separarea, la nivel de laborator, a apei grele D₂O - material necesar unui anumit tip de reactor nuclear - dar a și pledat pentru și fundamentat teoretic urmarea filierei CANDU de realizare a reactoarelor nucleare în România. După o serie de ani de consultații a acestui grup de experți, s-a luat într-adevăr decizia de a urma această cale de construire a unei industrii nucleare-energetice în România, cu unități de dezvoltare la Râmnicu-Vâlcea (pentru producerea apei grele), Feldioara (pentru producerea combustibilului uranifer) și Pitesti (pentru cercetări legate de funcționarea reactoarelor nucleare).

La începutul anilor 70, când s-a lansat unitatea "Uzina G" de la Râmnicu-Vâlcea, o serie din primii cercetători angajați acolo proveneau de la Institutul IIS din Cluj, fie fuseseră studenți ai prof. Mercea la Facultatea de Fizică din Cluj, ba, încă și prof. ing. Marius Peculea - primul director al "Uzinei G" - venea, de fapt, de la Institutul de Fizică din Cluj, unde îi fusese director și colaborator prof. Mercea.

Succesul proiectului de realizare și operare a reactoarelor nucleare de la Cernavodă (cu toată industria ce stă în spatele lor) este (cred) unica, la aceste dimensiuni, în istoria dezvoltării tehnico-științifice a României. Nu cunosc o altă realizare cu aceste dimensiuni și complexitate care să fi fost realizată cu succes în ultimii 100 de ani în România ! Iar faptul că, în ziua de azi, România este una din puținele țări din lume (cred 4 sau 5) unde se produce industrial, în mari cantități, apa grea D₂O pentru reactoare nucleare (prin Uzina de la Turnu-Severin) își are punctul de plecare în lucrările de separare de izotopi stabili pe care prof. Mercea și colectivele sale le-au făcut la începutul anilor 60, la Institutul din Cluj.

Dar a reduce realizările prof. Victor Mercea la această menționare ar fi nedrept. Nu trebuie uitat că, până în ziua de azi, Institutul din Cluj este, în continuare, unul dintre puținele locuri din lume unde se separă izotopi stabili ușori (ai elementelor azot, oxigen, bor, argon, carbon, etc) care își găsesc aplicații în numeroase

cercetări practice din fizică, chimie, medicină, agricultură, biologie, etc.

Încă de pe vremea când prof. Victor Mercea conducea institutul din Cluj, s-a acordat o mare importanță dezvoltării metodelor analitice de analiză de laborator. Aceasta a făcut ca IIS-ul și ITIM-ul să fie la vremea lor unul din cele mai repute instituții pentru atari lucrări, nu numai în România, dar și în Europa de Sud-est. Aici sunt prea multe aspecte ce ar putea fi menționate - de la spectrometrie de masă și cromatografie, până la rezonanța nucleară de spin, analize optice în infraroșu și optoacustice, analize în raze X sau rezonanță paramagnetică, analize cu raze laser, s.a.m.d.

Până la începutul anilor 90, ITIM-ul a avut și un puternic dezvoltat sector de producție de aparatură de analiză fizico-chimică. Atelierele și muncitorii înalt calificați ai Institutului produceau aparatură analitică pretențioasă, care la acea vreme nu putea fi importată din vest. Spectrometrele de masă și cromatografele realizate în ITIM au fost produse și folosite de multe laboratoare din România (inclusiv de cele de la centrala nucleară din Cernavodă și de la IRNE-Pitești). Și această direcție de dezvoltare și-a avut originea în modul în care prof. Mercea a considerat că trebuie, în mod pragmatic, îmbinată cercetarea de laborator cu dezvoltări pentru progresul general al științei, într-o țară care, de fapt, nu-și putea permite luxul de a importa tot ceea ce i-ar fi trebuit.

Un alt mare merit al prof. Mercea a fost faptul că, în toată cariera lui, a încurajat și sprijinit permanent generațiile tinere de studenți de la facultate și din institut, ca să devină cercetători de valoare, cu idei noi și curaj în abordarea subiectelor de cercetare cu care se confruntau. Pentru cei care au lucrat efectiv cu prof. Mercea (și subsemnatul), rămâne de neuit angajamentul, seriozitatea, dedicația și profunzimea cu care el aborda fiecare nou subiect de discuție în cercetare. Neuitate rămân seminariile și discuțiile colective sau individuale pe care prof. Mercea le purta cu colectivele de lucru sau și numai cu unul sau altul dintre cercetătorii din Institut. De multe ori, după asemenea discuții și analize, se deschideau noi orizonturi de acțiune, veneau noi idei și interperari, nu de puțin ori acestea fiind rezultatul deosebitei puteri de intuiție și analiză a prof. Mercea. Deosebit de important pentru mulți cercetători din IIS și ITIM a fost și faptul de prof. Mercea a considerat necesară -și a sprijinit cât a putut - deschiderea Institutului către comunitatea științifică internațională. În anii în care acest lucru nu era tocmai agreat de cei ce aveau ca misiune sfântă să "apere secretele de stat", ITIM-ul s-a bucurat de o atmosferă relativ favorabilă, în care corespondența științifică, publicarea în străinătate și schimburile de experiență și vizite cu și colegi din stăinătate, au fost încurajate în măsura în care asta a fost posibil. Așa, colectivele de cercetători ale institutelor IIS și ITIM nu s-au autoizolat în peisajul României socialiste, ci și-a făcut un oarecare nume internațional fiind, în anumite domenii, un partener căutat și respectat pentru realizările sale. În anii 70 și, mai ales în anii 80, din Institut s-au publicat un număr mare de contribuții în reviste de specialitate din întreaga lume (și nu numai cea din blocul comunist), ceea ce a făcut ca unul sau altul dintre cercetătorii institutului să devină cunoscuți internațional (un lucru nu tocmai agreat la acea vreme de cuplul de "savanți de renume mondial" ce conducea destinele României). Toate acestea ar fi fost greu de realizat dacă prof. Mercea nu ar fi sprijinit activ și acest aspect al activității în IIS și ITIM.

Pot spune acum, în finalul acestei scurte și, fatal, incomplete relatări despre activitatea tatălui meu Victor Mercea, ca dascăl și director, că și postum, calitățile lui își găsesc o oglindire în ceea ce a urmat în Institut, după decesul lui din 1987 și, mai ales, după 1990.

În primul rând, Institutul din Cluj - deși are personal mai puțin decât înainte de 1990 - este, actualmente, unul din puținele, dacă nu singurul institut național cu profil de cercetare și dezvoltate în tehnologii moleculare și izotopice din România. Deși timpul trece implacabil, încă și azi, mulți din cei ce lucrează cu succes în Institut au fost, la vremea lor, selecționați și angajați de prof. Mercea. Mai mult spiritul în care s-a lucrat pe vremea lui a rămas, cumva, încă, în

moștenirea Institutului și, de aici, acesta își trage o anumită probitate și soliditate a ceea ce face și cum face. Așa, chiar dacă iminent diluat de trecerea timpului, spiritul pe care l-a generat, în cei aproape 40 de ani de lucru în Institutul din Cluj, prof. Victor Mercea mai este prezent în orecare măsură și azi. În mod paradoxal, pot spune, o atestare a calității muncii și spiritului prof. Mercea în IIS și ITIM, este adusă și de cei care (mai ales după 1990) au părăsit Institutul, Clujul și chiar România, pentru a-și căuta noi orizonturi de viață profesională și privată pe alte meleaguri. Așa, găsim foști angajați ai IIS și ITIM Cluj ca renumiți cercetători, profesori, nu numai în multe locuri din România, dar și în țări ca: SUA, Canada, Germania, Franța, Elveția, Austria, Suedia, Ungaria sau Australia.

Legat de vizitele tatălui meu la Vâlcea, în vara anului 1970 am făcut o călătorie cu mașina – o Dacia 1300 nouă – prin țară și am trecut și prin Râmnicu-Vâlcea, unde am întreprins, timp de două zile, deplasări cu d-l Peculea și conducerea Uzinei G pe valea Lotrului. Atunci se prospecta ideea de a se construi Uzina de Apă Grea la marginea satului Malaia – pe ideea că acolo, în valea Lotrului, o atare uzină ar fi, strategic, bine „ascunsă”, ușor de controlat cine vine și cine pleacă și, la nevoie, de apărut, în plus apă urma să fie berechet din barajul mare de la Vidra, iar curent electric, de asemenea, de la Centrala care tocmai se afla în execuție, la vremea aceea. Cu timpul, s-a constatat că treaba are, însă, și deficiențe majore și, în final, s-a luat decizia ca Uzina de Apă Grea să fie amplasată lângă Turnu

Severin – din aceleași motive – apă berechet din Dunăre și râurile din zonă, plus curent electric de la Uzina de la Porțile de Fier. Tatăl meu venea adesea la „Uzina G”, chiar și în 1980, când eram eu stagiar acolo. A fost, atunci, nu numai la Uzină, dar eu l-am purtat și până la Șiroirile de nisipuri de la Goranu și până la baza Mănăstirii Pahomie și la mănăstirile Horezu și Bistrița. Ne-am oprit și la pietroaiele - trovanți - muzeu în aer liber al lui Ion Lazău și Petre Bardeșu - la Costești.

Petre MERCEA
Correspondență către Felix SIMA

DESTINE...

Teofil PREDA

Moto: „Este drept că viața-ntreagă
Ca și iedera de-un arbor
De-o idee i se leagă”. (Mihai Eminescu)

Soartă? Hazard? Declic? Pasiune? Admirație? Joc? Saptitudine? Cutezanță? Talent? Destin? Poate toate la un loc, sau, mai bine zis, din toate câte ceva, adunate la un anume moment și într-un anumit loc, în ființa câte unui om care, mai la început, nici el nu prea știe ce vrea, ce poate și ce nu poate; doar simte că undeva, în marele edificiu al realizărilor umane, se mai află câte o breșă unde și-ar putea pune talentul și pasiunea la muncă pentru a zidi câte o cărămidă în citadela cunoașterii științifico-tehnice sau artistice. La început timid, iar mai pe urmă din ce în ce mai curajos și mai tenace, până când descoperă mirat că nu l-a înșelat cutezanța, că declicul a fost de bun augur, că jocul a fost benefic, că hazardul a făcut ca el să-și descopere aptitudinile, că pasiunea și admirația ar putea să-i aducă un destin mult dorit și o soartă îndelung râvnită.

Din toată această învălmășeală de speranțe și iluzii, a răsărit de multe ori câte o floare rară pe un sol, de cele mai multe ori, arid, identitatea năstrușnică a câte unui individ căruia, până la urmă, toți cei din jur au fost nevoiți să-i spună născocitor! Azi o realizare, peste un

timp alta, până când aripile au crescut și zborul a devenit sigur. Visurile cu ochii deschiși au început să se înmulțească și să rodească din ce în ce mai realist, cristalizându-se în tezaure ale cutezanței și tenacității.

Dar iată că, el, născocitorul, nefiind decât un simplu om, singur și condamnat să tragă la nesfârșit la carul speranțelor neîmplinite, în momente de răscruce, de restriște ori numai de popas ale vieții, se oprește și se întreabă deziluzionat ce merită: „a fi sau a nu fi” născocitor? Atunci când „compensația” sorții se lasă așteptată, iar eforturile și sacrificiile rămân nerăsplătite, i se năruiesc toate visele și îi dispare tot elanul creator! Câți asemenea creatori neînțeleși nu vor fi dus cu ei în mormânt idei valoroase care, materializate la timpul lor, ar fi schimbat în mod benefic viața oamenilor? Lumea noastră, așa cum se pretinde – inteligentă și cu un înalt discernământ, ar trebui să demonstreze că a învățat „lecțiile” trecutului și astfel să nu mai fie nevoită să le repete.

Astăzi, suntem înconjurați peste tot de realizările atâtor mii și mii de inventatori care, de-a lungul timpului, au creat suportul material al lumii moderne. Majorității oamenilor i se pare banală azi orice minune a tehnicii, pe lângă care se trece fără nici un dram de emoție pozitivă. Eu i-aș invita să-și imagineze cum ar putea să se desfășoare viața modernă fără doar câteva dintre realizările tehnicii care le asigură atât de importanta utilitate și atât de râvnitul confort. Este de neconceput colapsul și coșmarul prin care ar trece lumea dacă, prin absurd, aceste realizări ar înceta să existe după ce ele și-au arătat deja

uriașul lor potențial. Doar atunci și-ar da seama cât valorează munca acelor mii și mii de truditori cu mintea, care s-au străduit să ridice nivelul de viață cotidiană prin confortul creat de tehnică și prin utilitatea ei. Cei care au dat omenirii ceea ce astăzi pare indispensabil, au dat pentru că s-a întâmplat să găsească în viața lor, la timpul și locul potrivite, câte un mecena care le-a canalizat devenirea, ajutându-i să răzbată. Să ne gândim acum doar la unul dintre ei, și anume la cel mai mare geniu al omenirii din perioada Renașterii – Leonardo da Vinci. Copil din flori, a cărui mamă era o țărăncă săracă, nu ar fi ajuns niciodată să realizeze ceea ce a realizat, dacă nu ar fi avut un unchi care l-a apreciat și l-a înțeles, recunoscându-i talentul și îngrijindu-se să-l trimită la școală și la cei mai renumiți meșteri ai vremii. Dacă nu exista acest unchi înțelept, astăzi lumea ar mai săracă din punct de vedere artistic și cultural doar prin inexistența a două opere – „Gioconda” și „Cina cea de taină”; așa, ele au rămas peste secole cele mai celebre în lume.

Dacă spațiul nu ar fi limitat, aș putea să descriu un șir nesfârșit de asemenea exemple... Oare, acela (sau aceia) care ar putea și ar trebui să fie un mecena al vremurilor noastre a (au) auzit de astfel de talente care au reușit să răzbată la vremea lor spre folosul întregii omeniri? Știu ei că chiar azi (în secolul XXI!?) se sufocă multe talente din cauza sărăciei, a prejudecăților și a ignoranței, fără a-și putea etala și exprima capacitățile? Poate versurile următoare vor fi având un mesaj mai clar pentru cei care ar trebui să audă:

Născocitorii

Să-l aducă printre noi,
Ei știu să brodeze-n lume
Stropi de aur, lung șuvoi.

Numai ei pătrund în taină
Spațiul, timpul, infinitul
Și ne pun în palma vieții
Bobul – sacral și truditul!

Nu-i mai puneți sub obroc,
Pierduți în indiferență;
Lor (fachirii, păcătoșii)

Acordați-le clemență!

Dați-le cunună scumpă
Peste fruntea lor măiastră;
Ei ne înmulțesc belșugul
Cu lumina din fereastră!

Puneți-le din strânsură
Tot uiumul la picioare,
Că-nmiit o să v-aducă
Prin nestinsa lor ardoare!

Dați-le făina vremii –
Nu sunt ei fermentul sfânt?!
Dacă vreți ca gustul pâinii

Să troneze pe Pământ!

Noi, inventatorii

De câte ori am cucerit
Un Everest din loc în loc,
Dansând pe vârf de neuron
S-aducem lumii bun noroc?!

De câte ori nu am jucat
Amarul vremii pe o carte,
S-aducă toamna bobul plin
Și primăvara raze calde?!

De câte ori de dragul lumii
N-am stat în colț abandonat
Și-am pus petală cu petală
Pigmenți în floarea celorlalți?!

De câte ori lumina nopții
Ne-a strălucit pe gene moi,
Ca să aducă zburătorul
Un susur blând acasă-n voi?!

De câte ori pe neștiute
N-am băjbăit cărări o mie,
Să aibă alții, pe tăcute,
Cărarea vieții mai zglobie?!

De câte ori în poarta vremii
N-am sărutat cu lacrimi clipa
Când a rodit din plin visarea
Și muza ne-a întins aripa?!

De câte ori jertfelnic fluviu
De lacrimi înghețate-n gene
Nu ne-am cerșit colțul de pâine
Zvârlit de alții-așa... alene?!

De-atâtea ori în torța vieții
Am ars durerea pentru voi
Și am uitat răsplata sorții
Uitând de tot, uitând de noi!

NOTA:

Teofil Preda – este inventator, poet și publicist, născut în comuna Runcu la 4 ianuarie 1951. A participat la două Saloane Regionale ale Cercetării (2009 și 2011) organizate în cadrul HERVEX (Salonul de

Hidraulică și Pneumatică, Sisteme de etanșare, Mecanică fină, Scule, Dispozitive și Echipamente electronice specifice și Mecatronică). A publicat mai multe articole și poezii în ziare și reviste vâlcene.

În anul 2008 a publicat volumul de poezii intitulat „Curriculum vitae”. (M. Pătrașcu)

VALORI PATRIMONIALE VÂLCENE, « CASA CĂRȚI », DIN RÂMNICU VÂLCEA-BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ

Zenovia ZAMFIR

În evoluția societății românești, tiparul și cartea au avut un rol esențial, reprezentând factori activi ai afirmării și menținerii unității spirituale a poporului român și contribuind la realizarea marilor acte istorice naționale.

La început era Cuvântul [logos], și Cuvântul era cu Dumnezeu, și Cuvântul era Dumnezeu. Ioan 1:1-3. Dulap sau mobilă specială cu rafturi de ținut cărți. Încăpere, sală în care se păstrează și se citesc cărțile. Colecție de cărți, periodice, foi volante, imprimare.

Instituție care colecționează cărți, periodice etc. spre a le pune în mod organizat la dispoziția cititorilor, biblioteca a devenit în timp locul unde cuvântul scris este căutat și studiat. În Vâlcea străbună, legendele se îmbină armonios cu istoria locului, în mănăstiri și schituri se înalță imnuri de slavă Bunului Dumnezeu, oamenii de seamă sfîșesc timpul și locurile, aici cultura și spiritualitatea își au rădăcini

adânci în inimile vâlcenilor și nu numai, aici cărțile au o casă a lor-Biblioteca Județeană ”Antim Ivireanul”. Când și cum a apărut “Casa Cărții” din Râmnicu Vâlcea?

La jumătatea veacului al XIX-lea, încep să funcționeze primele biblioteci publice, destinate diferitelor categorii de utilizatori. Originile acestor instituții de cultură sunt strâns legate de numele lui Petrache Poenaru, personalitate națională marcantă, născut în localitatea vâlceană Benești (azi, orașul Bălcești). În 1838, în calitate de director general al Școlilor din Țara Românească înființează școlile publice sătești din Muntenia. Cărțile și manualele tipărite la tipografia achiziționată din Franța, la insistențele sale, vor ajunge în multe localități. Bibliotecile unor instituții de învățământ din Vâlcea au stat la baza înființării Bibliotecii Județene. Petrache Poenaru a fost un vizionar, având o contribuție majoră în domeniul științei și educației, moștenirea sa dăinuind peste veacuri. Istoria bibliotecii vâlcene, ca instituție culturală de sine stătătoare, are rădăcini și ramificații mult mai vechi, mai profunde. Ne gândim la impresian-

tele colecții de carte care au fost opera unor personalități cărturărești, de la voevozi la ierarhi și alți oameni aplecați spre iluminare culturală și care, de cele mai multe ori și-au găsit sălaș prin mănăstiri sau pe la conacele boierești de pe cuprinsul județului Vâlcea.

Pe teritoriul județului Vâlcea, primele biblioteci au fost constituite în jurul mănăstirilor: Cozia, Govora, Bistrița, Mănăstirea Dintr-un Lemn, Horezu și, nu în ultimul rând, la Centrul Episcopal din Râmnicu Vâlcea. Prima bibliotecă publică din Râmnicu Vâlcea a fost înființată la 1 noiembrie 1950, cu titulatura Biblioteca Centrală Regională, “ca for coordinator al bibliotecilor locale și cel mai important depozit de carte și periodice din această zonă”. Sediul inițial a fost în clădirea fostului Parchet al Râmnicului, bibliotecar-șef era prof. Eugen Ciorăscu. La 1 iulie 1952, instituția și-a schimbat statutul, devenind Biblioteca Centrală Raională Râmnicu Vâlcea. La 17 iulie 1955, biblioteca a fost transferată în actualul Palat al Justiției, fost Palat al Culturii. Urmează: 1 februarie 1968, a devenit Biblioteca Municipală; 4 martie 1974, s-a transformat în Biblioteca Județeană; 8 noiembrie 1991, i s-a atribuit numele “Antim Ivireanul”.

Din 22 iunie 2004, Biblioteca Județeană “Antim Ivireanul” Vâlcea beneficiază de un sediu propriu, pe strada Carol I, nr. 26.

Parte din aceste date sunt preluate din “File de monografie”,

Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul".

Spațiu de coeziune socială și convivialitate, Biblioteca Județeană Antim Ivireanul Valcea se află în vecinătatea Muzeului de Istorie și a Muzeului de Artă "Casa Simian". Clădirea modernă și primitoare se remarcă printr-o arhitectură unică și o cupolă-vitrinală aparținând artistului plastic vâlcean Gheorghe Dican.

Biblioteca asigură un mediu de învățare pentru toate vârstele, printr-o ofertă de educație continuă și prin realizarea unei atmosfere confortabile de studiu. Dispune de peste 400.000 de volume de știință, artă, critică, beletristică ș.a., precum și de colecții enciclopedice reprezentative de cărți, periodice, documente grafice și audio-vizuale, purtătoare de informații

românești și străine. Despre importanța cărții și a bibliotecii, Sfântul Antim Ivireanul spunea: "Câte cărți am lăsat în vivlioteca noastră, atât grecești cât și rumânești, după cum scriu în catastihul besericii, las cu blestem să nu îndrănească să ia cineva vreuna să o înstreineze. Iară de va trebui cuiva să ia vreuna, au să cetească pre dânsa, au să o scrie, au să caute ceva într-însa, fără răvaș iscălit de la cea ce o cere cu făgăduială cum că o va trimite înapoi și cu vreme hotărâtă, să nu să dea. Și să poarte grijă să o ceară. Antim Ivireanul – Așezământul Mănăstirii Antim".

La ora actuală Biblioteca Județeană Vâlceană își așteaptă cititori, scriitori, oaspeți de pretutindeni într-un spațiu frumos amenajat.

IULIA HASDEU, COPILUL GENIAL AL CULTURII ROMÂNE

Pr. Constantin MĂNESCU-HUREZI

Nu se poate exprima în cuvinte durerea unui părinte pricinuită de pierderea unicului său copil. Cu atât mai mult cu cât tatăl său a fost Bogdan Petriceicu Hasdeu, considerat de Mircea Eliade „cel mai învățat român din secolul al XIX-lea”, iar fiica era cea „basarabo-munteanco-ardeleană”, cum o numea cu mândrie tatăl ei pe „Iulia cea mică” sau Lilica, cum era alintată de familie. Născută la 2 noiembrie 1869 în București și primind numele de botez același cu al mamei sale, Iulia, ea avea să fie numită de prietenii tatălui ei, încă din fragedă pruncie, „fiica genială a lui Hasdeu”.

De ce a fost considerată Lilica „copilul-minune” al familiei sale și al culturii române? Pentru că ea a fost un copil deosebit, înzestrat de Dumnezeu cu multe daruri, între care o memorie extraordinară, pentru că era o fetiță mereu zămbitoare, destul de zămbitoare, destul de neastâmpărată și pusă pe șotii. Asimila orice informație fără nici un efort. La trei ani, Lilica memora uluior de repede poezii întregi, pe care apoi le recita cu dezinvoltură în fața musafirilor entuziasmați. Anecdotic, dar adevărat, se povestește că într-o seară, în prezența pictorului P. Walch, a lui Ghenadie Petrescu și a lui Ion Gârleanu, ilustrul Alexandru Macedonski – poetul Noptilor – a citit asistenței câteva strofe compuse de el recent, iar fetița de numai șase ani a recitat în întregime textul auzit o singură dată.

Iulia Haseu a fost un copil precoce. La patru ani vorbea nemțește și franțuzește. La șase ani scria felicitări părinților în engleză și povestiri în limba franceză. La 11 ani a absolvit gimnaziul Sfântul Sava și apoi termina Conservatorul, secția canto și pian. În 1881 pleacă, însoțită de mama sa, la Paris, unde urmează cursurile Colegiului Sévigné, iar după bacalaureat se înscrie, în 1886, la Sorbona, fiind astfel prima femeie din România care a studiat această prestigioasă universitate. În 1888, Iulia se înscria la doctorat. Deosebit de apreciată de profesorii ei – personalități marcante în epocă – ea și-ar fi putut susține teza de doctorat „Filosofia populară a români: logica, psihologia, metafizica, etica și teodiceea” în numai doi ani de zile, tot așa cum și clasele primare le absolviseră cu dispensă de vârstă, cumulate, obținând mereu premiul întâi.

Dar Lilica a răsfățat într-un mod prea grăbit cartea vieții, temându-se că nu va putea să-i citească ea însăși ultima filă. Ca o premoniție parcă, la vârsta de șase ani, ea abordează în câteva creații literare tema morții, cu o înțelegere matură, asumându-și povara suferințelor trăite de copii rămași orfani sau de femei pe patul de moarte. Astfel, în povestirea „Trei muribunzi” ea redă discuția imaginată a trei oameni într-un salon de spital cu Moartea, ei având reacții diferite în momentul despărțirii de viață: disperare, regret, indiferență, resemnare. Nimeni nu știe ce a simțit în sufletul ei Lilica, fetița de o puritate inexprimabilă în cuvinte, atunci când a văzut pe batistă, după ce a tușit, petele de sânge și a înțeles verdictul fără drept de apel: se îmbolnăvise de tuberculoză, boală numită și ftizie, care

era nevindecabilă la acea vreme. Cu o lună și jumătate înainte de a împlini 19 ani, la 17 septembrie 1888, Iulia Hasdeu părăsea viața terestră pentru a se înălța ca un înger către lumina infinitului. Tuberculoza ce se cuibărise în plămâni ei firavi a condus-o nu către moarte, cum ar fi putut crede lumea, ci către sublima eternitate. Cei care au împărțit durerea familiei, care nu și-a mai revenit niciodată după această pierdere, susțin că dacă Iulia Hasdeu ar fi avut o existență mai lungă, geniul ei nu ar fi cunoscut precedent în limba și literatura română, întrecându-l chiar și pe cel al lui Eminescu. Dar numai geniilor li se dă să ardă mai intens în sufletul lor, în interiorul lor, să străbată în câțiva ani ceea ce alții parcurg într-o viață, să lase în urma lor atât cât ceilalți lasă la capătul unei existențe îndelungate. Și Iulia Hasdeu a reușit acest lucru.

Îndureratul tată rămăsese cu cealaltă Iulie, soția lui, fără să-și regăsească vreodată liniștea și să-și aline durerea. Bogdan Petriceicu Hasdeu o cunoscuse în 1863 pe Iulia Faliciu, care provenea dintr-o familie de moți din Roșia Abrudului, fiind nepoată a lui Avram Iancu. Născută la 1840, ea a fost o ardeleană dărză, o luptătoare, care i-a fost alături marelui savant, pe care el o aprecia foarte mult. Iuliu Dragomirescu, întâiul biograf al savantului, arată ce spunea Hasdeu despre Iulia când a cunoscut-o: „Iulia Faliciu este un simbol în mic al Daciei. Un aur ales de la Abrud a fost pentru mine nevasta mea, sufletul nevastei mele”.

La 10 iunie 1865, Hasdeu se căsătorește cu Iulia Faliciu. Ea va mai supraviețui 14 ani după pierderea fiicei și se va stinge din viață la 2 iulie 1902. Soțul îi va dedica, în 1903, ultima lucrare a vieții sale, intitulată: „O nevastă româncă, în traiul pământesc și-n viața după moarte”. Această scriere reprezenta totodată discursul de recepție al lui B. P. Hasdeu la Academia Română. Din acest an și până la sfârșitul vieții sale, întâmplat la 25 august 1907, Hasdeu avea să aniverseze, la 2 iulie, în mod simbolic, pe cele două Iulii ale sale, soția și fiica, cu convingerea că ele nu vor muri niciodată.

„Sărbătoarea celor două Iulii” a fost reluată, începând cu anul 1991, la Castelul Iulia Hasdeu din Câmpina, construit aici de marele savant între anii 1893-1896, după planuri desenate de el însuși și inspirate, după mărturia lui, de spiritul nemuritor al copilei. Ajunsă la cea de-a XXIV-a ediție, „Sărbătoarea celor două Iulii”, care a avut loc anul acesta în ziua de miercuri, 2 iulie 2014, a reunit oameni de cultură din toată țara, care au susținut prelegeri despre viața și activitatea tatălui și a fiicei, a celor două spirite care au străbătut peste veacuri și au făcut nemuritor numele de Hasdeu. După cuvântul de deschidere rostit de Dr. Jenica Tabacu, muzeograf coordonator al Muzeului Memorial B. P. Hasdeu din Câmpina, care a pus mult suflet și a întâmpinat multe greutăți în restaurarea Castelului Iulia Hasdeu, aflat la ora actuală în subordinea Consiliului Local și a Primăriei Municipiului Câmpina, au susținut prelegeri următorii invitați: Prof. dr. Ionel Opreșan: „Aparatul critic a ediției Oeuvres posthumes de Iulia Hasdeu”; Prof. univ. dr. Crina Decusară Bocșan: „Filele scrise vor fi scrise”; Mircea Coloșenco: „Bogdan Petriceicu Hasdeu, stălpul

culturii române”; Prof. Gherasim Rusu Togan: „Începuturile folclorice ale lui B. P. Hasdeu”; Preot Constantin Mănescu – Hurezi: „Filologia ca auxiliar al cercetării istorice la B. P. Hasdeu”; Mihai Ștefan: „Iulia Faliciu, aurul hasdeean de la Roșia Montană”; Ioana Maria Vasiliou: „Iulia Hasdeu – iubire din iubire”.

Sărbătoarea celor două Iulii a fost o întâlnire de suflet într-o oază de liniște din Câmpina, localitate care și-a legat pe vecie numele, atât de membrii familiei Hasdeu, cât și de marele pictor Nicolae Grigorescu, care a trăit între aceiași ani ca și B. P. Hasdeu (1838-1907) și care a trăit aici în ultimii ani de viață (1904-1907). Ajunsă la Castelul Iulia Hasdeu în februarie 1996, Jenica Tabacu și-a susținut teza de doctorat cu subiectul: Arhiva spiritistă a lui B. P. Hasdeu, iar Mircea Coloșenco a lucrat timp de zece ani la descifrarea simbolismului acestui castel.

Au avut loc apoi lansări de carte și reviste literare. Cea mai importantă dintre acestea a fost: Iulie Hasdeu: „Oeuvre poetique” (Iulia Hasdeu, Opera poetică, Ediție bilingvă, îngrijită de I. Opreșan, în traducerea lui Augustin Cipeianu, cu o prefață de Jenica Tabacu, tipărită la Editura Saeculum Vizual, București, 2014, 784 p. După cum se știe, părinții au aflat târziu de preocupările literare ale fiicei lor. După moartea Iuliei, B. P. Hasdeu a explorat caietele cu scrierile ei și și-a luat misiunea de a-i edita opera postumă. Cele două case de edituri prestigioase care au colaborat la realizarea acestui proiect au fost: Hachette din Paris și Socec din București. Această operă, alcătuită din poezii, proză și schițe dramatice, reprezintă o producție literară bogată, discretă și profundă. Ea a fost publicată mai întâi în Franța, în 1889, în trei volume: I. „Burgeons d'Avril. Fantaisies et rêves” (Muguri de aprilie. Fantezii și visări) – Tomul I, poezie, Paris, 1889; II. „Chevalerie” (Medieval), Tomul II, Paris, 1889; III. Théâtre. Légendes et contes” (Teatru. Legende și povestiri) – Tomul III – teatru și proză, Paris, 1890. B. P. Hasdeu a anunțat și un al IV-lea volum, dar el nu a mai apărut niciodată. Editura Socec din București avea să publice în România doar primul volum, „Muguri de aprilie”, în anul 1904. Ediția actuală este o ediție critică ce cuprinde și destăinuirile Iuliei, precum și poeme scrise în limba română.

Au mai fost lansate: „Revista Nouă”, revista „Urmuz”, „Câmpina literar-artistică și istorică”, de Ion T. Șovăială, precum și alte cărți cu conținut divers. De asemenea, a fost prezentat un moment teatral: „Destăinuirii lirice”, inspirat din opera Iuliei Hasdeu, punere în scenă de Crina Decusară Bocșan. Expoziție de artă plastică, recital de poezie, recital de pian din creația folclorică a unor compozitori români, muzică simfonică, toate la un loc și fiecare în parte au înălțat sufletește pe cei prezenți la această manifestare culturală, care a avut menirea să ne amintească faptul că geniile nu mor niciodată, că ele sunt lumina veșnică ce luminează și altora, așa precum Iisus este lumina lumii și ne îndeamnă pe toți: „Cât aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii” (Ioan 12, 36).

CIODIN

Ilie FĂRTAT

Era înainte de Crăciun. Nu știu de ce, dar iarna din anul ăla se arătase deloc. Ba, parcă încercase să fulguiască un pic, mai de dimineață, dar până la urmă, spre seară, se lăsase un frig uscat. Ciodin tocmai adusesse un car de lemne, mai mult creci. Le tocuse cu barda și le stivise sub o șiră de paie să le aibă nevastă-sa pentru încălzitul apei, când o să taie purcelul de Crăciun. Anul ăsta, de se duse, fu cam sărac pentru Ciodin. Așa că și porcul de Crăciun se transformase într-un amărât de purcel. Era mulțumit ca i l-a dat Dumnezeu și p-ăsta. De, e păcat de Dumnezeu să te treacă Crăciunul și să nu tai și tu un purcel, cât ai fi de amărât!

Obosit, ca tot omul după o zi de muncă, după ce mănă ce-i puse nevastă-sa pe masă, mâncare de post, Ciodin se dădu în pat, la ogeac, să se odihnească un pic. Așa făcea el întotdeauna, când venea obosit de la muncă, se da în patul de la ogeac, să se odihnească câteva ceasuri. Iarna, când se răcorea la ogeac și frigul începea să se facă simțit, se muta în casă. Nevastă-sa, învățată cu tabieturile lui, își căuta de lucru mai mult prin casă, ocolind ogeacul, ca să-l lase să doarmă fără să-l deranjeze. Acum, pe timp de iarnă, la ogeac se răcea repede.

Așa, cam pe la miezul nopții, lui Ciodin, din somn, i se păru că aude un cârăit de găină și un zgomot la coteț, coteț ce-l făcuse după ce se întorsese după front, în fundul curții. Nevastă-sa îl și certase că l-a pus așa departe de casă.

– „Bă, omule, ne ia aștia și cotețul, nu numai găinile! Crezi că auzim noi, din casă, când vin hoții?”

Cum avea un somn foarte ușor, de, un beteșug rămas de pe urma războiului din care se întorsese de curând, simțea, vorba nevastă-sii, și vântul, dar ditamai cârăitul unei găini. Așa că foarte atent, ușor, se

duse în cameră, unde nevastă-sa dormea fără nicio grijă.

– „Fă, ia scoal! Tu nu auziși nimic?”

– „Ce, Doamne, apără-mă, să aud? Io dorm, nu stau ca tine să ascult câinii noaptea lătrând.”

– „Proastă ești, fă, păi e cineva la coteț. Auzi io, pe mine nu mă înșeală auzul. Auzi o găină cârăind și un zgomot suspect. Tu închiseși găinile aseară?”

– „Cum, Doamne apără-mă, să nu le închid! Le-nchisăi.”

– „Aprinde, fă, lămpușul, că eu mă duc la coteț.”

– „Ești nebun, dacă-ți dau aștia în cap?”

– „Proastă ești, fă, scăpai eu de glonț și crezi că mor acum la coteț, la mine în curte?”

Și, fără să mai asculte văicărelile nevastă-sii, Ciodin, om dintr-o bucată, aprinse lampa și, hotărât, ieși din casă și cu pași grăbiți se îndreptă spre cotețul din fundul curții.

Dar ca un făcut al sorții, focul ce se auzi în noapte, în curtea lui Ciodin, nu-l mai ocoli, din contră, îi făcu capul zob. Primi glon-

tele în frunte. Dar nu de la un dușman, pe front, așa cum s-ar fi așteptat, ci de la un hoț de coteț. Așa muri Ciodin, săracul. Biata nevastă-sa a țipat și a strigat după ajutor, până când a leșinat. Ei stăteau cu casa undeva, mai la margine de sat. Când au venit primii țărani în ajutor, au găsit pe Ciodin într-o baltă de sânge în fața cotețului, iar pe nevastă-sa, leșinată, în fața casei. Lămpușul se stinse și el, culmea, fără să se fi spart sticla și fără să se fi vărsat gazul din el.

Jandarmii au umplut curtea lui Ciodin, a doua zi, au făcut cercetări, au căutat urme, au întrebat vecinii, paznicii de noapte, dacă au auzit ceva, dacă au văzut ceva suspect, dar nimeni nu știa și nu auzise altceva decât strigătul disperat, în noapte, al nevastei lui Ciodin. Cine l-a împușcat pe Ciodin înaintea Crăciunului, nu a fost aflat, oficial, niciodată. Totuși, peste câțiva zeci de ani...

#

“-Mamă, tu ai ceva pe suflet de nu te iartă Dumnezeu! Văd că te chinui. Ai ceva să spui și nu poți. Să fi chemat un popă să te spovedești?”

“-Da, adă-mi un popă, dar mai repede, că mă sting!” au fost cuvintele abia șoptite pe patul de moarte, pe care Aurel, fiul cel mic al Catarinei lui Mitru lui Șchiopu, le putu înțelege de la mama sa, Catarina, o femeie aprigă, rămasă văduvă de război și care-i crescuse, cum dăduse Dumnezeu, pe el și pe frate-său, Nicolae, acum om cu carte și stabilit prin București, departe de mama lui. Aurel, rămas acasă, trebuia să ducă tot greul ce presupunea îngrijirea unei mame bătrâne și bolnave.

Bietul Aurel, s-a dus la popa dar, ca un făcut, acesta era plecat de acasă undeva, la niște rude, în altă comună. Așa că, necăjit că nu poate să îplinească ultima dorință a mamei sale, s-a întors cât a put de repede acasă. A găsit-o pe aceasta într-o stare mult mai gravă decât o lăsase.

“- Mamă, dacă te ușurează cu ceva taina din sufletul tău și nu vrei s-o iei cu tine, spune-mi-o mie! Oricât ar fi de gravă! Pe popa nu am de unde să-l iau; e plecat, așa că dacă ai ceva de spus, spune-mi mie!”

“- Dă-te mai aproape, zice ea mai mult în șoaptă, erai copil, dar cred că-ți mai amintești de Ciodin, de moartea lui Ciodin; ei bine, eu știu cine l-a omorât pe Ciodin!”

“-Cine, mamă, tu?”

“-Nu io, dar știu cine. L-a împușcat Rambela.

“-Rambela? nu a putut Aurel să-și înfrângă uimirea.”

“-Da, mamă, Rambela! S-a dus să-i fure găinile lui Ciodin. Țăra l-a auzit noaptea și s-a dus la coteț să vadă ce este. Rambela era în coteț. Din coteț, pe o gaură, l-a împușcat drept în frunte pe bietul om. Găinile alea au fost tăiate și mâncate la noi în casă. Să știi că multe din tâlhăriile lui Rambela au fost ascunse de mine. Mi-a fost greu să vă cresc singură. Așa că am fost de acord să fiu tănuitoare de hoți. Nu mi-a fost ușor deloc. Dumnezeu mă va judeca după faptele mele și mă va pedepsi pe măsura lor. Tu...”

Ce a mai vrut să-i mai spună lui Aurel nu a mai apucat, pentru că Cel de Sus nu i-a mai dat timpul necesar să o facă. Dar după moartea Catarinei lui Șchiopu, țărani, pe la munca câmpului, au început să vorbească despre ucigașul lui Ciodin, Rambela, plecat și el la judecata de apoi de mai mult timp. Probabil că Aurel n-a putut să păstreze secretul maică-si și a mai povestit la unul, la altul, cine l-a împușcat la coteț pe Ciodin.

REUNIUNEA PE LUNA IUNIE A CENACLULUI „PETALE”

Marian PĂTRAȘCU

Este pe cale să devină o tradiție ca, în ultima miercuri a fiecărei luni, de la ora 17, să se producă reuniunea Cenaclului “Petale” al Societății Naționale Independente a Persoanelor cu Handicap Râmnicu Vâlcea, locația manifestării fiind sediul societății din strada Primăverii 6A. La reuniunea din data de 25 iunie a. c., poetul lunii a fost William Shakespeare cu ale sale celebre sonete. În partea a doua a reuniunii au citit din creațiile lor poetice Violeta Scrociob, Elena Călinescu, Mădălina Bărbulescu, Dragoș Călinescu, Nicu Cismaru, Paul Stănișor, Gigi Poșircă, Puiu Răducan și Dumitru Zamfira. Critici „de serviciu” au fost Ilorian Păunoiu și Mihai Sporiș, participanți la discuții fiind subsemnatul, Liviu Chiar și toți cei menționați mai sus. Revelația reuniunii a fost tânăra și frumoasa domnișoară Mădălina Bărbulescu, proaspăt adusă în cenaclu de Liviu Chiar, și care a impresionat asistența cu o poezie matură, modernă, cu tentă filosofică, dar, în același timp, cu o rimă deloc forțată și o muzicalitate pronunțată, evidențiind o autoare cu o solidă cultură în ciuda tinereții ei. Personal, îi prevăd un viitor strălucit în poezie dacă va persevera, mai ales că am înțeles că scrie cu mare ușurință atunci când dă curs inspirației de moment (la Cenaclul Societății Culturale „Anton Pann”, ținut două zile mai târziu, ne-a citit o poezie superbă pe care ne-a mărturisit că a scris-o cu doar câteva ore mai devreme). Ne-au încântat cu interpretările lor muzicale Liviu Chiar (muzică folk, acompaniat de chitara sa), Rodica Vișinescu și Ilorian Păunescu. Ca de obicei, ultima parte a fost dedicată socializării și... simțitului bine, cei care au lipsit au avut ce pierde...

În prezentul material nu vom analiza ceea ce s-a citit, creatorii care „s-au produs” fiind mult prea numeroși, ci ne vom referi la prima parte a reuniunii, cea în care subsemnatul l-am prezentat pe Shakespeare ca autor de sonete. Ca un amănunt curios, marele Will, supranumit și „bardul din Avon”, s-a născut și a murit la aceeași dată calendaristică – 23 aprilie, anii 1564, respectiv, 1616. La 18 ani s-a căsătorit cu Anne Hathaway, care avea 26 de ani, și cu care a avut trei copii, ce de-a doua naștere soldându-se cu gemeni. Rivalul său în plan literar a fost Christopher Marlowe, mult mai bine cotate de contemporani decât Shakespeare. Marlowe a fost ucis într-o cărucie în urma unui conflict banal iscat din senin. Dramaturgul englez Tom Stoppard a realizat în zilele noastre scenariul unui film intitulat „Shakespeare In Love”, în care susține că moartea lui Marlowe ar fi fost provocată tocmai de rivalitatea lui cu Shakespeare. Există unele speculații în ceea ce privește identitatea, religia și chiar orientarea sexuală ale „bardului din Avon”.

Opera literară a lui Shakespeare, poate cel mai mare poet al lumii din toate timpurile, se compune din 38 de piese de teatru (toate în versuri), 154 de sonete, 2 poeme lungi, narrative și mai multe poezii. Cele 154 de sonete au fost scrise într-o perioadă de numai trei ani (1598-1601). Primele 126 (I-CXXVI) de sonete sunt adresate unui tânăr cu identitate încă disputată, următoarele, până la 152 (CXXVII-CLII) sunt pentru „doamna brună” (dark lady) iar ultimele două (CLIII și CLIV) sunt prelucrări ale unui poem grecesc. Reamintesc –

sonetul, așa cum a fost consacrat de Shakespeare, este un poem cu formă fixă, compus din 14 versuri grupate în câte 4 strofe, primele 3 formate din câte 4 versuri și ultima strofă formată din 2 versuri. În limba română primele tălmăciri ale sonetelor lui Shakespeare datează de la mijlocul sec. XIX. De atunci s-au înregistrat zeci de versiuni, între care unele foarte reușite prin rimă, ritm și muzicalitate. Unul dintre marii admiratori ai sonetelor lui Shakespeare a fost și Mihai Eminescu care a și tradus Sonetul LXVI (66) și chiar i-a dedicat autorului un entuziast sonet, scris în formă shakespeareiană, și care se termină astfel: „Căci tot ce simt, este de rău sau bine, / Destul că simt, - tot ție-ți mulțumesc, / Tu mi-ai deschis a ochilor lumină, / M-ai învățat ca lumea s-o citesc...”. Un alt admirator al sonetelor lui Shakespeare a fost și Vasile Voiculescu. Acesta, în perioada 1954-1958, a scris 90 de sonete grupate sub titlul „Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imagină” și numerotate în continuarea celor ale marelui poet englez (CLV-CCXLIV, adică, 155-244). Iată și câteva referințe privind sonetele lui Shakespeare: „Sonetele lui Shakespeare nu sunt – și nici nu pot fi altceva – decât relatarea poetică a propriilor sentimente și experiențe. Ele sunt autobiografice, intens și dureros autobiografice” (David Masson); „Sonetele lui Shakespeare vorbesc despre povestea umană a unui om care crede în prietenie și în iubire, a prietenului său necredincios și a iubitei mincinoase” (Sidney Lanier); „Cu această cheie (versurile sonetelor – n. a.), Shakespeare și-a desferecat inima” (William Wordsworth); „Sonetele lui Shakespeare sunt adevărate drame realiste în miniatură, bijuterii fin cizelate, fiind generate de un complex de idei și sentimente ce corespund unui moment dramatic din existența poetului; luate în ansamblul lor, ele constituie cel mai frumos poem al Renașterii” (Lilia Melnic și Silvia Ciobanu, http://...expo_tem/shakespeare.pdf); „El (Shakespeare – n. a.) n-a aparținut unei epoci, ci tuturor timpurilor” (Ben Jonson). De altfel, însuși Shakespeare „recunoaște” în Sonetul LV(55) că: „Nici marmuri, nici morminte princiare / Nu vor trăi cât versul meu bogat!”. Desigur, „lipsa de modestie” îi este perfect scuizabilă căci s-a dovedit că ceea ce a spus, s-a adevărat deja.

La începutul lunii septembrie 1975, eram la tratament în stațiunea Eforie Nord trimis fiind cu un bilet gratuit de către UASCR – Filiala Iași (pentru cine nu știe sau nu-și mai amintește, UASCR însmna Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România). De cum am sosit, am trecut pe la biblioteca publică locală de unde am împrumutat o cărțuție cu sonetele lui Shakespeare. Ei, bine, atât mi-au

plăcut acele sonete, încât am copiat o mulțime dintre ele într-un bloc notes transformat în jurnal intim care acoperea perioada 1973-1977; am făcut-o stând pe plajă și arzându-mă îngrozitor de la soare. Mai mult, atât de entuziasmat am fost de sonetele acelea, încât l-am desenat în... stilou pe autorul lor (v. foto). În același jurnal am notat și cea mai mare parte dintre informațiile de mai sus despre Shakespeare. Nu am notat însă și cine a fost traducătorul în limba română al sonetelor și astăzi regret mult. De ce? Fiindcă, zilele astea, cu toate „săpăturile” făcute la Biblioteca Județeană „Antim

Ivireanul” și pe internet, nu am reușit să-l identific. Frustrarea mea este și mai mare cu cât atunci am copiat cea mai bună variantă a traducerii sonetelor lui Shakespeare, concluzie la care am ajuns comparând ceea ce aveam eu în jurnal cu ceea ce am găsit la bibliotecă și pe internet...

Redau în continuare sonetele pe care le-am citit la cenaclu din vechiul meu jurnal din studenție. Primul (Sonetul CXXI) m-a impresionat cel mai mult, dar nu-mi mai amintesc din ce motive nu am mai transcris și ultimele două versuri, foarte probabil că nu am vrut să atenuiez mesajul dur al celor 3 strofe principale. Spun asta fiindcă am reținut acest sonet în întregime încă de la prima citire, eu care nu am deloc o memorie fotografică, ci doar una logică, și nu pierdeam nici o ocazie de a-l „debita”, mai ales ultima strofă. Îmi amintesc, că prin anul V de facultate, acest sonet a constituit scrisoarea mea de adio adresată celei care până atunci îmi fusese prietenă și iubită. Când ne-am reîntâlnit după repartii, mi-a spus: „Când am citit ultima ta scrisoare, m-am simțit ca ultima tărfa”. Știi care a fost răspunsul meu? „Nimic din ceea ce simțim nu ne este străin!”; recunosc – am fost un măgar!

Sonetul CXXI (121)

A fi netrebnic e mai drept decât
A nu fi, când porți vina fără vină,
Când unii oameni te privesc urât
Să-ți faci mulțumirea mai puțină.

De ce dorești pe cei ce mint în toate
Să-i vezi slăvindu-mi sângele fierbinte?
Sau pe viclenii ce pândesc păcate
Bătându-și joc de cele ce mi-s sfinte?

Eu sunt ce sunt! Ei vor ca să-mi înșire
Pe lanțul meu, păcatele lor proprii;
Eu pot fi drept, ei – numai strâmbi la fire
Și mă mângjesc de-nerc să mi-i apropii!

.....
Ultimul sonet pe care l-am citit la cenaclu –
Sonetul LXVI (66) – nu l-am găsit în vechiul meu
jurnal, ci l-am copiat de pe internet, în excelenta
traducere a lui Paul Abucean. Acest sonet mi-a
atras în mod deosebit atenția deoarece el descrie cu

o exactitate uimitoare situația în care se găsește
societatea românească actuală:

Sonetul LXVI (66)

Sătul de toate, moartea îmi invoc:
Văd vrednicul cerșind pentru mâncare,
Medalii pe distinsul dobitoc,
Credința – răsplătită cu trădare!

Văd mantii aurite pe zălud

Și țol de tărfa pe virtutea pură,
Perfecția o văd proscrisă crud
Și lașul văd puterea cum o fură.

Talentul văd de cenzori sufocat,
Știința – uzurpată de prostie,
Disprețuit – ce e adevărat
Și rob la rău – cel bun și de-omenie.

Sătul de toate, toate le-aș lăsa,
De n-ar fi-n lume ea – iubita mea!

VENIAMIN MICLE, 75!

Petre CICHIRDAN

07 07 14...Veniamin Micle este sărbătorit printr-un Tedeum la catedrala ortodoxă din Mănăstirea Bistrița. Constantin Lucaci, 91 ani, nu este sărbătorit de nimeni, în Bucureștiul nimănui!

Oameni de cultură și nepoliticieni au participat în număr foarte mare la această manifestare de la Bistrița. În fond, Arhiepiscopia Râmnicului și Mănăstirea Bistrița, act cultural sprijinit și de Forumul Cultural al Râmnicului, au fost organizatorii, iar între aceștia ÎPS Varsanufie și pr. Nicolae State Burluși, jucând cel mai important rol. Sigur, nu-l uităm în această acțiune pe Arhim. Veniamin Micle, eroul principal! personaj, care prin activitatea sa de peste cincizeci de ani a creat-acoperit un segment important din istoria culturală a acestui neam.

După slujba prea frumoasă ținută de însuși ÎPS Varsanufie al Râmnicului, Arhiepiscop, invitații au luat cuvântul în favoarea ilustrului sărbătorit!...Dr. Varsanufie, pr. Nicolae State Burluși, Ioan St Lazăr, Alexandru Popescu-Mihăești, Ion Soare, membrii FCR, Ioan Barbu-Curierul de Vâlcea, Eugen Petrescu-Cultur Eroilor, Dumitru Bondoc-istoric cercetător, Gheorghe Jianu-președinte al fostei APIMM Vâlcea (prima Asociație-1998-Patronală a Interpretărilor Mici și Mijlocii din județul Vâlcea)...toți au scos în evidență valoarea religioasă, științifică și artistică a operei sărbătoritului!

Eram programat să iau cuvântul, dar am renunțat fiindcă ceilalți, înaintea mea, atât cât le-a permis timpul, au zugrăvit figura deja celebrului călugăr arhimandrit! De această dată, la Bistrița, Veniamin Micle a purtat sceptrul construit de sine însuși, sprijinit, iată, la 75 de

ani, de Arhiepiscopul Râmnicului! În fond, eram mulți cei care, de ani de zile, am ilustrat în cele mai frumoase culori, reale, imaginea arhimandritului, am fost alături de domnia sa!... Ce arhimandrit! un colosal cărturar care a împlinit 75 de ani și, și-a sărbătorit vârsta cu 75 de volume scrise, editate și tipărite de el însuși! Creând istorie, cultură, tipărindu-și propriile cărți, anulând întreaga diviziune a muncii în domeniul editorial-tipografic părintele arhimandrit este demn de cea mai înaltă poziție în cea mai înaltă carte a recordurilor... Să nu uităm, că Veniamin Micle, ca să ne sprijine (moral-desigur) publicațiile a acceptat să fie pe frontispiciul lor, senior editor!

Un colosal om de știință și tipograf așa cum Vâlcea, și toată țara, nu a mai văzut din secolul XVI, încoace! și ce duhovnic! ce scriitor!

Un colosal om de știință în arte și istoria lăcașurilor de cult, și critic plastic, care a pus bazele, prin cărțile sale, cărților care pentru prima dată vorbesc de o istorie a imaginii pictate-în fresco-în bisericile vechi și noi din județul Vâlcea, mutând centrul de greutate al arealului artelor plastice vâlcene, undeva la jumătatea distanței dintre secolul XV și XX!

Un colosal, om de spirit-suflet care are figura parcă coborâtă de pe pereții sfintei mănăstiri, luminoasă, din catedrala renaștă, plină de lumină, parcă, pentru lumină creată: să adune lumină prin ferestrele ei largi! și pe pereți s-o depună, așa cum a gândit acest mare artist al penelului-aproape vâlcean prin răspândirea lucrărilor sale-Gheorghe Tatarăscu...

Un colosal om și nu oricare, omul Veniamin Micle, care este și călugăr, și preot, și cetățean, și om de știință, și artist plastic, artist al studiului imaginii desprinsă din frescele înaltelor biserici din mănăstiri...

Observăm un nou concept în structura noii conduceri a vieții reli-

gioase din Oltenia și ne bucurăm de această evoluție...Și Arhiepiscopul Varsanufie, și Mitropolitul de la Craiova spun că Biserica este și a credincioșilor preoți, dar și a credincioșilor laici, este totuna, la fel. Și mai spun, amândoi, că biserica este în oamenii!

Observăm că Biserica pleacă înspre om, nu-l mai așteaptă să vină sub cupola ei, se grăbește înspre mileniul trei...

„Orice raport între oameni presupune un interes” (Varsanufie)... Important este ca acesta-interesul-să le respecte pe cele din jurul său.

După atâtea zile, puține, de la instalarea sa în fruntea Arhiepiscopiei Râmnicului, și atât de multe fapte utile-bune, dr. Varsanufie își face propria prezentare, post campanie de sinod, așa cum ar trebuie să facă orice lider ales-numit, și nu să trăncăne întruna despre ce nu au făcut ceilalți, înaintea lui!

Este momentul ofertei proprii și analizei posibilelor rezultate în folosul celorlalți.

La sărbătoarea de la catedrala din Mănăstirea Bistrița, atât de luminoasă și valoroasă din orice punct de vedere s-a întâmplat ceea ce trebuie să se întâmple peste tot în acest moment, în lume, dar mai ales în țara noastră!...întreaga suflare a fost luminată cu lumina omului dedicat muncii și rezultatelor ei, preavizibile (sic!).

S-a întâmplat și un lucru mai puțin plăcut. Așa este lumea aceasta, în ea coexistă și păsări care zboară spre înaltul cerurilor-porumbi, și păsări care nu zboară!... bigoți, prefăcuți, care, din păcate, fac legea...și ei există, fiindcă așa cum spunea un mare teolog (Nicolae Dură-mi se pare) „văduva plătește popa, dă de pomană, și nu cel bogat”!... Ce-i supăra pe aceștia? că, nu aveau stare să vadă că cel pentru care se făcea Tedeum-ul stătea cu spatele la cei care se așezaseră în fața sfântului altar, dând mai multă gretate gestului de preamărire al ilustrului cărturar-ierarh...

Morala zilei. Priceperea de a trăi este prima calitate-cerință pe care trebuie să se străduiască să o aibă orice popor! și, nu cultura propriu zisă-și toate celelalte-care țin de satisfacerea dorințelor interioare, de cele mai multe ori, distrugătoare.

decizii bune în viitor. Citez din articol: „Arhimandritul Veniamin Micle a voit și susținut mereu înființarea Muzeului. În acest sens a scris o carte de notorietate științifică, unanim apreciată de specialiști, intitulată „Ieromonahul Macarie, tipograf român” (2008), în care demonstrează că acest tipograf și-a desfășurat activitatea la Bistrița și, în cosecință, se impune ca acolo să fie o asemenea instituție de renume european”.

În finalul intervenției mele, pot spune că părintele Veniamin Micle a intrat în istoria din trecut, în cea din prezent și, musai, în cea din viitor.

Avem obligația să nu uităm personalitatea și tot ce este legat de numele său și să fim conștienți că va lăsa moștenire neamului său, toată truda vieții sale, o adevărată mină de aur, de care trebuie să avem grijă.

Preacuvioase părinte Arhimandrit, vă doresc cu toată sinceritatea mea, să vă bucurați de viață, să aveți sănătate, să vi se împlinească dorințele...Mă rog bunului Dumnezeu, să ne dea posibilitatea să ne bucurăm mult timp de acum încolo de prezența, harul, și dragostea ce o purtați oamenilor.

Gheorghe JIANU

Înaltpreasfințite părinte Arhiepiscop Varsanufie, preacuvioase părinte Arhimandrit Veniamin Micle, doamnelor și domnilor, stimați invitați!

Vă mulțumesc tuturor, organizatori și colaboratori, pentru inițiativa de a organiza astăzi 07 iulie 2014, sărbătorirea a 75 ani de viață, a părintelui Arhimandrit Veniamin Micle.

Vă mărturisesc, că mă bucur de prietenia părintelui Arhim. Veniamin Micle, de aproximativ 30 de ani, de când îmi este și părinte duhovnic.

Am fost aproape la foarte multe evenimente de bucurie și împlinire a părintelui, dar și la evenimente de neliniște și neîmplinire a multor proiecte rămase în sertarul timpului trecut.

Sunt împlinit sufletește că particip astăzi, la aniversarea a 75 ani de viață a istoricului, cercetătorului, scriitorului (peste 75 de titluri de carte), tipografului, editorului, profesorului universitar, cunoscătorului și vorbitorului a multor limbi străine.

Proiectant și arhitect, a multor lucrări restaurate și nu în ultimul rând călugărul înzestrat de bunul Dumnezeu cu mult har, iubitor de oameni.

Foarte mulți scriitori, ziariști, oameni de cultură au scris și scriu despre activitatea părintelui Veniamin Micle. Este invitat la foarte

multe seminarii, conferințe pentru a împărtăși din experiența sa. A primit foarte multe distincții, diplome, de merit, elogii, atât în țară cât și peste hotare. Este cetățean de onoare al Municipiului Râmnicu Vâlcea.

Un exemplu de prețuire și respect îl dovedește ziaristul și omul de cultură Petre Cichirdan, care de la începutul anului, în ziarul său, „Culturavâlceană” realizează un interviu amplu cu părintele Veniamin Micle, intitulat: „Interviul anului” ce apare în fiecare număr al ziarului...

Ca la fiecare dintre noi, părintele Veniamin Micle, are și proiecte ce nu au fost finalizate, legate de Mănăstirea Bistrița (locul de suflut al părintelui) cum ar fi: Muzeul Mănăstirii, Laboratorul de carte veche etc.

În acest sens, în iulie 2011 am scris un articol în ziarul „Curierul de Râmnic” intitulat „Falsificarea istoriei, voită sau din ignoranță” ca un semnal de alarmă, pentru reluarea acestor lucrări, după o întrerupere de 23 de ani.

Cum speranța moare ultima, gândul mă duce că se vor lua

VENIAMIN MICLE CETĂȚEAN DE ONOARE AL COSTEȘTIULUI

Vineri, 11 07 14 la Primăria din Costești a avut loc ședința Consiliului Local care a atribuit titlul de cetățean de onoare Arhim. Veniamin Micle de la Mănăstirea Bistrița. La ședința de acordare a titlului de cetățean de onoare au reliefat personalitatea arhimandritului membrii Forumului Cultural al Râmnicului și oamenii de cultură: Dumitru Bondoc, Gheorghe Jianu, Nicolae State Burluși, Alexandru Popescu-Mihăești, Ioan St Lazăr, Ion Soare, Ștefan Stăiculescu, Gheorghe Cărbunescu, Marian Pătrașcu. Sponsorii deplasării: Gheorghe Jianu, Gh Cărbunescu (inginer expert tehnic judiciar și interpret și compozitor de romanțe), pr. Nicolae State Burluși (paroh la Biserica din Răureni și director al Editurii „Buna Vestire”, Râmnicu Vâlcea), și Petre Cichirdan, directorul

Culturii vâlcene. Au luat cuvântul: Dumitru Bondoc (inginer, autor de monografii, și al mai multor monografii despre bijuteriile patrimoniale ale Costeștilor) s-a referit la personalitatea sărbătoritului, una dintre cele mai proeminente, spunând: „părintele Micle completează și continuă șirul marilor personalități ale Costeștiului, de la Macarie încoace (...) Profităm de prezența conducerii localității, a domnului deputat și solicităm constituirea și analiza unui proiect de reparare și modernizare a casei în care locuiește arhimandritul-monument (deja) construit la începutul sec XX și nereparat până astăzi”; Alexandru Popescu Mihăești (octogenar, până nu demult profesor universitar doctor și prorector al Universității „Spiru Haret” și președinte al Forumului Cultural al Râmnicului) a subliniat „continu-

itatea pe care Veniamin Micle a creat-o, și o continuă, pentru ca flacăra culturii scrise să rămână mereu aprinsă în acest loc al Costeștiului, care, iată, și astăzi adună aici cei mai valoroși oameni de cultură...”; Nicolae State Burluși a subliniat activitatea științifică, de preoție și duhovnicie a acestui „mare învățat” neobosit slujitor al credinței ortodoxe. Ioan St Lazăr (director al revistei „Lumina Lină” și al Centrului de Cercetări Medievale de pe lângă Arhiepiscopia Râmnicului și fost conferențiar universitar doctor la Universitatea din Pitești) s-a referit la activitatea științifică a arhimandritului, la proiectele sale de mare valoare pentru destinul mănăstirii și al Costeștiului...Ion Soare (cercetător în slavistică și scriitor) a subliniat rolul uriaș al părintelui Micle în munca de cercetare, studiile și cărțile sale, exemplar documentate!

Întâlnirea nu a fost una de lungă durată mai ales că ședința era una ordinară a Consiliului Local, dar mai ales că doar cu patru zile înainte, la Mănăstirea Bistrița, Arhiepiscopul Râmnicului organizase un Tedeum în

onoarea Arhim. Veniamin Micle, unde mai toți cei prezenți la Primărie, au avut prilejul să se desfășoare...

V. Micle: Prezența familiei mele în Costești este semnalată prin document încă din secolul XVI, când cneazul Micle cumpără o proprietate în Costești... Vă mulțumesc din suflet pentru onoarea pe care mi-o faceți astăzi! Eu am venit prima dată prin anul 1953 și am găsit aici o mănăstire care m-a fascinat...școală, ateliere de lucru! Încă de

atunci, când încă nu se luase decizia de a se închide mănăstiri am gândit că mi-aș dori să ajung aici...Iată că bunul Dumnezeu le-a orânduit pe toate, așa cum a crezut El de cuvântă...

Am avut multe satisfacții, dar și insatisfacții...Nu am reușit să finalizez proiecte inițiate de mine: Muzeul Mănăstirii, laboratorul de carte veche, o școală de episcopi și arhiepiscopi, o tiparniță modernă...

Despre biserica Bolnița ctitorie a banului Craiovei, sec XV, pot să

vă spun că este pictată (că are cea mai veche pictură murală din Țara Românească-în discuție 1495, 1520) de (am comparat textul din jurul Pantocratorului-similar cu cel pictat de Teofan Grecul, maestrul și mentorul lui Andrei Rubliov și de la care a învățat Dionisie Rusul) de Dionisie Rusul care nu se știe unde era în jurul anului 1495,6, dar textul pantocratorului și stilul desenului, chiar al culorii mergând către...acest mare pictor de icoane și biserici...

Simion-Petre

TABĂRA INTERNAȚIONALĂ DE PICTURĂ „VLAICU IONESCU”, EDIȚIA A VIII-A, 2014

Primăria Orașului Călimănești a organizat în perioada 10 iulie-20 iulie 2014 Tabăra Internațională de Pictură „Vlaicu Ionescu” care se află anul acesta la ediția a VIII-a. În același timp, sub aceeași egidă, a avut loc și Tabăra Națională de Teatru, „Călimănești 2014” care se desfășoară de șase ani sub coordonarea actorului Florin Zamfirescu, celebrul fiu al Călimăneștiului, celebru actor, pedagog și regizor român, și care profesază și în prezent la Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică București. Deschiderea ambelor tabere s-a desfășurat la Centrul de Convenții și Expoziții Nord Oltenia-Seaca în ziua de 11 iulie 2014, unde, și când, a avut loc și Expoziția retrospectivă 2007-2013 cu lucrări executate în această perioadă în taberele anterioare!

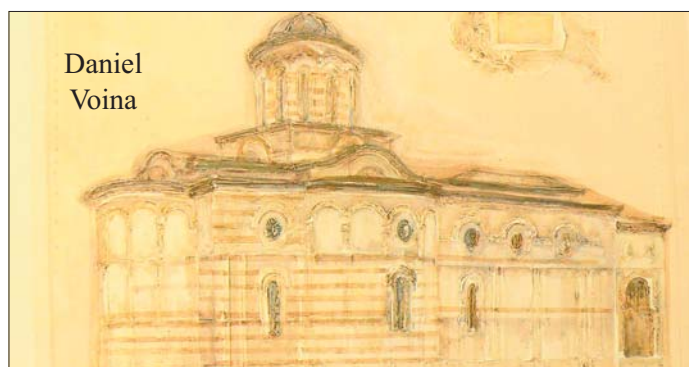
La deschidere, la prezidiu, au luat loc: primarul Călimăneștiului-Florinel Constantinescu, vicepreședintele CJ-Dumitru Perșu; Florin Zamfirescu, Gh Dican-președinte UAP-Vâlcea, și Joan Panisello, profesor universitar la Barcelona-artist plastic.

Au urmat comentarii asupra ambelor manifestări.

Această tabără, împreună cu cea de teatru, a constituit un bun prilej de manifestare culturală a călimăneștenilor, pe parcursul celor zece zile, participanții și locuitorii orașului Călimănești având prilejul să asiste la diverse acțiuni! Pe lângă cele turistice, și care țin de istoria și monumentele locului. Pe data de 14 iulie 2014, luni, pe scena Casei de Cultură Călimănești a avut loc spectacolul de teatru „Visul unei nopți de iarnă” de Tudor Mușatescu în interpretarea studenților actori prezenți în tabăra de teatru. Marți, 15 iulie, la Muzeul Satului din Râmnicu Vâlcea, Joan Panisello Chavaria s-a întâlnit cu admiratorii vâlceni, prezentându-și biografia, una deosebit de interesantă. Au fost prezentate și lucrări ale participanților la tabără, într-o expoziție, ad hoc. În 16 iulie 2014 la Centrul Turistic Călimănești a avut loc un vernisaj de pictură cu lucrări semnate de Irina Sava. Pe 17 și 19 iulie, la Casa de Cultură Călimănești au fost prezentate piesele „Îmi place cum miroși”, de Neil Simon, și „Gâlceava Zeilor”, de Radu Stanca, ambele, în interpretarea studenților actori; iar în seara de 20 iulie, după vernisajul expoziției de pictură cu lucrări realizate în Tabăra „Vlaicu Ionescu”, a avut loc spectacolul susținut de aspiranții la meseria de actor: „Prima Șansă”. Facem cunoscut, că, tabăra de teatru coordonată de Florin Zamfirescu, are două componente, cuprinzând studenți de la Teatru, pe de o parte, și tineri care urmează să devină actori, înscriși pentru examenul de admitere din toamnă. Aceștia din urmă sunt cei care vor arăta ce au învățat în zilele de tabără, în spectacolul „Prima șansă”,

cum de fapt se și cheamă această secțiune de participare, în tabără.

Duminică, 20 iulie 2014, la Centrul Turistic Călimănești a avut loc ultimul episod al Taberei Internaționale de Pictură „Vlaicu Ionescu” - vernisajul expoziției finale. Au fost prezenți artiștii participanți, care și-au expus lucrările executate în tabără. Au fost, de asemenea, prezenți oameni de cultură din Călimănești și din Râmnicu Vâlcea. Alături de Gh Dican, la prezidiul ad hoc întocmit, din partea primăriei fiind, și luând cuvântul, viceprimarul Vasile Scârlea, care, în cuvântul său, a apreciat rezultatele taberei. În fond, mica întrunire care a avut loc, la acest vernisaj, a reușit să adune împreună destule elite artistice și intelectuale...Haideți să-i enumerăm într-o ordine oarecare, așa cum computerul ni le-a aliniat după prima literă a numelui, autorului de lucrare: Adrian Tarța, două lucrări, peisaje, tehnică-pictură cuțit, impresionism; Adriana Frățilă, trei lucrări, ulei, schematicism (expunerea pe peretele de sticlă-luminatorului, nu se recomandă); Cristina Călinescu Fodor, simbolism; Dan Vasii, tehnică cuțit-mixtă, simbolism; Daniel Voina, tehnică cuțit-mixtă, clasic-impresionist (impresionant!); Diana Colibaba, impresionism (vede Cozia mai degrabă toamna decât în toiul verii!); Eduard Stoenică, simbolism

Daniel Voina

(floare la butonieră); Irina Sava, tehnică cuțit-mixtă, impresionism; Iulian Miță, combinații de tehnici și stiluri; Joan Panisello, relief pictat, simbolism (minunat!); Junghein Nicolae, simbolism (la munte paleta e palma și peisajul, marea!); Loredana Talpoș, materialul și

foto Vâlcea 1

Viorel Voina

determinarea sa, ludică; Marcel Duțu, o recompunere a realității pe această Vale a Oltului; Marin Răducu, ultima modă-a abstractului; Mioara și Sergiu Plop, două tablouri, unul simbolist și altul impresionist (bravo!); Nicolae Sava, după codri de aramă urmează codri de argint; Rajko Cuber, șevalet -în fresco; Rodica Tarța, admirabil interior de biserică; Viorel Voina, patru lucrări, recital de pictură pentru cartea de poveste (impresionant! arta desenului bate arta fotografiei); Vlad Iulian Fodor, așa cum muzica tonală are nevoie de

Joan Panisello

atonal-tot așa și modernismul are nevoie de abstract; Vlad Lozovanu, școala de pictură de la Chișinău. ...O expoziție de mare clasă, fără prea mult „tam tam”, așa cum le stă bine artiștilor în lumea lor, singuratică.

cickirdan

GRIGORE ALEXANDRESCU LA MĂNĂSTIREA COZIA

Gheorghe MĂMULARU

Grigore Alexandrescu (1810-1885) a fost poet român născut la Târgoviște. A participat alături de Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, Cezar Bolliac și alții la mișcarea social-patriotică îndreptată împotriva regimului feudal situându-se pe poziția democratică. Pentru activitatea sa politică a fost urmărit de autorități și ținut un timp la închisoare (1840). A lucrat în redacția ziarului „Poporul suveran”, organul Revoluției de la 1848 și a luat parte la lupta pentru unirea Principatelor, fiind membru în Comisia Centrală de la Focșani. A debutat cu poezii publicate în „Curierul românesc”. Lirica patriotică a lui Grigore Alexandrescu exprimă încrederea în viitorul țării și evocă trecutul glorios de luptă al poporului român împotriva asuprii turcești („Umbra lui Mircea la Cozia”, „Răsăritul lunii la Tismana”). Caracterul profund al creației sale își găsește o valoroasă realizare artistică în satire și fabule.

În vara anului 1842, Grigore Alexandrescu împreună cu prietenul său Ion Ghica, au vizitat Mănăstirea Cozia. Această vizită l-a inspirat să scrie poezia „Umbra lui Mircea la Cozia” și să consemneze în „Memorialul de călătorie” prețioase impresii despre acest monument istoric. Iată câteva secvențe din acest „Memorial de călătorie”: „Aceasta (Mănăstirea Cozia) este apărată de o statornică barieră de un șir de munți acoperiți de arbori, de cealaltă parte a râului (...). Arhitectura mănăstirii nu diferă întru nimic de cele mai multe mănăstiri românești.

Apoi, poetul descrie portretul lui Mircea cel Mare pictat în nao-

sul bisericii, în costumul său de cavaler cruciat, și ne precizează ca la genunchi are cusuți în fir, vulturi cu două capete însemn al dublei despotii: Țara Românească și Dobrogea. Valorosul domn este înmormântat în cea dintâi încăperă a bisericii (pronaos); se află aici două mari pietre care acoperă mormintele. Inscripția uneia a început a se șterge, încât abia poți descifra câteva cuvinte și numele „Mircea”, iar pe cealaltă se deslușesc aceste cuvinte: „Aici odihnește maica Teofana Calugărița, cu fiica sa, doamna Florica și fiul său Nicolae - Vodă leat 1425”. (Aici s-a strecurat o greșală cu privire la anul 1425 pe care poetul l-a transcris din memorie).

Cu acest prilej Gr. Alexandrescu a făcut o precizare foarte importantă; când a intrat pentru prima dată în pronaosul bisericii și a zărit mormântul lui Mircea cel Mare el a exclamat: „Iată o descoperire neașteptată și plăcută!” De ce este „importantă această descoperire”? Răspunsul ni-l dă Augustin Z. N. Pop într-una din lucrările sale: „Până la relatarea de drumeție a Memorialului de călătorie scris de Gr. Alexandrescu în 1842, nimeni altcineva nu menționează existența mormântului vajnicului bătrân acolo” (adică a lui Mircea cel Bătrân).

Între scurta relatare de la 1418, anul morții lui Mircea cel Mare și până la 1842 s-au scurs mai bine de patru secole (424 de ani), timp în care ctitoria sa a fost vizitată de personalități de seamă din țară și de peste hotare. Menționăm doar câteva: Gavriil, protopopul de la Athos care a vizitat Mănăstirea Cozia în anul 1517 și a scris „Viața Sf. Nifon”, în 1657 Paul de Alep a vizitat această ctitorie și ne-a lăsat

„Însemnări de călătorie”, iar mai târziu Dionisie Eclesiarhul, care a scris „Hronicul Țării Românești de la 1764 până la 1815”. În toate aceste lucrări găsim descrieri referitoare la Mănăstirea Cozia și la împrejurimile sale, dar fără un cuvânt despre existența mormântului lui Mircea cel Mare. De ce oare a persistat această omisiune de-a lungul timpului? Se știa doar că această mănăstire a fost ctitorită de Mircea cel Mare și că mormântul lui se afla în pronaosul bisericii. Trebuia să așteptăm patru veacuri pe Gr. Alexandrescu să vină să viziteze acest monument istoric și să facă o descoperire neașteptată și plăcută?

Și mai departe poetul, în „Memorialul de călătorie”, ne relatează următoarele: „Am văzut, cu părere de rău, că pentru o mănăstire cu un venit de 4 sau 5.000.000 lei nu era destul de bine (între)ținută, picături de ploaie și-au lăsat urmele pe pereții camerelor...” „Am văzut apoi bazinul din partea de sud-vest a bisericii plin cu cei mai frumoși păstrăvi”. Din „Foișorul lui Mircea” situat în colțul de sud-est al chiliilor poetul și-a aruncat privirea asupra Oltului și împrejurimilor.

„Memorialul de călătorie” în volum a apărut în 1863. Poezia „Umbra lui Mircea la Cozia” a fost rodul imediat al impresiilor generate de zilele petrecute la Cozia. Poezia a purtat, la început, titlul „O seară la Cozia”. Această poezie a fost publicată prima dată la 7 mai 1844 în revista „Propășirea” editată la Iași de M. Kogălniceanu.

Anul acesta, 2014, se împlinesc 172 de ani de la vizita lui Grigore Alexandrescu la Mănăstirea Cozia.

ATELIERUL ARTELOR TRADIȚIONALE – 2014

Paul STĂNIȘOR

În cadrul manifestărilor organizate cu prilejul Zilei Imnului Național (29 iulie), Societatea Culturală „Anton Pann” din Râmnicu Vâlcea în parteneriat cu Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea a organizat, începând cu data de 22 iulie 2014, orele 18, la sediul celei din urmă, atelierul artelor tradiționale. Au participat cu standuri de prezentare meșteri populari cunoscuți în țară și străinătate care au făcut demonstrații direct în prezența audienței. În public s-au aflat, între alții (membrii ai Forumului Cultural al Râmnicului și ai Societății Culturale „Anton Pann”, cadre didactice, elevi etc.), viceprimarul comunei Runcu, dl. Marian Bărăscu – președintele Cenaclului „Gib Mihăescu” din Drăgășani și o doamnă respectabilă, vâlceană de origine, dar trăitoare de mulți ani în Franța și care a arătat un interes deosebit pentru această manifestare. Cel care a deschis atelierul asumându-și rolul de moderator a fost dl. Nicu Cismaru – președintele Societății Culturale „Anton Pann”. Atelierul a continuat și a două zi, 23 iulie, până după-amiază.

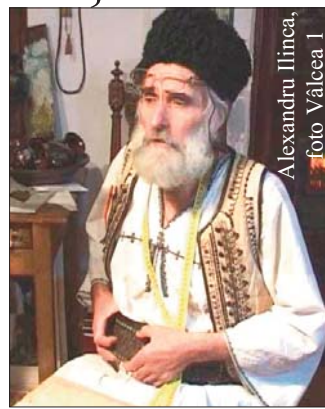
Primul meșter popular prezentat a fost „opincarul” Alexandru Ilinca, de fapt un meșter care confecționează diverse produse din piele, dar care s-a făcut remarcat în țară și chiar peste hotare prin arta de a confecționa opinci, de unde și preferința domniei sale de a se numi... opincar. Pe lângă opinci, Alexandru Ilinca mai confecționează din piele curele și chimire frumos decorate, dar și căciuli din piei de miel și „clopuri” – acele pălării specifice purtate de ciobani. Meșterul pielar a făcut și o demonstrație practică de confecționare a unei opinci, prezentând mai întâi tipurile de piele care pot fi utilizate în acest scop.

A urmat apoi doamna Elena Banu, creatoare de produse din păr de capră – traiste, covorașe, covoare, carpete etc. Tehnica prelucrării părului de capră nu este deloc simplă. Se folosesc doar firele de păr cu lungimea mai mare de 8 cm. Țesăturile din păr de capră nu se colorează, culorile finale rezultând din combinarea celor patru culori caracteristice, anume: albă, neagră, roșie și vineție. De asemenea, aceste țesături nu se spală ci ele se curăță cu un pământ umed.

Următorul meșter popular prezentat a fost doamna Maria Robescu, cea care confecționează cu o măiestrie de neegalat păpuși pe care le îmbracă apoi în costume populare create tot de domnia sa. Pe o hartă a României care avea delimitate regiunile sale istorice, artista populară a plasat în fiecare câte o păpușă îmbrăcată în costumul național specific acelei regiuni. A fost o idee frumoasă și ingenioasă prin care era privitorul era pus la curent rapid cu portul popular românesc specific diferitelor zone ale țării.

Gabriel Medvedov, un artist plastic complex, a prezentat publicului participant câteva obiecte artistice realizate din deșeuri reciclabile: sticlă, coajă de copac, cânepă, lemn etc. Este uimitor cum un artist talentat poate da valoare artistică unor deșeuri ingenios și cu mult bun gust folosite.

Cunoscutul cioplitor în lemn, dl. Vasile Ene a prezentat apoi tot felul de obiecte populare de uz gospodăresc din lemn cărora le-a dat valoare artistică prin realizarea unor intarsii pe suprafața lor reprezentând diferite modele populare românești: linguri, cuțite, furculițe, căuce, cutii pentru sare sau zahăr, solnițe etc. De asemenea,

domnia sa are în palmare diferite crucifixe din lemn frumos ornamentate. Maestrul Vasile Ene a vorbit celor prezenți despre simbolurile încrustate pe obiectele cioplite din lemn și despre mesajul lor. În vechime, astfel de obiecte constituiau un mod de comunicare între oameni, o cale de exprimare a unor sentimente și stări sufletești.

Cunoscuta pictoriță de icoane pe sticlă și nu numai, Violeta Scrociob, vicepreședinte al Societății Culturale „Anton Pann”, a vorbit celor prezenți la deschiderea atelierului despre tehnica picturii pe sticlă, exemplificând-o prin intermediul a două dintre ucenicele sale – Mădălina Vătășescu, de 17 ani, și Nadira Mecherel, de 10 ani. Cele două pictorițe mai tinere fac parte dintr-un grup mai larg de ucenicii dornici să învețe pictură de la maestra lor Violeta Scrociob, grup care are un nume sugestiv: „Cromatic”. O frumoasă expoziție de icoane pe sticlă realizate de cele două ucenice prezente la manifestare a însoțit explicațiile pertinente ale Violetei Scrociob.

În pauza dintre două prezentări, au încântat asistența cu glasurile lor cunoscuta interpretă de muzică populară Mioara Raica și Andreea Scrociob (fiica Violetei Scrociob), o tânără talentată care, dacă va munci cu perseverență, va face carieră în muzica clasică. Nu în ultimul rând, un grup de eleve din Runcu, îmbrăcate în niște frumoase costume populare și care fac parte din Ansamblul de dansuri populare „Runculețul”, a prezentat câteva frumoase jocuri populare în acompaniamentul la fluier al rapsodului popular Florea Tudor, fost primar al comunei Runcu.

AL XV-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL DE DACOLOGIE

Gheorghe SPORIȘ

Oradea, orașul de la poarta de nord-vest a României, timp de trei zile, în perioada 17 – 20 iulie 2014, a fost gazda primitoare a celei de a XV-a ediții a Congresului Internațional de Dacologie, organizat de Fundația „Dacia Revival Internațional Society” din New York, instituție care, prin președintele său, dr. Napoleon Săvescu, este și fondatoarea acestei importante acțiuni culturale-istorice, care se organizează anual, de fiecare dată în altă zonă frumoasă a țării și cu altă temă legată de strămoșii noștri DACI. Ediția din acest an, jubiliara, inițial a fost dedicată personalității poetului născădean sub titulatura: „Dacologia la George Coșbuc”, iar la intervenția, încă de la Congresul de anul trecut, de la Buzău, a Grupului de la Râmnic: „România Grădina Maicii Domnului” prin liderul său, Mihai Sporiș, a fost introdusă și secțiunea „Anul Brâncoveanu”, care s-a dovedit a avea același număr egal de comunicatori.

Deviza congresului, indiferent de ediție și tema din program, care de fapt este esența existenței continuității lui și, în același timp, recunoscută de membrii participanți, este aceea că: „Noi nu suntem urmașii Romei”.

Deschiderea Congresului a avut loc în sala Filarmonicii din Oradea, unde după cuvântul de salut al reprezentanților locali și mesaje de felicitare ale românilor americani din New York, transmise de doamna profesor Mariana Terra, au fost expuse comunicările înaltelor personalități invitate și prezente, cum ar fi fost: prof. dr. Alexander Rodewald (Germania) – „Dacii punte genetică între populații”; Octavian Sărbătoare (Australia) – „Dacism și neo-dacism: încotro ne îndreptăm întru trezirea neamului românesc”; prof. univ. Liviu Alexandru Sofonea & conf. univ. Victoria Cotorobai – „Ancestralitate → Contemporaneitate → Viitorime” ș.a.

Lucrările Congresului s-au desfășurat pe 4 secțiuni, în sălile Hotelului CONTINENTAL FORUM***, după cum urmează:

Secțiunea 1. – „Dacologia la George Coșbuc”, în sala „Belvedere” (etaj 8), moderată de dr. Napoleon Săvescu și prof. Mariana Terra. La această secțiune au fost prezenți: vâlceanul Nelu Barbu cu lucrarea: „Dacii în poezia lui George Coșbuc” și brâncușologul Ion Mocioi, care a făcut parte din grupul nostru, cu tema: „George Coșbuc la Tismana”;

Secțiunea 2. – „Dacii în conștiința lumii”, în sala „Forum” (parter), moderată de dr. Mihai Zamfir și prof. Gheorghe Funar. La această secțiune au prezentat comunicări vâlcenii: Mihai Sporiș „Am picat din cer, sau altfel despre continuitate în Dacia străbună” și Gheorghe Voica „Al doilea război dacic”;

Secțiunea 3. – „Anul Brâncoveanu”, în sala „Paladium” (parter), moderată de Prof. Mihai Popescu. Au prezentat comunicări: Constantin Mănescu „Biblioteca mănăstirii Hurezi în vremea voievodului Constantin Brâncoveanu” și Gheorghe Sporiș, „Povestea ultimului Basarab”.

Secțiunea 4. – „Oradea – Filă de istorie”, în sala „Panoramic” (mezanin). Aici au fost prezentate lucrări ale orădenilor despre frumosul lor oraș, „încărcat de istorie și legendă”. În holul mare al hotelului a fost organizată o expoziție de carte și reviste care a funcționat pe întreaga perioadă a Congresului.

Pe parcursul celor două zile de dezbateri, au fost prezentate comunicări, la primele trei secțiuni, în număr de 94, dintre care: 15... în Plen inclusiv ale gazdelor; 25... la secțiunea „Dacologia la George Coșbuc; 24... la secțiunea „Dacii în conștiința lumii” și 24 de lucrări la secțiunea „Anul Brâncoveanu”.

La sosire, la Oradea, am fost întâmpinați, pe scările hotelului Continental Forum, de un taraf de lăutari și o pereche de tineri îmbrăcați în frumoase costume tradiționale bihorene, care ne-au servit, de bun venit, cu nelipsita pâine și sare.

În seara primei zile de dezbateri, gazdele ne-au organizat o inedită seară festivă în care s-au întrecut artiști ai mai multor formații folclorice și moderne locale, până târziu în noapte când luciul de oglindă al Crișului Repede a fost iluminat de mii de stelute căzătoare din jocurile de artificii. A fost o seară care nu se va uita ușor!

A doua zi, după încheierea lucrărilor pe secțiuni, am vizitat, la Muzeul Țării Crișurilor, Expoziția itinerantă „Aurul și argintul antic al României” iar spre seară, am fost conduși în incinta Cetății Oradea unde, după vizitare, timp de două ore, pe scena din amfiteatrul cetății ne-a fost prezentat un spectacol medieval organizat în cinstea noastră.

Duminică dimineața, după servirea micului dejun, participanții la cel de Al XV-lea Congres Internațional de Dacologie, ediția 2014, s-au îmbarcat în cele trei autocare pentru întoarcerea spre casă.

Tema pentru viitorul congres ar putea fi sau ar putea avea următorul titlu: „Păstoritul – îndeletnicire dacică”

23 iulie 2014

ÎN MEMORIAM-INGINER GUTH IOAN

Vasile GREVUȚU

MOTTO: Autorii multor cercetări științifice au trecut în lumea celor veșnici iar rezultatele activității lor au rămas neaplicate.

Inginerul agronom Guth Ioan, absolvent al Facultății de Agronomie Craiova, promoția 1957, a obținut titlului de doctor cu lucrarea „Studiul unor asocieri de erbicide (de tip sutazin), aplicate culturilor de porumb și remanența lor asupra culturilor de grâu și trifoi”. Guth Ioan a reprezentat pentru generațiile de specialiști din agricultura județului Vâlcea și nu numai, în perioada 1950-1990, un exemplu de pregătire profesională, muncă, dârzenie și dăruire, ceea ce ia adus respectul cuvenit din partea specialiștilor, a țărănilor cu care a colaborat peste 30 de ani și pe care, pentru

munca și cinstea lor, ia respectat și divinizat!...dispus întotdeauna să-și sacrifice timpul pentru a-i ajuta, teoretic și practic.

Combatere chimică a buruienilor la acea vreme era de mare actualitate, aceasta, devenind o parte integrantă a agriculturii moderne, care se baza pe o înaltă productivitate a muncii omului prin folosirea mașinilor agricole perfecționate și a erbicidelor, obținând rezultatele în producția intensivă de trei până la cinci ori mai mari decât în agricultura tradițională.

Autorul folosește definiția buruienilor din Dicționarul enciclopedic român, 1962: „Plantă străină într-o cultură agricolă care produce pagube prin consumul de apă și substanțe nutritive din sol, conducând la scăderea producției”. În acest sens îi cităm pe Acad.Gh.Ionescu-Sisești și prof. Ieremia Staicu, coordonator al lucrării de doctorat, care definesc buruienile ca „Plante sălbatice

adaptate să trăiască împreună cu plantele cultivate, pe care le stânjesc în dezvoltarea lor, iar uneori le distrug sau le elimină din lan”; iar prof. Dimancea completează această definiție: „Acele plante care apar în culturi și pe pajiștile naturale, care produc pagube agriculturii și creșterii animalelor”.

Plecând de la acest aspect al reducerii producțiilor în condițiile existenței buruienilor în culturile agricole .ing.Guth.s-a angajat în realizarea acestui studiu în partea de mijloc a râului Olteț, localitatea Zătreni, cu sol aluvionar-argilos, cu precipitații neregulate, repartizate în timpul anului cu exces de umiditate, uneori prelungite, ceea ce determină condiții puțin prielnice pentru creșterea plantelor de cultură, dar bune pentru creșterea buruienilor (la începutul anotimpului cald - luna iunie).

Combaterea chimică a buruienilor în țara noastră după anii 1950 a devenit o parte integrantă a revoluției științifice din agricultura modernă, și, care, prin folosirea mecanizării, și irigații au condus la creșterea productivității agricole, la obținerea unor producții în zona

respectivă de 3500-4000 kg grâu și la 5000-8000 kg porumb la hectar.

Mai puțin vorbăreț așa cum îi stă bine unui om stăpân pe profesie, întotdeauna tranșant, privind practica și teoria. L-am însoțit ani de-a rândul la instruirile specialiștilor organizate pe bază de programe trimestriale și anuale, i-am apreciat nivelul profesional-științific ridicat, sobrietatea și claritatea folosirii termenilor specifici domeniului de activitate.

Dorința de îmbogățire a cunoștințelor și de aplicare a acestora în activitatea de producție, „de a fi la zi” cu rezultatele cercetării științifice la nivel național, și aplicarea a acestora în marea producție, l-a determinat să urmeze cursurile pentru obținerea titlului de doctor, realizând o cercetare de excepție într-o zonă geografică mai puțin productivă, cu terenuri grele, ca urmare a neaplicării anterior a unor tehnologii de producție adecvate: arătura adâncă cu scormonitor, amendarea terenurilor pentru combaterea acidității solului, folosirea îngrășămintelor chimice și a celor naturale, a substanțelor chimice pentru combaterea buruienilor în zona comunei Zătreni a județului Vâlcea.

Cuprinsul tezei pentru obținerea titlului de doctor în Agronomie a fost structurat în cinci capitole pentru a căror întocmire a consultat o bibliografie vastă de 149 lucrări științifice din domeniul agriculturii și a celorlalte ramuri înrudite, care prin modul de folosire au dus la sporirea influenței pozitive a folosirea substanțelor chimice în scopul combaterii buruienilor și a creșterii producțiilor, a calității și rentabilității producției agricole.

Principalele capitole ale lucrării se referă la: Importanța combaterii buruienilor din culturile agricole (I);

Cercetări efectuate și metoda de lucru, descrierea experienței și a erbicidelor folosite (II); Cea de a doua experiență se referă la „Determinarea speciilor de buruieni după următoarele plante cultivate: porumb, fasole, cartof, trifoi, sfeclă și ovăz, concretizându-se în folosirea erbicidelor asociate în perspectiva anilor (III-IV); Cel de al cincilea capitol se referă la concluzii și recomandări pentru producție (V).

Aceste aspecte legate de utilizarea erbicidelor, nu reduc deloc importanța lor în combaterea buruienilor, ci impun o corelare cu celelalte mijloace de luptă contra lor. Efectul favorabil al asolamentului

în scăderea gradului de îmburuienare, contribuția directă a lucrărilor solului precum și a celorlalte măsuri de distrugere a buruienilor și efectul erbicidelor aplicate, se completează reciproc. Combaterea cât mai eficientă a buruienilor, înlăturarea cât mai mult a pierderilor de recoltă ce se datorăsc îmburuienării culturilor, nu se poate realiza decât prin îmbinarea armonioasă a tuturor metodelor de luptă împotriva buruienilor. Integrarea acestor metode este impusă și de necesitatea menținerii unui echilibru biologic în natură, care nu trebuie dereglat prin acțiuni unilaterale exagerate cum ar fi utilizarea în exces a substanțelor chimice.

Plecând de la organizarea și respectarea unui asolament care să asigure succesiunea corectă a culturilor, aplicarea unui sistem de lucrare a solului, corespunzător cerințelor fiecărei culturi și aplicarea unor doze moderate de erbicide, se asigură o eficiență maximă în combaterea buruienilor.

Inginerul Ioan Guth a trecut în lumea celor veșnici la data de 20 iulie 1977, după o grea boală contractată de la substanțele chimice folosite în combaterea chimică a buruienilor.

AMĂRĂȘTI - LOCUL UNDE SE ÎNTÂLNESC TRADIȚIA ȘI MODERNUL

Gheorghe PANTELIMON

Pe 17 iulie 2014, comuna Amărăști din județul Vâlcea a aniversat 433 de ani de la prima atestare documentară. Sărbătorirea a avut loc în cetatea cărții vâlcene și a cuprins un simpozion evocativ și un recital susținut de binecunoscutul grup „Haiducii din Amărăști”. Manifestarea organizată de Societatea Culturală „Anton Pann”, prin implicarea directă a președintelui său, Nicu Cismaru, Primăria Amărăști și Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, s-a bucurat de o participare selectă: senatorul Laurențiu Coca, deputatul Aurel Vlădoiu, fiu al comunei, prefectul județului Vâlcea, Dumitru Cornoiu. De asemenea la eveniment au fost prezenți membri ai Societății Culturale „Anton Pann”, ai Forumului Cultural al Râmnicului, Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură, primarul comunei Prundeni, Horia Horăscu, și al comunei Crețeni, Ion Spârleanu, viceprimarul de la Pesceana, Giorgian Fulgescu ș.a.

În deschiderea simpozionului cu genericul „433 de ani de la atestarea documentară a localității Amărăști”, Corina Bedreagă a transmis un mesaj din partea Bibliotecii Județene și a directorului, Remus Grigorescu.

Moderatorul acțiunii, Nicu Cismaru ne-a introdus în atmosfera sărbătoare, s-a referit la notorietatea invitaților, a prezentat câteva date reprezentative despre localitate și despre grupul folcloric. Pe parcurs a imprimat sărbătorii un specific sobru, original, alocuțiunile alternând cu piese muzicale interpretate de grupul vocal.

Senatorul Laurențiu Coca a estimat că este impresionant ceea ce se realizează în partea de sud a județului nostru, la Amărăști, Prundeni, Crețeni și în alte localități și a transmis adunării un salut din partea președintelui Consiliului Județean Vâlcea, Ion Cîlea.

Și prefectul județului, Dumitru Cornoiu, a apreciat starea de normalitate care se instaurează în societatea noastră, care ne permite să ne respectăm trecutul, să îl cinstim și astfel vom avea viitor și a invitat oamenii de cultură să contribuie în mod substanțial la dezvoltarea societății românești. O prezentare bine documentată, din punct de vedere geografic și istoric a localității Amărăști a făcut primarul acesteia, prof. Constantin Drăghici, aflat la cel de-al treilea mandat în fruntea obștei. Comuna este situată în partea sudică a județului Vâlcea, în platforma Oltețului, subdiviziune a Podișului Getic, pe cursul mijlociu al râului Pesceana, în arealul Podgoriei Drăgășani. Dispune de un important potențial uman, agricol, cultural și spiritual. Este o vatră veche de cultură românească unde se păstrează tradițiile populare, valorile autentice. În acest scop, în urmă cu un deceniu s-

au inițiat „Târgul de la Amărăști”, manifestare complexă, care se organizează în fiecare an de Sfântul Slăvitul Prooroc Ilie Tesviteanul și Zilele Comunei Amărăști.

Câteva realizări vorbesc despre destoinicia primarului, despre dorința sa și a Consiliului Local de a transforma comuna într-o așezare modernă: executarea a 14 km de rețele de alimentare cu apă și canalizare pe artera principală; construirea unei școli moderne și a unei grădinițe; asfaltarea drumurilor comunale în proporție de 65%; iluminarea întregii localități, etc. În prezent se lucrează la reabilitarea parcului „Zăvoi”, cu o suprafață totală de 4 ha, cu bani obținuți de la Agenția Fondului pentru Mediu și la amenajarea unei baze sportive multifuncționale. Un alt obiectiv care trebuie finalizat este căminul

cultural.

Și prof. Ion Abagiu a prezentat date interesante din istoria comunei, multe fiind cuprinse în monografia întocmită de regretatul profesor Victor Drăghici. Cadrul natural a favorizat dezvoltarea comunităților umane din cele mai vechi timpuri. Moșnenii de pe valea Pescenei erau cultivatori de pomi fructiferi și viță de vie, fiind o importantă zonă viti-pomicolă. Printre altele a subliniat că locuitorii din Amărăști au participat la marile evenimente din istoria țării, iar comuna se mândrește cu peste 150 de eroi, al căror nume este înscris le loc de cinste pe monumentul amplasat în fața Primăriei. De aceea tineretul are motive să privească cu încredere, demnitate și responsabilitate viitorul.

Aurel Vlădoiu, om politic cu experiență, aflat la al treilea mandat de deputat în Parlamentul României a prezentat o listă impresionantă a personalităților din localitate, oameni de suflet remarcabili, care au dus faima comunei în Europa și în lume: scriitori, dramaturgi, publiciști, cercetători, ingineri, chimiști, profesori, medici, farmaciști, teologi, de mare valoare, al căror nume se păstrează în monografia localității: Ștefan și Paulian Abagiu, Alexandru, Gheorghe și Nicolae Costeanu (cu doctorat la Sorbona), Marin

Iliescu, ș.a. Printr-o coincidență, deputatul Aurel Vlădoiu, locuiește pe strada Alexandru Costeanu din Râmnicu Vâlcea și se mândrește cu acest lucru. De pe această filă nu pot lipsi Aurel Vlădoiu, Anton Mițaru și Alex. Cetățeanu, scriitor, stabilit în Canada. Despre Nicolae Oiță, fost farmacist la Spitalul Militar din Iași, care a pornit dintre amărășteni și a avut o carieră profesională meritorie, a vorbit Marian Pătrașcu, membru al Forumului Cultural al Râmnicului, care a apreciat, în context, activitatea Societății Culturale „Anton Pann”. O contribuție la creșterea notorietății comunei aduce Grupul „Haiducii din Amărăști”, o formație de mare succes, compusă din 11 artiști amatori, care păstrează tradițiile culturale românești, exprimă cu naturalitate și sensibilitate, ceea ce satul românesc a dăruit vieții spirituale, cu o activitate recunoscută în țară și peste hotare și a imprimat două albume cu câte 14 piese. Conducerea muzicală este asigurată de renumitul profesor Constantin Ceaușu, iar instructor artistic este chiar primarul Constantin Drăghici, component al grupului. La acest moment aniversar am avut plăcerea să-l reîntâlnesc pe fostul primar de dinainte de 1989, Vasile Mărgăritescu, care a condus bine des-

tinele comunei timp de 15 ani, iar acum cântă în ansamblu alături de nepotul său, actualul primar. Grupul „Haiducii” ne-a oferit momente muzicale de virtuozitate, fiind aplaudat cu generozitate de participanți.

Sentimente patriotice firești ne-a trezit și poezia „Străine du-te acasă!” prezentată de Nicu Cismaru. Este important ca în condițiile globalizării să ne păstrăm limba română și religia ortodoxă, tradițiile, portul popular și independența. Sincere felicitări celor care au contribuit la reușita acestei splendide aniversări și cele mai bune urări harnicilor locuitori ai comunei Amărăști.

P.S. Ar fi interesant ca fiecare localitate să prezinte și în reședința județului principalele realizări, cu ocazia împlinirii unui număr de ani de la prima atestare documentară, sau cu prilejul zilei orașului/comunei, ce ar crea o emulație cu efecte benefice asupra vieții sociale și spirituale.

Ziar de cultură realizat de SC INTOL SRL
Editura INTOL - PRESS.

Director: Petre CICHIRDAN
Consilier editorial: Constantin POENARU
Senior editor: Arhim. Veniamin MICLE
Colaboratori: Felix SIMA,
Mihai SPORIȘ,
Vasile GREVUȚU,
Simona Maria KISS
Gheorghe PANTELIMON
Adina DUMITRESCU

Tehnoredactare computerizată: Bogdan CICHIRDAN.

Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel/Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824,
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.globalartfusion.com, Revista Interferența Artelor, www.publiconline.ro, www.publictv.ro, www.pcichirdan.go.ro

Preț: 3 lei

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini, când poate, ca să respecte Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Tipărit la Procom, Tg. Jiu